

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра менеджменту та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістра

(назва освітнього ступеня)

на тему:

“Дослідження ефективності та шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг, на прикладі Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини (смт. В. Березовиця, вул. Енергетична, 56)”

Виконав: студент 6 курсу, групи БАмз-62
спеціальності 281 “Публічне управління
та адміністрування”
(шифр і назва спеціальності)

(підпис) Чубак В. Я.
(прізвище та ініціали)

Керівник _____
(підпис) Кужда Т. І.
(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль _____
(підпис) Галушак М. П.
(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри _____
(підпис) Кирич Н. Б.
(прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(підпис) Владимир О. М.
(прізвище та ініціали)

м. Тернопіль – 2020

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Кирич Н. Б.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ ” _____ 20__ р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

на здобуття освітнього
ступеня

магістра

_____ (назва освітнього ступеня)

за спеціальністю _____ 281 “Публічне управління та адміністрування”

_____ (шифр і назва спеціальності)

студенту _____ **Чубаку Володимиру Ярославовичу**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи “Дослідження ефективності та шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг, на прикладі Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини (сmt. В. Березовиця, вул. Енергетична, 56)”

Керівник роботи _____ к.е.н., доц. Кужда Т. І.

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від « 1 » червня 2020 року № 4/7-362.

2. Термін подання завершеної роботи _____ 27 листопада 2020 р.

3. Вихідні дані до _____ звітність, супровідні, інструкції Тернопільської районної роботи _____

_____ державної лікарні ветеринарної медицини

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні аспекти забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг

2. Дослідження ефективності та шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг на прикладі Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини

3. Шляхи підвищення ефективності та якості надання ветеринарно-профілактичних послуг Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів): рисунки: етапи здійснення ветеринарно-профілактичних заходів, дезінфекційні бар'єри для санітарної обробки транспорту, вакцинація свиней від класичної чуми спеціалістами Тернопільської районної лікарні ветмедицини в 2017-2019 рр.; таблиці: план профілактично-лікувальних заходів та його виконання в Тернопільському р-ні в 2019 р., порівняльний аналіз надання ветеринарно-профілактичних послуг в Тернопільському р-ні та області, прогнозні розрахунки поголів'я свиней в 4 кварталі 2020 р. та 1 кварталі 2021 р.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Нормоконтроль	доц. Галушак М. П.		
Охорона праці	доц. Шерстюк Р. П.		
Безпека в надзвичайних ситуаціях	ст. викл. Стручок В. С.		

7. Дата видачі завдання 1 червня 2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання	Примітка
1	Вступ	червень	виконано
2	Розділ 1. Теоретичні аспекти забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг	червень	виконано
3	1.1. Сутність ветеринарно-профілактичних послуг	червень	виконано
4	1.2. Шляхи забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг	червень	виконано
5	1.3. Нормативно-правове забезпечення надання ветеринарно-профілактичних послуг	червень	виконано
6	Розділ 2. Дослідження ефективності та шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг на прикладі Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини	липень-серпень	виконано
7	2.1. Загальна характеристика діяльності Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини	липень	виконано
8	2.2. Порівняльний аналіз надання ветеринарно-профілактичних послуг в Тернопільському районі та області	липень	виконано
9	2.3. Оцінювання ефективності та шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг	серпень	виконано
10	Розділ 3. Шляхи підвищення ефективності та якості надання ветеринарно-профілактичних послуг Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини	вересень-жовтень	виконано
11	3.1 Прогнозування впливу ветеринарно-профілактичних послуг на число поголів'я в Тернопільському районі	вересень	виконано
12	3.2 Обґрунтування доцільності проведення профілактичних робіт з метою недопущення хвороби Ньюкасла у птахівництві	жовтень	виконано
13	3.3 Обґрунтування необхідності створення веб-сайту для Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини	жовтень	виконано
14	Розділ 4. Охорона праці та безпека життєдіяльності	листопад	виконано
15	4.1 Охорона праці в Тернопільській районній державній лікарні ветеринарної медицини	листопад	виконано
16	4.2 Забезпечення ефективного біологічного захисту населення і тварин	листопад	виконано
17	Висновки та пропозиції	листопад	виконано

Студент

_____ Чубак В. Я.

Керівник роботи

_____ Кужда Т. І.

АНОТАЦІЯ

Тема: “Дослідження ефективності та шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг, на прикладі Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини (смт. В. Березовиця, вул. Енергетична, 56)”

Кваліфікаційна робота магістра: 85 сторінок, 39 рисунків, 13 таблиць, 6 додатків, 48 літературних джерел.

Предметом дослідження є ефективність та шляхи забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг.

Метою роботи є розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності та пошуку шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг.

Методи дослідження – економіко-математичні, порівняльного аналізу, статистичні, графічні, спостереження.

Запропоновано використовувати методи прогнозування для дослідження впливу вакцинування на число поголів'я тварин. Здійснено обґрунтування доцільності вакцинування птиці та показано його вплив на напруженість імунітету, продуктивність птиці, розмір економічних втрат. Визначено очікувані вигоди від створення Інтернет-сторінки для районної ветеринарної лікарні.

Результати дослідження будуть впроваджені у роботу Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини.

Ключові слова: якість ветеринарно-профілактичних заходів, заразні та незаразні хвороби, профілактично-лікувальні заходи, дозвільні ветеринарні документи, вакцинація, імунізація.

SUMMARY

Topic on “An investigation of the effectiveness and ways to ensure the quality of veterinary prevention services of Ternopil District State Hospital of Veterinary Medicine (V. Berezovytsia, Energetichna str., 56)”.

Master Degree thesis consists of 85 pages, 39 figures, 13 tables, 6 additions, 48 references.

The subject of investigation is the effectiveness and ways to ensure the quality of veterinary prevention services.

The aim of the work is to develop the practical recommendations for improving the improving the efficiency and finding ways to ensure the quality of veterinary prevention services.

The results are obtained with the following research methods: economic and mathematical, comparative research, statistical, graphic methods and observations.

It was proposed to use the forecasting methods for studying the effect of vaccination on the number of livestock. The expediency of vaccination of poultry has been substantiated and its influence on the intensity of immunity, poultry productivity, the amount of economic losses has been shown. The expected benefits of creating a website for the district veterinary hospital have been identified.

The proposed improvements can be implemented at the Ternopil District State Hospital of Veterinary Medicine.

Key words: quality of veterinary preventive services, infectious and non-communicable diseases, preventive and curative measures, veterinary permits, vaccination, and immunization.

ЗМІСТ

Вступ.....	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ВЕТЕРИНАРНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ПОСЛУГ	
1.1 Сутність ветеринарно-профілактичних послуг	10
1.2 Шляхи забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг.....	15
1.3 Нормативно-правове забезпечення надання ветеринарно-профілактичних послуг.....	22
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ШЛЯХІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ВЕТЕРИНАРНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ПОСЛУГ НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛІКАРНІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ	
2.1 Загальна характеристика діяльності Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини.....	27
2.2 Порівняльний аналіз надання ветеринарно-профілактичних послуг в Тернопільському районі та області.....	36
2.3 Оцінювання ефективності та шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг.....	45
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ НАДАННЯ ВЕТЕРИНАРНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ПОСЛУГ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛІКАРНІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ	
3.1 Прогнозування впливу ветеринарно-профілактичних послуг на число поголів'я в Тернопільському районі	51
3.2 Обґрунтування доцільності проведення профілактичних робіт з метою недопущення хвороби Ньюкасла у птахівництві.....	59
3.3 Обґрунтування необхідності створення веб-сайту для Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини.....	66

РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1 Охорона праці в Тернопільській районній державній лікарні ветеринарної медицини	72
4.2 Забезпечення ефективного біологічного захисту населення і тварин	75
Висновки та пропозиції	78
Бібліографія	81
Додатки	86

ВСТУП

Актуальність теми дослідження пов'язана з тим, що забезпечення та підтримання благополучної епізоотичної ситуації на певній території не можливе без надання якісних ветеринарно-профілактичних заходів, метою яких є не занесення інфекційних хвороб з інших територій, а також виявлення та ліквідація вогнищ захворювань. Ветеринарно-санітарний контроль за роботою господарств, здійснення профілактичних, діагностичних, лікувальних досліджень хвороб тварин є основними факторами впливу на результативність ветеринарно-профілактичних заходів. Без проведення профілактичних та діагностичних досліджень інфекційних хвороб тварин, а також без їхнього лікування дуже важко отримати сировину тваринного походження високої якості. Якість сировини тваринного походження залежить від якісного та завчасно проведеного лікування а також від профілактики хвороб.

Мета магістерської роботи полягає у розробленні практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності та пошуку шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг. Для досягнення основної мети було поставлено вирішити наступні завдання:

- вивчити теоретичні аспекти забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг;
- охарактеризувати шляхи забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг;
- згрупувати основну нормативно-правову базу щодо забезпечення надання ветеринарно-профілактичних послуг;
- дослідити ефективність та шляхи забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг Тернопільською районною державною лікарнею ветеринарної медицини;
- здійснити порівняльний аналіз надання ветеринарно-профілактичних послуг в Тернопільському районі та області;
- провести оцінювання ефективності та шляхів забезпечення якості

надання ветеринарно-профілактичних послуг, наданих Тернопільською районною державною лікарнею ветмедицини;

- здійснити пошук шляхів підвищення ефективності та якості надання ветеринарно-профілактичних послуг;

- сформулювати прогнози поголів'я тварин під впливом наданих ветеринарно-профілактичних послуг (вакцинація);

- обґрунтувати необхідність вакцинування птиці для підвищення імунізації, показати вплив вакцинування на стійкість імунітету, продуктивність птиці, розмір економічних втрат;

- визначити переваги від створення веб-сторінки для районної ветлікарні.

Предметом дослідження є ефективність та шляхи забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг. Серед методів дослідження, які застосовано до даних, наведених в магістерській роботі слід виділити: економіко-математичні, порівняльного аналізу, статистичні, графічні та спостереження.

Для написання магістерської роботи також використано літературні наукові джерела – нормативно-правові; праці вітчизняних та зарубіжних авторів (наукові статті, посібники, підручники, статті), в яких висвітлено теоретичні та прикладні аспекти забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг, організацію та економічні аспекти ветеринарної справи, питання менеджменту та маркетингу у ветеринарній справі, ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на різних рівнях управління.

Наукова новизна магістерської роботи полягає у наданні власного трактування терміну “ветеринарно-санітарна послуга” як особливого виду ветеринарної роботи, метою якої є забезпечення продуктивного розвитку тваринництва, безпека та висока якість продуктів тваринного походження.

В практичному аспекті, запропоновані в магістерській роботі заходи та шляхи дозволять покращити роботу лікарів ветлікарні та сприятимуть підвищенню якості ветеринарно-профілактичних послуг у районі.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ВЕТЕРИНАРНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ПОСЛУГ

1.1 Сутність ветеринарно-профілактичних послуг

Надання ветеринарно-профілактичних послуг приділяють багато уваги як на державному, так і на місцевому (регіональному) рівнях. Від своєчасної організації та здійснення таких послуг, їхньої ефективності залежить рівень та стан ветеринарно-санітарного та епізоотичного благополуччя як в країні, так і в окремих регіонах. Надання ветеринарно-профілактичних послуг відноситься до галузі ветеринарної медицини, основним завдання якої є забезпечення стійкого епізоотичного та ветеринарно-санітарного благополуччя, тобто надання гарантій життю та здоров'ю як людини, так і тварин, провадячи належні заходи, які здатні запобігти шкідливому впливу різноманітних факторів на здоров'я тварин. Профілактичні, ветеринарно-санітарні та лікувальні заходи значною мірою впливають на розвиток тваринництва, забезпечують його продуктивний приріст, захист тварин від різних захворювань [2].

Розглядаючи трактування ветеринарно-санітарних послуг у різноманітних наукових джерелах, можна побачити, що одні науковці вважають їх специфічним товаром, інші – особливою діяльністю, спрямованою на забезпечення профілактики та допомоги тваринам [2].

На нашу думку, ветеринарно-санітарна послуга являється різновидом послуг та особливим видом діяльності, яку здійснюють спеціалісти (фахівці) ветеринарної медицини, результатом якої є продуктивний розвиток тваринництва, безпека та висока якість продуктів тваринного походження.

Класифікуючи ветеринарно-профілактичні послуги можна виокремити наступні їхні різновиди:

- оглядово-консультаційні, які в свою чергу поділяються на два види: ті, що мають на меті клінічний огляд тварин ветеринарними спеціалістами; та ті

послуги, які спрямовані на здійснення ветеринарно-санітарного огляду продуктів харчування, кормів та інших об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду;

- профілактичні, метою яких є здійснення відповідних заходів, спрямованих на запобігання та розповсюдження інфекційних хвороб тварин через вакцинування та щеплення;

- санітарно-гігієнічні, метою яких є здійснення обробок тварин залежно від їх виду;

- лікувальні (терапевтичні, хірургічні), метою яких є надання своєчасної, необхідної ветеринарної допомоги тваринам, спрямованої на лікування захворювань тварин [1].

Ветеринарно-профілактичні послуги надаються спеціалістами, а саме лікарями ветеринарної медицини, які провадять свою діяльність у формі ветеринарної практики. Ветеринарна практика – це діяльність, пов'язана із наданням профілактичних, клінічно-діагностувальних, лікувальних, консультаційних ветеринарних послуг закладами ветеринарної медицини, у тому числі ліцензованими лікарями ветмедицини, державними установами ветеринарної медицини.

Надання ветеринарно-профілактичних послуг пов'язане із здійсненням ветеринарно-профілактичних заходів у відповідності до встановлених нормативно-правових норм, правил, вимог та процедур державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду, включаючи протиепізоотичні заходи, гарантування безпечності продуктів тваринництва, здійснення інспектування, відбору зразків та проведення тестування, сертифікації, запровадження карантинних заходів. Основними завданнями реалізації таких заходів є [3]:

- а) забезпечення захисту життя і здоров'я тварин через попередження занесення чи поширення інфекційних хвороб тварин, мікроорганізмів, які переносять різноманітні хвороби;

- б) гарантування захисту життя і здоров'я людини та тварин через

ідентифікацію та виявлення хвороботворних організмів, забруднюючих та шкідливих, токсичних речовин у продуктах тваринного походження чи кормах;

в) забезпечення захисту життя і здоров'я людей через здійснення відповідних заходів, спрямованих на усунення хвороб тварин, в тому числі інфекційних, що переносяться тваринами, або продукцією, що виробляється з них [3].

Здійснення ветеринарно-профілактичних заходів охоплює ряд етапів, серед яких: ветеринарна превенція, яка включає ряд превентивних заходів, постійно діюча профілактика та превентивна терапія (рис. 1.1).

Рисунок 1.1 – Етапи здійснення ветеринарно-профілактичних заходів

Ветеринарно-профілактичні заходи тісно пов'язані із здійсненням протиепізоотичних заходів, особливо коли мова йде про профілактичні заходи. Частиною протиепізоотичних заходів, окрім організаційно-господарської

(нагляд та контроль), є ветеринарно-санітарна діяльність, які базується на здійсненні профілактичних та діагностичних заходів задля запобігання заразним хворобам тварин шляхом їх ідентифікації, виявлення, діагностування та ліквідації. Наведемо загальну класифікацію усіх існуючих хвороб людини і тварин на рисунку 1.2.

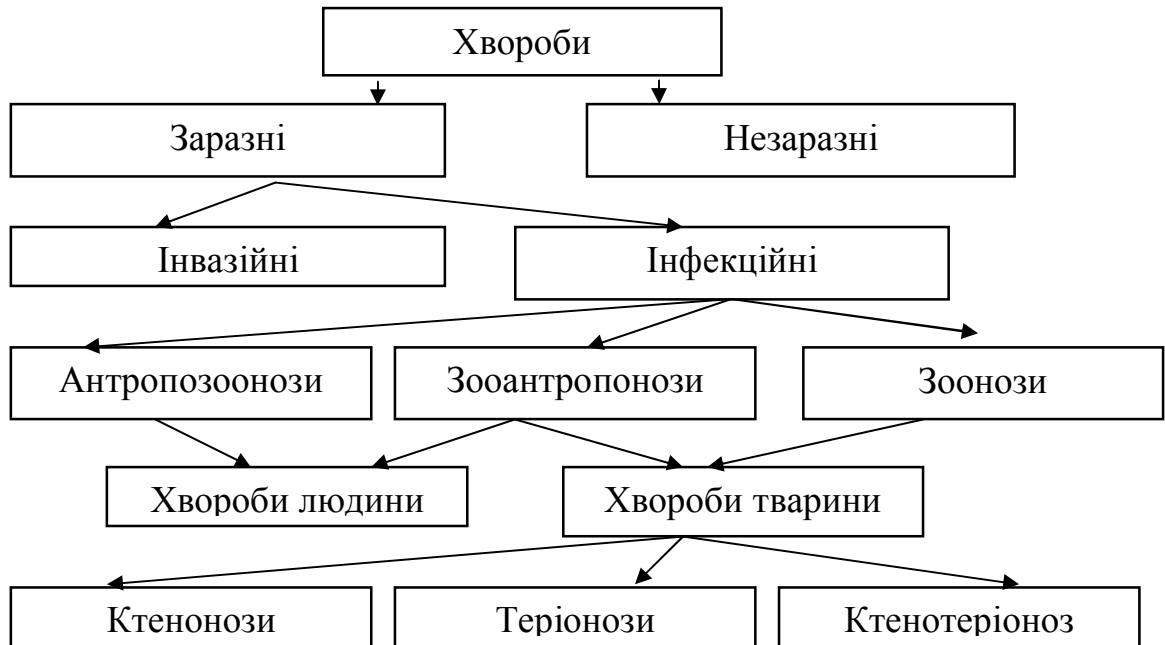

Рисунок 1.2 – Класифікація хвороб людей та тварин

Ветеринарно-профілактичні заходи здійснюються лікарями ветеринарної медицини з профілактичною метою для запобігання як заразним, так і незаразним хворобам тварин. Заразні хвороби, такі як сказ, лептоспіроз, сибірка, бруцельоз, хвороба Ауескі, лейкоз туберкульоз, інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби, класична чума свиней, сальмонельоз, трансмісивний гастроентерит свиней, інфекційна анемія, грип коней, хвороба Ньюкасла, інфекційний ларенготрахеїт, віспа, пастерельоз, хвороба Гамборо, віспа птиці, хвороба Марека, міксоматоз і геморагічна хвороба кролів, американський та європейський гнилець бджіл підлягають обов'язковому обліку в Україні. В рамках ветеринарно-профілактичних заходів здійснюється розроблення схем вакцинацій заразних хвороб, підбирання типу необхідної вакцини та відстежування змін у епізоотичній ситуації [3]. При здійсненні

ветеринарно-профілактичних заходів у формі вакцинування важливим критерієм є виникнення та поширення тієї чи іншої хвороби. Зважаючи на це, обов'язково потрібно дослідити та вивчити епізоотичну ситуацію безпосередньо в господарстві, епізоотичну ситуацію навколо нього та промоніторити на державному рівні. Залежно від того як швидко відбуваються зміни у епізоотичній ситуації потрібно реагувати шляхом внесення коректив у схему вакцинації. У разі погіршення такої ситуації, з практичної точки зору не рідше двох разів на тиждень проводять паталого-анатомічний розтин трупів тварин, який дозволяє поставити діагноз, виявити інфекцію, сформувавши схему для відбору проб та необхідних лабораторних досліджень [2].

Здійснення профілактичних заходів стосовно незаразних хвороб тварин (наприклад, захворювання, пов'язані з обміном речовин, органами травлення й дихання та ін., викликаних кормами низької якості чи невідповідністю мікроклімату у тваринницьких приміщеннях зоогігієнічним параметрам) є також важливим завданням, яке ставиться перед компетентними органами ветеринарної медицини [2].

Суб'єктами надання ветеринарно-профілактичних послуг в Україні, підпорядкованими Управлінню Держпродспоживслужби в місті/районі є міські та районні державні лікарні ветмедицини, районні державні лабораторії ветмедицини та підпорядковані їм лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи на ринках, інші державні установи ветмедицини на території області, міста, району. Ці органи забезпечують здійснення ветеринарно-санітарних, протиепізоотичних, профілактичних, діагностичних та лікувальних заходів; дезінфекційних, дезінсекційних та дератизаційних заходів на об'єктах, де здійснюється виробництво, переробка, зберігання продуктів тваринного походження; дослідження та аналізування причини виникнення хвороб тварин; здійснення ветеринарного обслуговування тварин в сільськогосподарських господарствах та для фізичних осіб; здійснення комплексу лабораторно-діагностичних досліджень, ветеринарно-санітарної експертизи, діагностичних заходів інфекційних, інвазійних та незаразних хвороб тварин та ін. [3].

1.2 Шляхи забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг

Останнім часом ми часто спостерігаємо тенденцію розвитку сфери послуг у сільському господарстві, нарощування експорту сільськогосподарської продукції (рослинного і тваринного походження). Обсяги експортованої продукції тваринного походження залежить від відповідності такої продукції міжнародним стандартам, що в свою чергу пов'язано із якістю надання ветеринарно-профілактичних послуг у країні походження продукції. Для якісного надання ветеринарно-профілактичних послуг потрібен перш за все кваліфікований персонал, перед яким повинні стояти чітко окреслене коло завдань із зрозумілим алгоритмом їх вирішення. Це вимагає належного матеріально-технічного забезпечення установ ветмедицини [26].

Щодо шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг, то тут слід розуміти що означає термін ветеринарно-профілактичні послуги. Отже, ветеринарно-профілактичні послуги – це спектр послуг, які надаються спеціалістом ветеринарної медицини, який здійснює свою діяльність в державній установі ветеринарної медицини, проводить лікувальні заходи, здійснює та організовує діагностичні та профілактичні роботи, проводить санітарні, ветеринарно-санітарні та протиепізоотичні роботи у разі виявлення інфекційних хвороб, проводить аналіз причин виникнення хвороб тварин, аналізує причини загибелі тварин, знаходить шляхи випередження проявів хвороб тварин, розробляє графіки та проводить роботи в напрямку так званих “ДДД” дезінфекції, дезінсекції та дератизації на підприємствах які займаються переробкою, виробництвом, транспортуванням та зберіганням продуктів харчування а також на підприємствах, де утримуються тварин [3].

На сьогодні є ряд ветеринарно-профілактичних послуг які надаються в приватних установах ветеринарної медицини, в основному – це є лікувальна робота, пов'язана з дрібними тваринами, однак на приватні установи ветеринарної медицини не поширюються державні програми з профілактики хвороб тварин.

Враховуючи світові тенденції поширення хвороб, які переносяться дикими та домашніми тваринами, то для того, щоб захистити сільське господарство, зокрема тваринництво, керівництво країни має збільшувати обсяги фінансування, спрямовані на боротьбу з поширенням хвороб тварин, запроваджувати державні програми з профілактики хвороб тварин. І тут на мою думку виникають проблеми із забезпеченням якісного надання ветеринарно-профілактичних послуг для виконання державних програм по боротьбі з хворобами тварин – це недостатня кількість кваліфікованого персоналу, застаріла матеріально-технічна база, недосконале нормативно-правове законодавство. Тут також потрібно розуміти що якісно надана ветеринарна послуга напряму впливає на фінансове становище власника тваринницьких господарств [16].

Тобто, якість наданих ветеринарно-профілактичних послуг визначається такими факторами як:

- дієвий організаційно-правовий механізм, досконала нормативно-правова база у цій сфері;
- наявність висококваліфікованих спеціалістів та відповідний рівень їхньої мотивації;
- рівень та стан матеріально-технічного забезпечення установ ветмедицини;
- якість та доступність ветеринарних препаратів та кількості реалізованих профілактичних щеплень в господарствах;
- вчасність надання, ветеринарно-санітарних та ветеринарно-профілактичних послуг [16].

Для якісного надання ветеринарно-профілактичної послуги, ветлікарю потрібно перед початком надання своєї послуги на підприємстві (господарстві) провести аналіз даного господарства. Потрібно враховувати все, починаючи з географічного розташування господарства, розташування будівель на його території, матеріалів, які використовуються для будівництва, адже від цього

залежить гігієна і здоров'я тварин. Також, необхідно враховувати рух транспорту.

Якщо мова буде йти про будівництво нового об'єкту, то його власник може звернутися за консультацією до лікаря ветмедицини, при цьому йому потрібно буде враховувати ряд правил, які потрібно застосовувати при виборі місця для будівництва об'єкту, а саме:

- розпочинати будівництво підприємства як найдалше від інших підприємств задля зменшення ризиків розповсюдження захворювань;

- враховувати основні напрямки вітру, для забезпечення єдиної підконтрольної вентиляції;

- не допускати будівництво підприємств біля великих водойм, річок, де може групуватись водоплавна птиця, адже вона постійно мігрує і може бути переносником багатьох інфекційних захворювань;

- по можливості потрібно будувати об'єкт подалі від великих автомобільних шляхів [3].

Потрібно добре вивчити розміщення будівель на території господарства, і з якою метою вони використовуються. Якщо на господарстві утримуються різновікові групи тварин, то потрібно, щоб такі групи утримувались якомога подальше одна від другої, для мінімальних ризиків поширення мікроорганізмів між ними. Кожна будівля повинна бути огорожена таким чином, щоб унеможливити проникнення шкідників (гризуни, комахи), які можуть бути переносниками сальмонельозу, а також інших захворювань; попадання бродячих тварин. Господарство повинно працювати в режимі закритого типу, тобто вхід дозволено тільки працівникам, які проходять обов'язково через санітарно-пропускний пункт. До прикладу, схему руху через санітарно-пропускний пункт зображено на рисунку 1.3. При в'їзді на господарство задля забезпечення біологічного захисту потрібно облаштувати дезінфекційні бар'єри для санітарної обробки транспорту, рис. 1.4. Якщо всі профілактичні міри по унеможливленню попадання збудників захворювань ззовні на територію господарства виконані, то тоді важливо не забувати про проблеми, які можуть

виникати безпосередньо на території через гризунів і комах. Контроль за ними слід проводити головним чином в період проведення дезінфекції [17].

Схема руху персоналу в санпропускнику

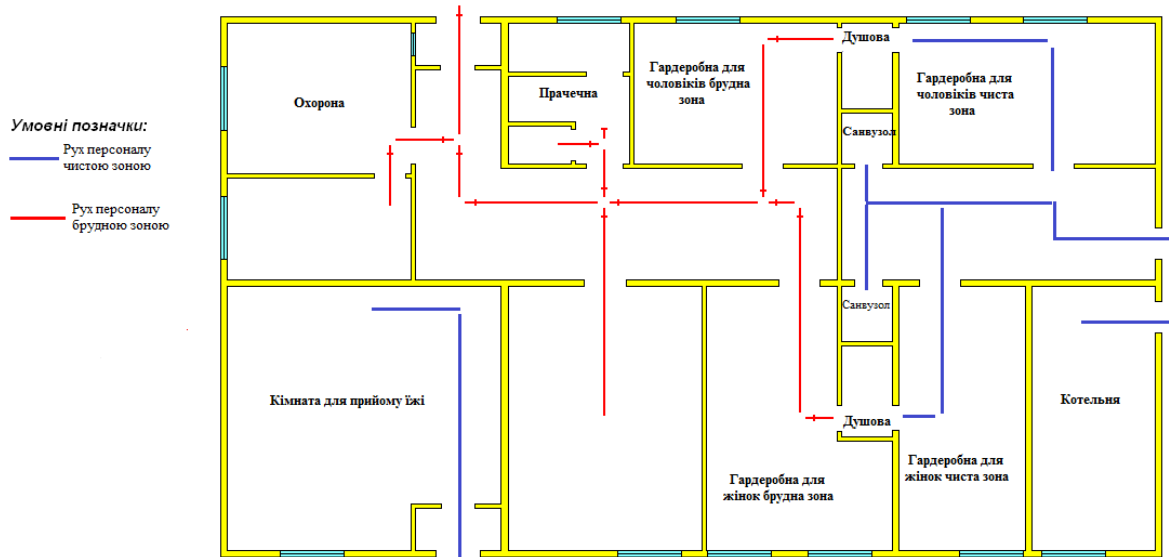

Рисунок 1.3 – Схема руху через санітарно-пропускний пункт

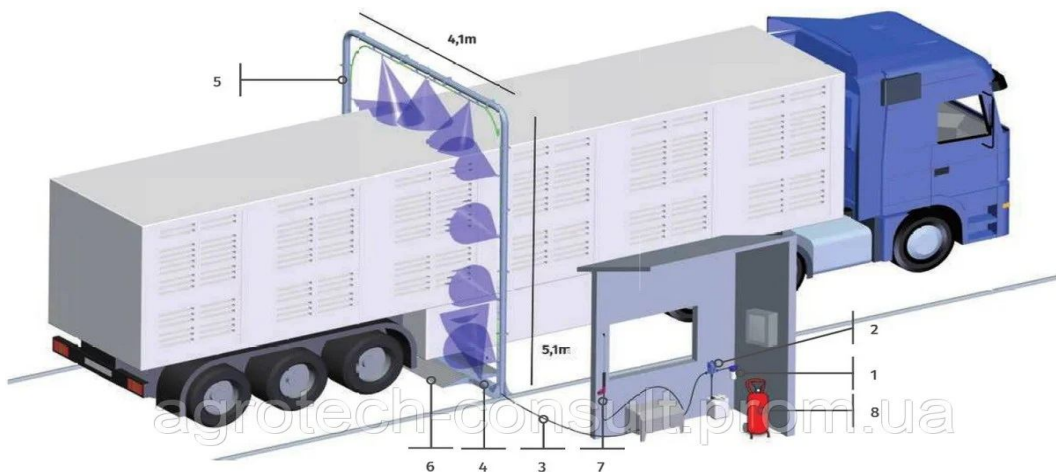

Рисунок 1.4 – Дезінфекційні бар'єри для санітарної обробки транспорту

Якщо дезінсекційні та дератизаційні роботи проведено, то перед поселенням тварин у приміщення обов'язково проводять дезінфекцію приміщення де планується утримувати тварин. Якісна дезінфекція залежить від багатьох факторів, основними із яких є [2]:

- пора року, адже від температури навколишнього середовища буде

залежати метод проведення дезінфекції;

- якісний дезінфекційний розчин та правильно розрахована концентрація і необхідна кількість дезінфекційного розчину;

- якісно проведена механічна чистка обладнання, адже якщо обладнання погано очищено від бруду, то якість дезінфекції можна порівнювати з кількістю бруду на обладнанні, чим більше бруду, тим нижча якість дезінфекції і навпаки.

Запорукою успішного тваринництва є якісно проведені ветеринарно-профілактичні послуги. Однією із найважливіших ветеринарно-профілактичних послуг є вакцинація. Вакцинація – є найефективніший метод захисту тварин від інфекційних хвороб, під вакцинацією розуміється ряд заходів метою яких є захист тварин шляхом активування специфічної імунної захисної системи тварин проти вірусних і бактеріальних інфекцій або паразитарних інвазій. Вакцинація активізує імунну систему тварин і стимулює механізми захисту організму. Суть вакцинації лежить у веденні живих, ослаблених (атенуйованих) або вбитих (інактивованих) збудників хвороб, які в результаті селекції втратили свою активну життєдіяльність та здатність до зараження (вірулентність), але зберегли здатність викликати імунну відповідь (імуногенність). Як результат це дає можливість тварині захиститися від інфекції, а у разі ураження – стійко перехворіти з мінімальними клінічними проявами [2].

На якість вакцинації впливає надзвичайно велика кількість факторів, відповідно слід розуміти, що вакцинація не може гарантувати 100% захист від захворювань. У разі недотримання температурного режиму при транспортуванні чи зберіганні вакцини, вона втратить свої властивості. Тому лікар ветеринарної медицини для якісного надання ветеринарно-профілактичних послуг завжди має контролювати температурний режим при транспортуванні та зберіганні вакцин, і вести необхідні записи в журналах на місці зберігання вакцини. Форми журналів додаються представлено на рисунках 1.5-1.6.

ЖУРНАЛ реєстрації температури холодильної (морозильної) камери N					
№ з/п	Дата	Час	Показання термометра	П. І. Б. Відповідальної особи	Підпис

Рисунок 1.5 – Форма журналу реєстрації t-ри холодильної камери

ЖУРНАЛ придбання, реалізації, зберігання та знешкодження ветеринарних імунобіологічних засобів												
№ п/п	Дата	Найменування ВІЗ, № реєстраційного посвідчення	Кількість: л, доз,	№ серії	Термін придатності	Постачальник адреса, тел., № ліцензії	Умови доставки (t град. С)	Чи порушувався температурний режим	Умови зберігання	Відпущено (дата, № документа, кількість ВІЗ)	Знешкодження (№ документа, режим)	Підпис відповідальної особи)

Рисунок 1.6 – Форма журналу реєстрації ветзасобів

Також лікар ветеринарної медицини повинен розуміти всю складність процесу імунізації тварин, перед її початком потрібно обов'язково провести клінічний огляд тварин, та переконатись, що тварини здорові, адже імунна відповідь може бути непередбаченою у разі вакцинації тварин з підозрою на будь-яке захворювання. Якщо проаналізувати статистичні дані, то ми можемо говорити, що завдяки якісно наданим ветеринарно-профілактичним послугам у вигляді вакцинації, її ефективність становить 99,4% [4].

Отже, для якісного надання ветеринарно-профілактичних послуг, для ефективних шляхів їх забезпечення потрібно перш за все достатня кількість кваліфікованих спеціалістів, які проведуть якісний аналіз роботи господарства, врахують всі можливі ризики захворювання, епізоотичну ситуацію та підберуть якісне медикаментозне лікування та необхідну схему вакцинації. Адже у більшості випадків вакцинація тварин у господарстві проводиться за індивідуальною схемою вакцинації, розробленою лікарем ветеринарної

медицини із врахуванням епізоотичного становища в межах господарства, та за його межами. Для вирішення проблеми з кваліфікованим персоналом, необхідно на державному рівні заохочувати учнів шкіл до вступу на навчання за ветеринарним напрямком, створити відповідні ознайомчі програми, курси, де б учні змогли зрозуміти користь від роботи лікаря ветеринарної медицини.

Також для якісного надання ветеринарно-профілактичних послуг важливе значення має матеріально-технічна база, адже відсутність необхідного обладнання не дасть змоги якісно виконувати свою роботу, до прикладу звичайна електронна вага, якою можуть зважуватись медикаменти, повинна бути справною та відкаліброваною, адже від неї залежить потрібна доза препарату [3].

Не менш важливим фактором в ефективному наданні ветеринарно-профілактичних послуг є нормативно-правова база. Адже дуже часто керівники господарств банально уникають проведення ветеринарно-санітарних робіт задля економії коштів, не розуміючи того, що рано чи пізно самі можуть від того постраждати, та ще і нанести значні економічні збитки як собі, так і державі та сусіднім господарствам. Наприклад, при виявленні африканської чуми свиней у господарстві, всі тварини які в ньому утримуються підлягають знищенню, а також тварини з господарств які увійдуть в карантинну зону, а країна втратить можливість експортувати свинину в зв'язку із спалахом захворювання. Тому, на законодавчому рівні для різних господарств в залежності від кількості, виду тварин та циклу роботи потрібно вносити зміни до діючих вимог та враховуючи специфіку поширення захворювань писати нові законодавчі акти, передбачити суттєві штрафні санкції, щоб не тільки лікар ветеринарної медицини який надає ветеринарно-профілактичні послуги розумів правильні шляхи роботи підприємства, але і керівник господарства. Саме досконале законодавство буде сприяти лікарю ветеринарної медицини у якісному наданні ветеринарно-профілактичних послуг [3].

1.3 Нормативно-правове забезпечення надання ветеринарно-профілактичних послуг

Як я вже згадував, без нормативно-правового забезпечення, проводити ветеринарно-профілактичні послуги складно, адже як і в будь-якій іншій галузі, всі роботи проводяться відповідно до нормативно-правових актів та відповідних регуляторних документів. Законодавство у сфері надання ветеринарно-профілактичних послуг ґрунтується на Конституції України, Законі України “Про ветеринарну медицину” та інших виданих нормативно-правових документів [5]. Слід зауважити, що Закон України “Про ветеринарну медицину” не розповсюджується на продукти харчування тваринного походження призначені для використання людиною. Цей закон діє з урахуванням особливостей, визначених Законом України “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин”.

На рис. 1.7 виокремлено основні нормативно-правові напрямки забезпечення надання ветеринарно-профілактичних послуг.

До нормативно-правових документів, які регулюють, контролюють питання надання ветеринарно-профілактичних послуг належать:

1. Закон України “Про ветеринарну медицину” містить визначення основних термінів ветеринарної медицини, виокремлює завдання держави в сфері ветмедицини та відповідні органи, регулює питання ветеринарно-санітарного контролю та нагляду (визначає посадових осіб, права та обов’язки, порядок здійснення контролю та нагляду), здійснення та організації ветеринарно-санітарних заходів (цілі заходів, проведення аналізу ринку, процедури контролю, інспектування та ухвалення, порядок видачі ветдокументів), питання захисту здоров’я тварин; питання регулювання обігу тварин, карантинних заходів, ветлабораторій; питання регулювання виробництва ветпрепаратів та ін.; питання фінансування та матеріально-технічного забезпечення державної служби ветеринарної медицини та ін. [5].

<p>Нормативно-правове забезпечення надання ветеринарно-профілактичних послуг спрямоване на:</p> <p style="text-align: center;">↓</p>
1) зменшення, усунення ризиків виникнення зоонозів та захворювання населення
2) охорону території України від проникнення хвороб тварин з території інших держав або карантинних зон
3) захист тварин та населення від збудників та хвороб тварин шляхом здійснення профілактичних, діагностичних та лікувальних заходів
4) здійснення заходів унеможливлення перенесення хвороб тварин через товари, засоби догляду за тваринами і супутні об'єкти
5) встановлення ефективних та дієвих засобів виявлення, локалізації, контролю і за можливості - ліквідації ендемічних хвороб тварин та ліквідації екзотичних хвороб тварин, занесених на територію України
6) моніторинг кормів та води для забезпечення їх придатності для вживання та неможливості перенесення хвороб тварин
7) забезпечення правильного, належного, ефективного та безпечного застосування ветеринарних препаратів
8) захист навколишнього природного середовища від негативних наслідків, що пов'язані з вирощуванням та обігом тварин
9) здійснення передзабійного клінічного огляду тварин та проведення ветеринарно-санітарної експертизи продуктів тваринного походження, у тому числі тварин, забитих на полюванні, включаючи бактеріологічні, радіологічні, паразитологічні та токсикологічні лабораторні дослідження
10) здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду в процесі виробництва і обігу продуктів тваринного походження, ветеринарних препаратів, субстанцій, штамів мікроорганізмів, репродуктивного і патологічного матеріалу та здійснення державного ветеринарно-санітарного нагляду під час обігу засобів ветеринарної медицини та засобів догляду за тваринами
11) здійснення моніторингу залишкових кількостей ветпрепаратів та інших забруднюючих речовин у тваринах, продуктах тваринного походження і кормах
12) здійснення стандартного прикордонного ветеринарно-санітарного контролю та/або розширеного ветеринарно-санітарного контролю за об'єктами державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду
13) контроль за переміщенням об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду в межах України
14) сприяння постійному навчанню та підвищенню кваліфікації спеціалістів ветеринарної медицини
15) розроблення, впровадження та здійснення ефективних ветеринарно-санітарних заходів

Рисунок 1.7 – Нормативно-правові напрямки забезпечення надання ветеринарно-профілактичних послуг

2. Закон України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів” встановлює питання взаємовідносин між трьома суб’єктами – органами влади, операторами ринку, споживачами продукції з метою забезпечення безпечності та якості продуктів харчування [6].

3. Закон України “Про відходи” в ст. 31 визначає заходи щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів, в тому числі, які стосуються процесів збирання, видалення, знешкодження, утилізації відходів, утворених у ветеринарній медицині практики, пов’язаних дослідних роботах та ін. [7].

4. Закон України “Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною” визначає повноваження органів влади у сфері побічних продуктів, категорії таких побічних продуктів, обов’язки, права, відповідальність операторів ринку та ін. [8]

5. Закони України “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”, “Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності” регулюють питання видачі ветдокументів та експлуатаційних дозволів, ветеринарних свідоцтв та сертифікатів, дає визначення усіх ветеринарних документів [9].

6. Закон України “Про ліцензування видів господарської діяльності” містить роз’яснення стосовно видачі, анулювання, відновлення дії ліцензії, зупинення дії ліцензії, тих, хто є здобувачем ліцензії, і як це пов’язано з ветеринарною практикою [10].

7. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” визначає основні поняття та терміни, які стосуються епідемічної ситуації, права та обов’язки фізичних та юридичних осіб у забезпеченні санітарно-епідемічного благополуччя, питання державного регулювання та діяльності відповідних органів, державний санітарно-епідемічний нагляд та відповідальність суб’єктів за порушення санітарного законодавства [11].

8. Закон України “Про державну систему біобезпеки при створенні,

випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів” призначений для унормування відносин між такими суб’єктами як органи влади, виробники, продавці, постачальники, дослідники, науковці та споживачі генетично модифікованих організмів та продукції [12].

9. Закон України “Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції” стосується тарифного регулювання імпортованої продукції, ставок мита та інших митних питань [13].

Іншими законами, які регулюють суміжні питання з ветеринарно-санітарними послугами є такі: “Про захист тварин від жорстокого поводження”, “Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин” [27].

Наказами міністерств та комітетів затверджено форми журналів (наказ державного комітету ветмедицини “Про затвердження форм журналів”, відповідні інструкції (накази міністерства аграрної політики та продовольства України “Про затвердження Інструкції з профілактики та боротьби з африканською чумою свиней”, державного комітету ветмедицини “Про затвердження Інструкції з профілактики та боротьби з туберкульозом тварин”), накази Міністерства сільського господарства і продовольства України, агропромислового комплексу України, якими затверджено інструкції “Про заходи щодо боротьби зі сказом тварин”, “Інструкції з профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від лейкозу”; “Заходи профілактики та ліквідації класичної чуми свиней”, “Інструкції з профілактики та боротьби з інфекційними хворобами тварин: бруцельозом, сибіркою, хворобою Тешена свиней та анемією коней”, “Інструкції про заходи з профілактики та боротьби з сибіркою тварин”; “Інструкції з профілактики та ліквідації сальмонельозу птиці” [27].

Керівні органи у сфері ветмедицини згруповано на рисунку 1.8.

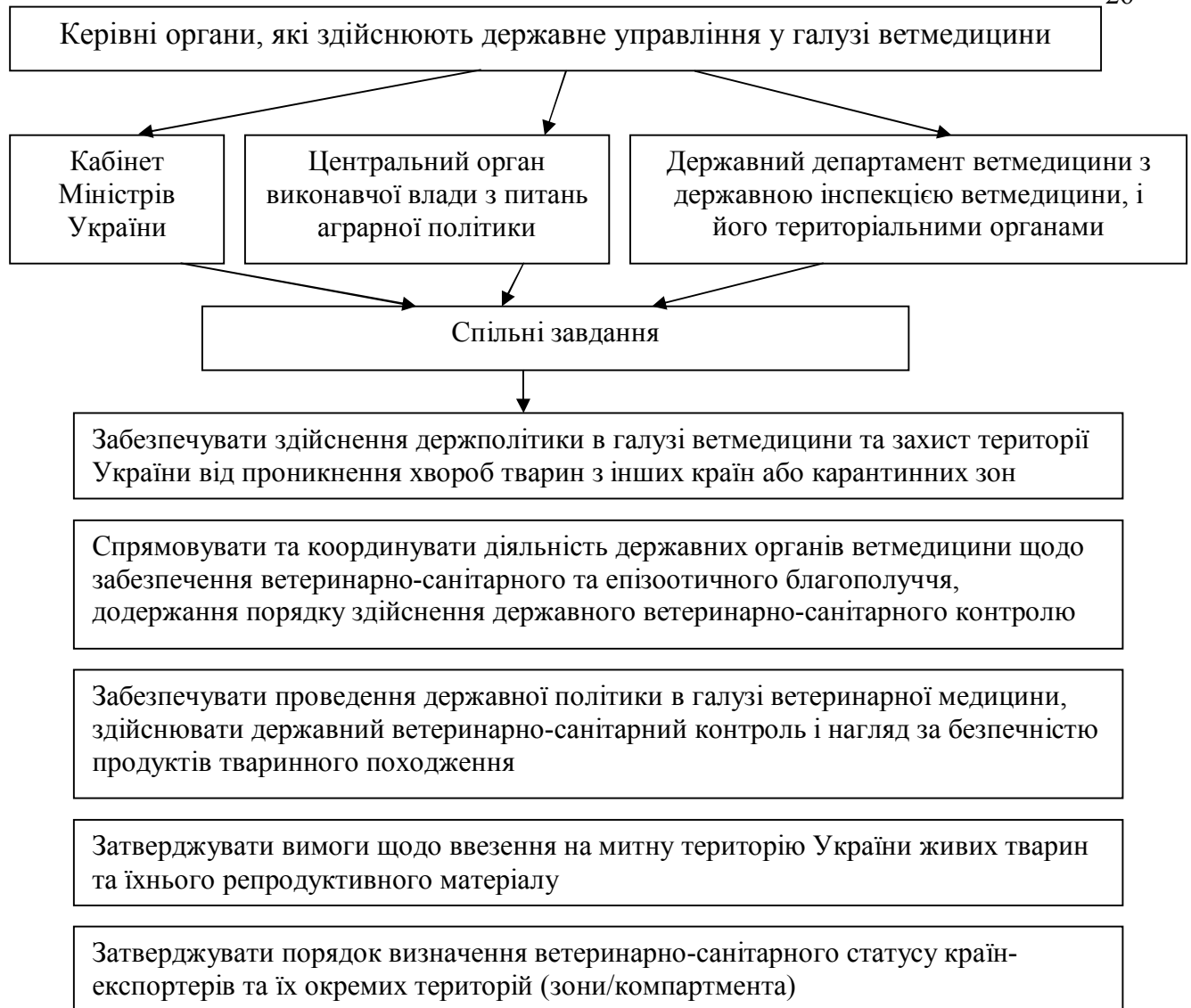

Рисунок 1.8 – Основні завдання керівних органів у сфері ветмедицини

Отже основною метою нормативно-правового забезпечення надання ветеринарно-профілактичних послуг є зменшення ризиків та захист життя і здоров'я тварин від хвороб, що виникають в результаті їх занесення та поширення з інших господарств, регіонів, або країн. Завдяки нормативно-правовому забезпеченню, здійснюється розроблення та виконання державних програм щодо ветеринарно-санітарного та епізоотичного благополуччя. Також, нормативно-правове забезпечення регулює фінансове та матеріально-технічне забезпечення державної ветслужби країни, реалізує політику держави щодо ліцензійних умов в галузі ветеринарної медицини.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ШЛЯХІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ВЕТЕРИНАРНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ПОСЛУГ НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛІКАРНІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

2.1 Загальна характеристика діяльності Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини

Тернопільська районна державна лікарня ветеринарної медицини розташована за адресою смт. Велика Березовиця, вул. Енергетична, 5. Працює вона під керівництвом лікаря ветеринарної медицини – Гнатишина Павла Васильовича. Штат лікарні нараховує 17 працівників, з них 14 лікарі ветеринарної медицини, інші 3 обслуговуючий персонал.

Згідно статистичних даних у 2019 р. на території району здійснюють діяльність 5 господарств, які займаються вирощуванням великої рогатої худоби (ВРХ) із загальною кількістю 2468 голів, з них 1560 корів; одне птахогосподарство – 900000 курей-несучок, 2-ва господарства з дрібною рогатою худобою – в загальному 290 голів, 14 свиногосподарств – 30470 свиней, 19 пасік, 4 підприємства по забою тварин, 1 підприємство по забою та переробці тварин, 8 м'ясопереробних підприємств, 2 рибопереробних підприємства і одне підприємство з переробки рідких яєчних продуктів.

У своїй роботі лікарня керується Наказом міністерства аграрної політики та продовольства України № 127 від 13.03.2017 року “Про затвердження положення про державні лікарні ветеринарної медицини”.

Тернопільська районна лікарня ветеринарної медицини із Закону України “Про ветеринарну медицину” є установою державної форми власності, яка на пряму підпорядковується Головному управлінню Держпродспоживслужби в Тернопільській області [41], і входить до сфери управління Державної служби України з питань безпечності харчових

продуктів та захисту споживачів [42]. У своїй роботі керується Конституцією України, актами кабінету міністрів України, Президента України, Верховної Ради України, наказами міністерства аграрної політики та продовольства України, законами України, наказами Держпродспоживслужби та головного управління.

Лікарня виконує завдання – забезпечення та підтримання благополучної епізоотичної ситуації району шляхом здійснення ветеринарно-профілактичних заходів з метою не занесення інфекційних хвороб з інших районів, сусідніх областей, а також проводить заходи у разі виявлення вогнищ захворювань спрямовані на не розповсюдження цих захворювань за межі адміністративного району, їхню ліквідацію. Лікарі районної лікарні надають ветеринарні послуги, господарствам різних форм власності та фізичним особам, а також здійснюють ветеринарно-санітарний контроль за роботою підприємств по переробці продуктів тваринного походження. Проводять профілактичні та діагностичні дослідження інфекційних, інвазійних та незаразних хвороб тварин, їхнє лікування. Без профілактичних та діагностичних досліджень хвороб тварин, а особливо без їх лікування дуже важко отримати сировину тваринного походження високої якості, не можливо збільшити виробництво якісного молока, що зараз є так необхідно. Якість сировини тваринного походження залежить від якісного та завчасно проведеного лікування а також від профілактики хвороб.

Робота Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини в основному базується на профілактиці, адже саме вона є однією із основних складових у комплексі попередження та ліквідації хвороб тварин. Лікарі ветмедицини районної лікарні дуже добре розуміють, що простіше і економічно вигідніше попередити захворювання, ніж долати його наслідки та лікувати.

Щороку, Головним управлінням Держпродспоживслужби в Тернопільській області [41], спільно з Тернопільським районним управлінням Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області та Тернопільською районною лікарнею ветеринарної медицини розробляється та

погоджується план протиепізоотичних заходів на кожен рік. План профілактично-лікувальних заходів (вакцинація) та його виконання в Тернопільському районі в 4 кварталі 2019 р. та в 2019 р. представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – План профілактично-лікувальних заходів та його виконання в Тернопільському районі в 2019 р.

Назва хвороб	За 4 квартал			За 2019 р.		
	План, головооб.	Факт, головооб.	% виконання плану	План, головооб.	Факт, головооб.	% виконання плану
1. Сибірка (ВРХ)	3700	3754	101,46	4150	4156	100,14
2. Чума (свині)	25000	57839	231,36	100000	100677	100,68
3. Сибірка (ДРХ)	570	653	114,56	570	653	114,56
4. Сибірка (коні)	150	150	100	150	150	100
5. Нью-каслська хвороба (птиці)	67500	56500	83,7	270000	294500	109,07
6. Сказ (собаки)	1600	1680	105	7551	7651	101,32
7. Сказ (коти)	500	359	71,8	3010	3186	105,85
8. Сказ (дикі тварини)	11100	-	-	22200	-	-

Аналізуючи план вакцинації у 2019 р. можна побачити, що за 4 квартал 2019 р. кількість вакцинованих ВРХ по факту перевищила на 1,46%; в цілому за рік – на 0,14%, тобто маємо перевиконання плану. Фактична вакцинація свиней проти чум в 4 кварталі 2019 р. становила 57839 гол., що на 113,36% більше, ніж планувалося; за рік маємо перевиконання на 0,68%. ДРХ вакцинувалася лише в 4 кварталі 2019 р. і план вакцинування перевиконано на 14,56%. Стосовно вакцинування поголів'я коней, то тут план квартальний і річний виконано на 100%. Фактична вакцинація птиці в 4 кварталі показала недовиконання плану

на 16,3%, тоді як річна – перевиконання на 9,07%. Вакцинація собак від сказу в 4 кварталі поточного року перевиконана на 5% порівняно з планом, та за рік – перевиконана на 1,32%. Стосовно вакцинування котів, то в 4 кварталі спостерігаємо недовиконання плану на 28,2%, а за рік – перевиконання на 5,85%.

План складається відповідно до кількості поголів'я на території району на початок року. На виконання плану впливає ряд факторів, перший і найголовніший це наявність вакцин, адже з практики лікарні спочатку затверджується план, а потім під план держава поставляє вакцину, в кращому випадку її поставка проходить в першому півріччі. Також, протягом цього часу може зменшитись поголів'я [20].

Кожного тижня, робота районної лікарні розпочинається з планової наради, на якій підсумовується проведена робота за попередній тиждень, лікарі звітують про проведену роботу на закріпленій за ним території, подають начальнику лікарні відомості про кількість проведених профілактичних заходів, і на основі цих даних, начальник лікарні підраховує відсоток виконання плану.

Також одна із важливих місій, яку останнім часом проводять лікарі ветеринарної медицини Тернопільської районної лікарні, це ідентифікація тварин. Ідентифікація тварин є частиною державної програми, запроваджується на державному рівні в галузі тваринництва і є обов'язковою для усіх господарств різних форм власності. Ідентифікація тварин передбачена законодавством України, а саме Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин” від 14 серпня 2014 року №1648-VII, де в ст. 5 йдеться про те, що усі власники тварин, зобов'язані ідентифікувати і реєструвати всіх сільськогосподарських тварин. Цей закон розповсюджується на фізичних та юридичних осіб, які утримують, розводять, продають та забивають тварин. Метою ідентифікації тварин є контроль за всіма процесами у тваринництві (переміщенням тварин, обігом продукції тваринного походження). Власники тварин також зацікавлені в ідентифікації тварин, адже якщо ідентифікація тварини була здійснена, то її

власник має законне право реалізовувати продукти тваринного походження, без перешкод отримає дозвіл на переміщення тварини.

Обов'язковій ідентифікації (реєстрації) підлягають лоша́та, товарні свині, велика рогата худоба, козенята, ягнята. Закон про ідентифікацію регулює і відповідальність власників тварин за порушення законодавчих вимог, передбачені штрафні санкції. Для ідентифікації тварин, лікарі ветеринарної медицини Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини, використовують спеціальні вушні бирки для великої рогатої худоби, свиней, овець та кіз [3]. Для фіксації бирки на вухо тварини використовують аплікатори, що поступають в комплекті з бирками (рис. 2.1, 2.2, 2.3, 2.4).

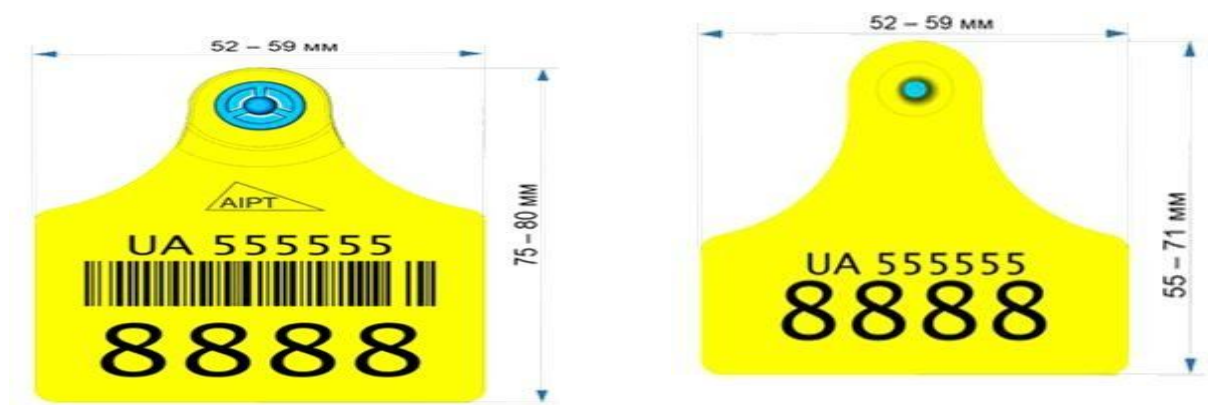

Рисунок 2.1 – Зразок бирки вушної для ідентифікації (ВРХ)

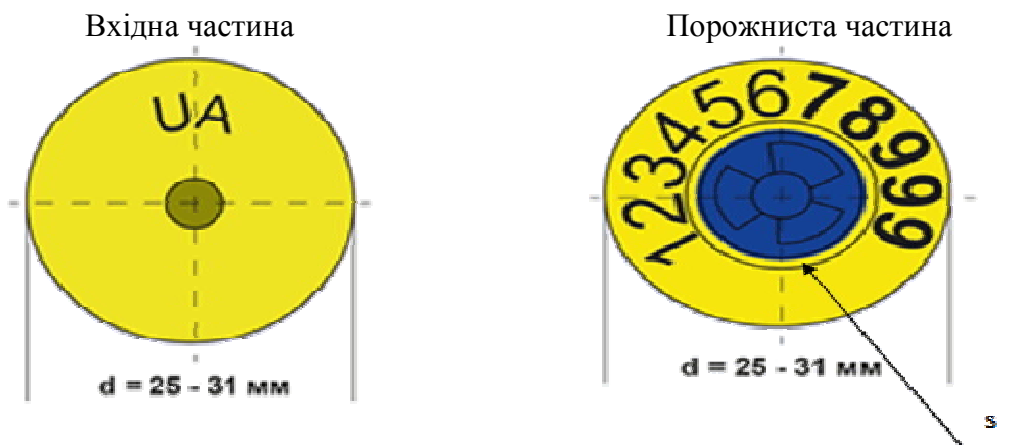

Рисунок 2.2 – Зразок бирки вушної для ідентифікації племінних свиней

На зразку бирки, позиції 1, 2 ідентифікаційного номера вказують на літерний код країни, де тварину ідентифіковано, відповідно до ISO3166. П'ять останніх цифр ідентифікаційного номера тварини – робочий номер тварини [3].

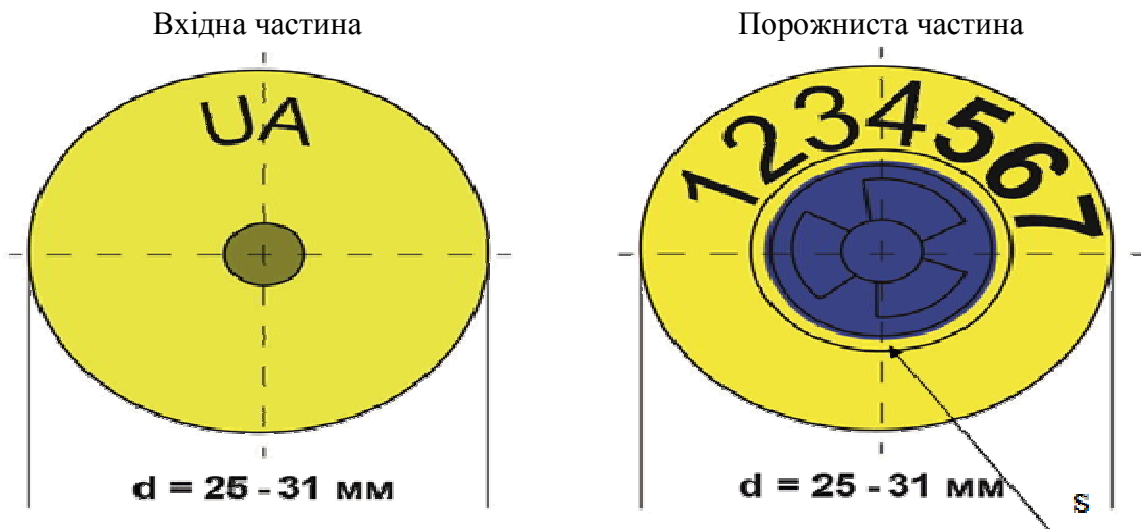

Рисунок 2.3 – Зразок бирки вушної для ідентифікації товарних свиней з індивідуальним номером

На зразку бирки вказано літерний код країни, де свиню ідентифіковано, відповідно до ISO3166 (позиції 1, 2 ідентифікаційного номера). Далі сім цифр ідентифікаційного номера свині (позиції 7-9).

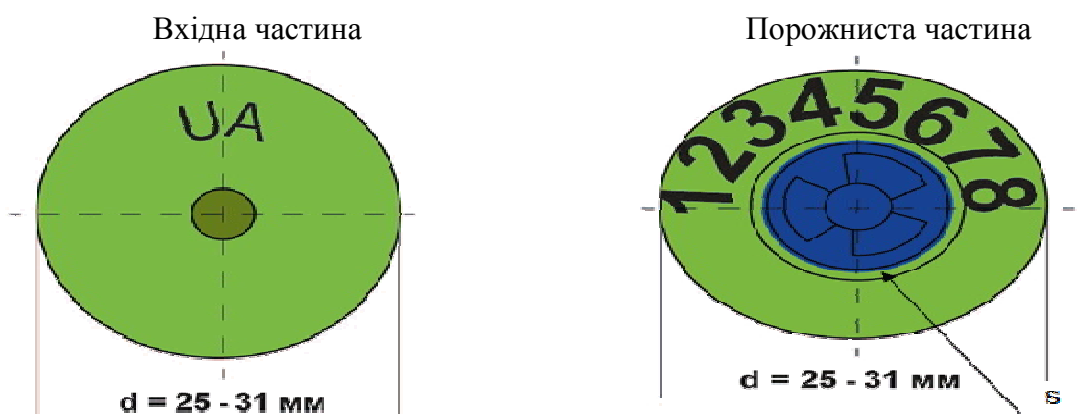

Рисунок 2.4 – Зразок групової бирки вушної для ідентифікації товарних свиней

Бирка містить код країни, яким вона ідентифікована відповідно до ISO3166 (позиції 1, 2). Ідентифікаційний номер (позиції 3, 4) містить код області, де здійснено ідентифікування тварин, позиції 5-10 – вказують на номер господарюючого об'єкту.

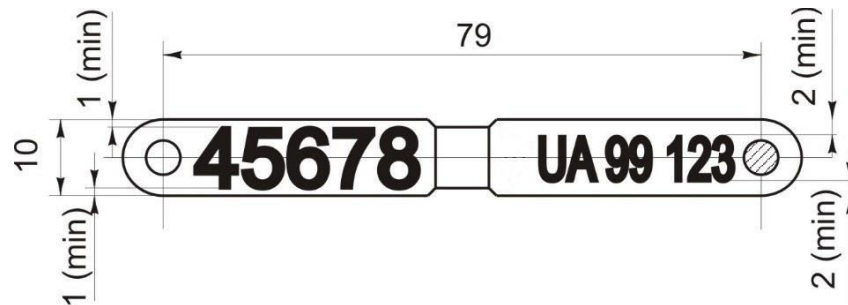

Рисунок 2.5 – Зразок бирки вушної для ідентифікації кіз та овець

Жовтий колір ідентифікує овець, світло-зелений – кіз. Аналогічно позиції 1-2 для зазначення коду країни, позиції 3-7 – п'ять перших цифр вказують номер тварини, 8-12 – п'ять останніх цифр вказують робочий номер тварини. Для прикріплення бирок застосують спеціальний аплікатор.

Працівники лікарні періодично проходять курси підвищення кваліфікації, де вони отримують нові знання, обмінюються досвідом, адже як і в будь-якій іншій сфері діяльності знання потрібно постійно вдосконалювати, тому що з'являться нові технології, методи, підходи у боротьбі із захворюваннями. Лікарі ветеринарної медицини Тернопільської районної лікарні ветмедицини відповідно до своїх посадових обов'язків також проводять заходи з дезінфекції, дезінсекції, дератизації, фумігації на підконтрольних підприємствах, які переробляють, продають, зберігають продукти тваринного походження, на господарствах де утримують тварин, проводять ветеринарно-санітарні, протиепізоотичні заходи у разі виявлення інфекційних хвороб. Начальник лікарні, разом з спеціалістами лікарні аналізує наслідки виникнення хвороб тварин, розробляють пропозиції щодо лікування та профілактики, приймають участь у розслідуванні випадків появи та розповсюдження інфекцій серед тварин, а також спільних для тварин та людей захворювань.

Лікарі лікарні ветеринарної медицини організують проведення лабораторно-діагностичних досліджень з метою діагностики та профілактики хвороб тварин. Лабораторні дослідження відібраних взірців проводять в Тернопільській регіональній державній лабораторії Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, яка знаходиться за адресою вулиця Князя Острозького, 68, Тернопіль, Тернопільська область, 46000.

Для проведення дослідження, лікарі ветеринарної медицини Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини відбирають зразки проб у кількості відповідно до виду дослідження та складають супровідну (Додаток Д), тобто документ, у якому зазначається інформація про місце відбору проб, кількість проб, на що провести дослідження та вказуються присутні особи при взятті проб.

Також, спеціалістами ветмедицини району здійснюється видача документів дозвільного характеру як юридичним, так і фізичним особам. В таблиці 2.2 представлено статистичні дані стосовно кількості виданих дозвільних документів спеціалістами ветмедицини в Тернопільській області загалом та в Тернопільському районі в 2018-2019 рр.

Таблиця 2.2 – Кількість виданих дозвільних документів в Тернопільському районі та області за 2018-2019 рр.

Документи дозвільного характеру, од.	Тернопільська область		Відхилення по області	Тернопільський район		Відхилення по району
	2018	2019		2018	2019	
1. Юридичні особи	9907	7352	-2555	793	808	15
2. Фізичні особи	13126	14011	885	1050	1261	211
Всього	23033	21363	-1670	1843	2069	226

У 2017 р. спостерігалася така ситуація з видачею дозволів: по області загалом видано 30294, в тому числі для суб'єктів господарювання – 14152, для

фізосіб – 16142; по району загалом видано 1978 документів, з них 849 – для юридичних осіб та 1129 – для фізичних осіб.

Виходячи із наведених даних, видно, що число виданих документів дозвільного характеру для юридичних осіб в Тернопільській області за період 2018-2019 р. скоротилося на 2555 документів, тоді як кількість дозвільних документів, виданих спеціалістами ветмедицини області в 2019 р. порівняні з 2018 р. зросло на 885. Загальна кількість виданих дозвільних документів по області за аналізований період скоротилася на 1670 документів. Стосовно Тернопільського району, то тут спостерігається зростання кількості виданих дозвільних документів для юридичних осіб на 15 документів, а також для фізичних осіб – на 211 документів. Загальна кількість виданих дозвільних документів по району за досліджуваній період зроста на 226 документів.

У відсотковому співвідношенні загальне число виданих документів дозвільного характеру в Тернопільській області в 2019 р. порівнянні з 2018 р. скоротилося на 7,25%; тоді як по району спостерігаємо темп росту на 12,3%.

Аналізуючи структуру виданих дозвільних документів в Тернопільському районі у 2018 р., слід зазначити, що питома вага документів, виданих юридичним особам становила 43%, фізичним особам – 57%. В 2019 р. частка дозвільних документів для юридичних осіб становила 39%, тобто скоротилася порівняно з 2018 р. на 4%. Питома вага дозволів виданих фізичним особам в 2019 р. становила 61%, тобто зроста порівняно з минули періодом.

Отже, Тернопільська районна лікарня ветеринарної медицини є державною установою ветеринарної медицини яка входить в структуру Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Основними завданнями лікарні є проведення профілактичних заходів та лікування тварин, проведення ветеринарно-санітарного контролю продукції тваринного походження.

2.2 Порівняльний аналіз надання ветеринарно-профілактичних послуг в Тернопільському районі та області

Для порівняння обсягів робіт, які виконують працівники Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини, пропонуємо розглянути кількість тварин по видах, які наявні на території району в 2017, 2018 та 2019 роках до загальної кількості тварин по видах, які нараховуються в Тернопільській області за аналогічний період. Згідно даних таблиці, спостерігається падіння поголів'я ВРХ в 2019 р. порівняно з попереднім на 349 гол., в 2018 р. порівняно з 2017 р. на 747 гол., ДРХ – на 84 гол. в 2019 р. порівняно з 2018 р. та на 116 гол. в 2018 р. порівняно з 2017 р., свиней на – 27950 гол. та 10451 гол. по Тернопільському району (табл.2.3). Поголів'я коней та інших тварин скоротилося за аналізований період. В Тернопільській області за 2017-2019 р. спостерігається аналогічна ситуація – падіння по всіх видах тварин.

Таблиця 2.3 – Поголів'я тварин в Тернопільському районі та області за 2017-2019 рр.

Вид тварин	Тернопільська область			Тернопільський район			Відхилення по району	
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2018 до 2017	2019 до 2018
ВРХ	85657	79988	66535	3657	2910	2561	-747	-349
ДРХ	7124	6079	5868	876	760	676	-116	-84
Свині	435123	410277	366686	94231	83780	55830	-10451	-27950
Коні	14124	13752	9910	364	301	169	-63	-132
Птиця	5084532	4091083	3870065	999789	997975	652725	-1814	-345250
Собаки	138324	131094	118277	7565	7491	7551	-74	60
Бджоли	48456	45209	42584	4031	3775	3010	-256	-765

Проаналізувавши чисельність поголів'я тварин на рисунку 2.6 і відобразивши його в діаграмі, ми можемо побачити, що чисельність тварин з року в рік поступово зменшується. Це зменшення ніякий чином не пов'язане з якістю надання ветеринарно-профілактичних послуг на обласному чи районному рівні, причиною того є відсутність державного регулювання ціни на продукти тваринного походження. Підприємства, де утримують тварин в

більшості випадків невзможі спрогнозувати ціну на сировину тваринного походження (молоко, м'ясо), а кормова база з року в рік дорожчає, часто буває так, що утримання тварин стає збитковим.

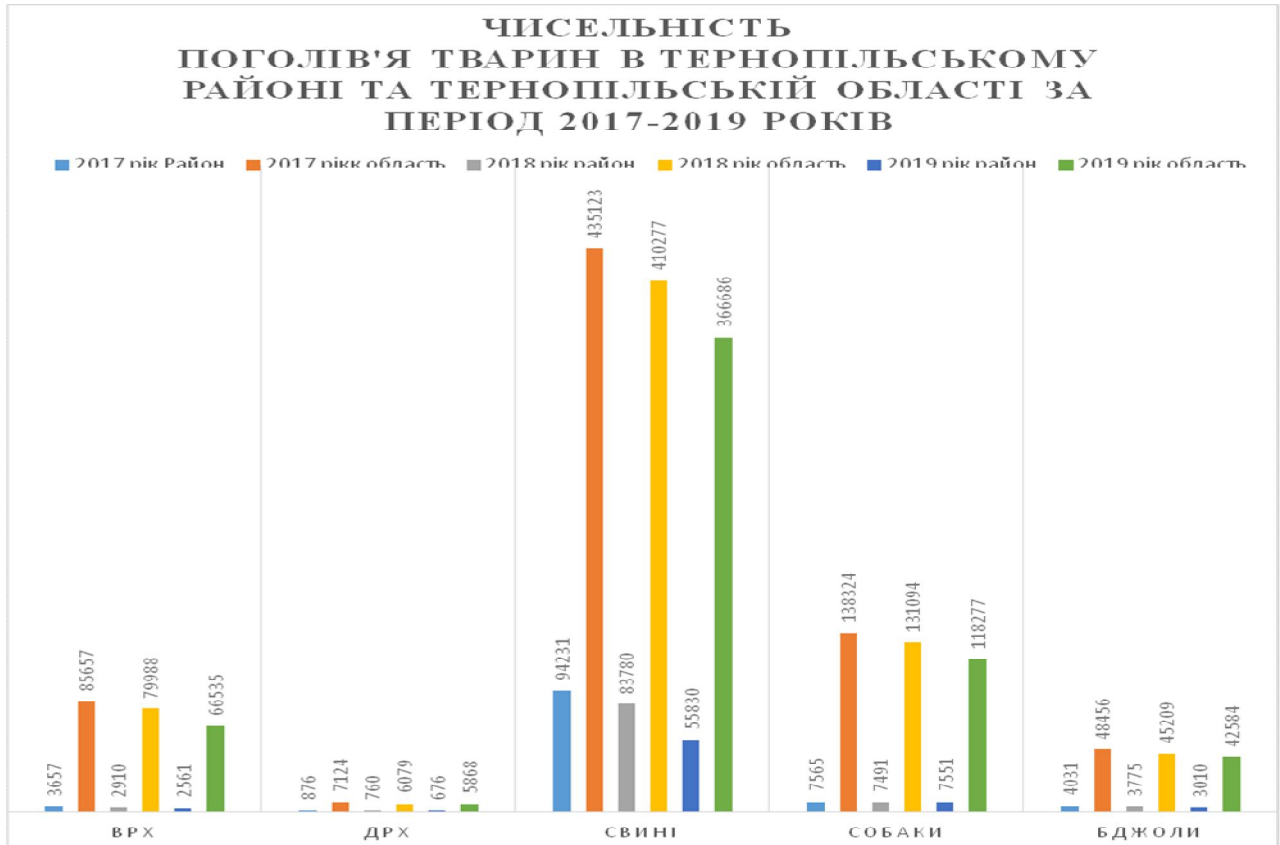

Рисунок 2.6 – Динаміка чисельності поголів'я тварин протягом 2017-2019 років в Тернопільському районі та Тернопільській області

Якщо окремо виділити один із важливих напрямків тваринництва ВРХ, від якого ми отримуємо молочну та м'ясну продукцію, то тут ситуація як на мене критична. Адже ми бачимо (рис. 2.7), що в Тернопільському районі в 2017 році нараховувалось 3657 голів ВРХ, що в порівнянні з 2019 роком більше на 1096 голів. В 2019 р. число ВРХ становило 2561 гол, в 2018 р. – 2910 гол., в 2017 р. – 3657 гол.

Тобто, в 2019 р. спостерігається скорочення чисельності великої рогатої худоби на 349 гол. порівняно з минулим роком або на 12 %. Ситуація в 2018 р. була аналогічна, маємо зменшення числа ВРХ на 747 гол. або на 20,4%.

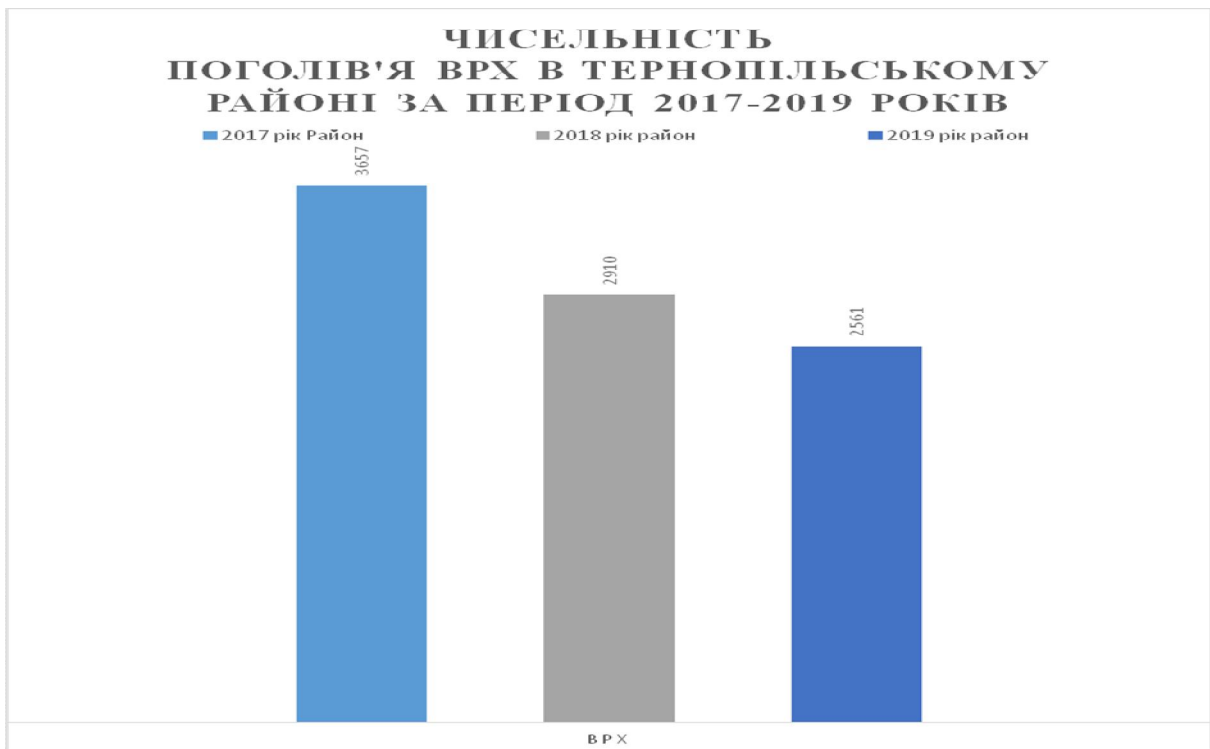

Рисунок 2.7 – Чисельність поголів'я ВРХ в Тернопільському районі за період 2017-2019 рр.

Не змінилась і ситуація з поголів'ям ВРХ і в Тернопільській області загалом. Якщо подивитись на рисунок 2.8, то ми бачимо, що в 2017 році на 19122 голови ВРХ було більше ніж у цей період 2019 року. Згідно статистичних даних кількість великої рогатої худоби в 2019 р. становила 66535 гол., тоді як в 2018 р. – 79988 гол., в 2017 р. – 85657 гол. Порівнюючи дані поголів'я, можна прийти до висновку, що в Тернопільській області спостерігається скорочення ВРХ на 13453 гол. або на 16,8% в 2019 р. порівняно з минулорічними показником. Також, в 2018 р. порівняно з попереднім періодом відбулося зменшення числа поголів'я ВРХ на 5669 гол. або на 6,62%.

Порівнюючи показники Тернопільського району з показниками області, то тут маємо таку ситуацію з поголів'ям:

- у 2017 р. – частка поголів'я ВРХ району в загальній чисельності ВРХ по області становила лише 4,3%, бо $(3657/85657) \cdot 100\% = 4,3\%$;

- у 2018 р. – питома вага ВРХ району в загальній кількості обласного ВРХ рівна 3,64%, бо $(2910/79988) \cdot 100\%$;

- у 2019 р. – частка районної чисельності поголів'я ВРХ в обласній чисельності була рівна 3,85%, бо $(2561/66535)*100\%$.

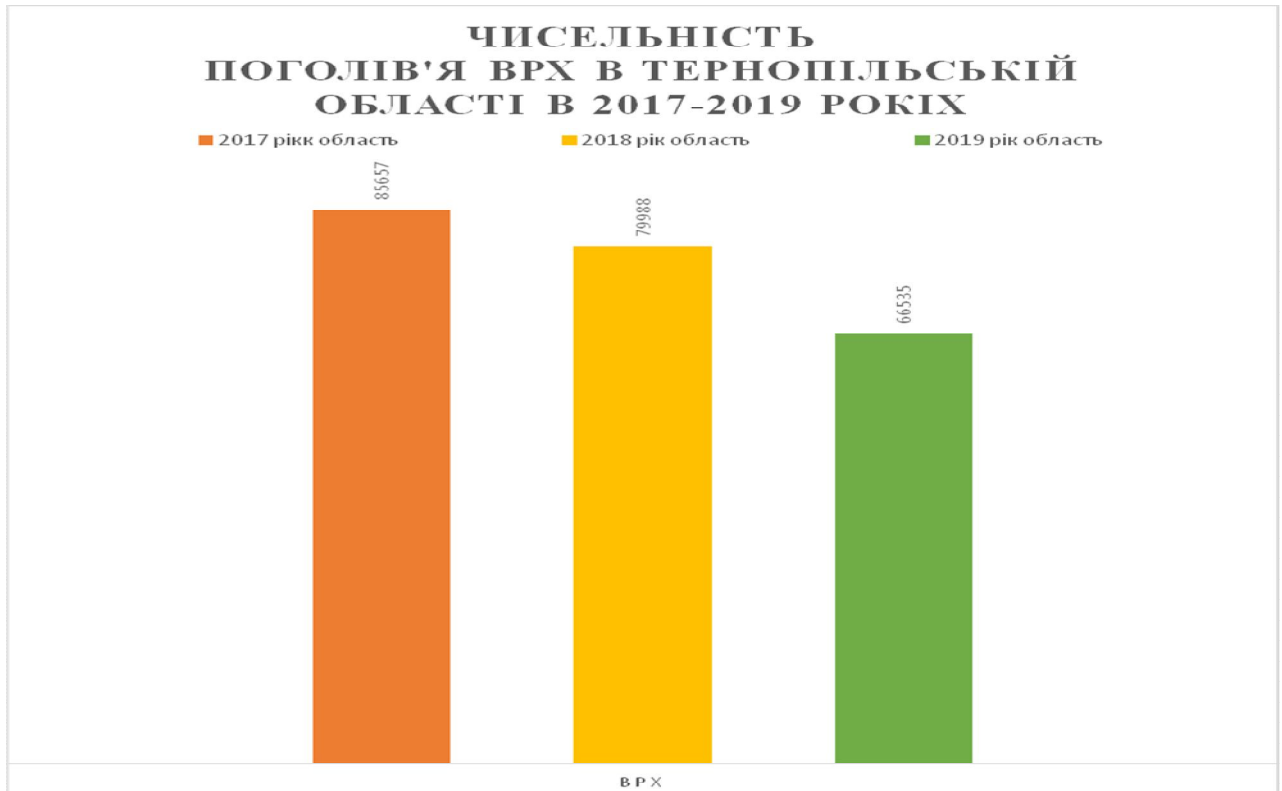

Рисунок 2.8 – Чисельність поголів'я ВРХ в Тернопільській області за період 2017-2019 років

Тим не менше, яка б чисельність поголів'я тварин в Тернопільському районі не нараховувалась, лікарі Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини продовжують свою роботу, що ми можемо побачити в порівняльному аналізі надання ветеринарно-профілактичних послуг (табл. 2.4). Робота лікаря ветеринарної медицини більшою мірою залежить не від кількісного показника, а від якісного, тому що можна провакцинувати велику кількість тварин, але якщо технологія вакцинації недотримана, то якість проведеної вакцинації буде низькою, а ризик виникнення захворювання високим.

Вакцинації підлягали такі інфекційні захворювання згідно затверджених інструкцій, такі як сибірка ВРХ та ДРХ, чума свиней, сказ тварин та інші захворювання за період 2017-2019 р. як на обласному рівні, так і в

Тернопільському районі.

Таблиця 2.4 – Порівняльний аналіз надання ветеринарно-профілактичних послуг в Тернопільському районі та області

Вакцинація від хвороб тварин	Вакцинація область			Вакцинація район			Відхилення по області		Відхилення по району	
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
1. Сибірка ВРХ	117481	113543	109500	6207	4526	4156	-3938	-4043	-1681	-370
2. Чума свиней	181481	249465	232318	67106	137303	10067	67984	-17147	70197	-127236
3. Сибірка ДРХ	5112	5329	5647	508	469	653	217	318	-39	184
4. Сказ собак	133536	118965	119759	7900	7581	7651	-14571	794	-319	70
Всього	439627	489320	469243	83738	151897	24546	49693	-20077	68159	-127351

Загалом по Тернопільському району спостерігається зменшення обсягів вакцинації поголів'я тварин в 2019 р. порівняно з 2018 р. на 127351 гол., що є негативною тенденцією, тоді як в 2018 р. порівняно з минулорічним показником маємо зростання вакцинованого поголів'я на 68159 гол.

Якщо за період з 2017-2019 рр. проаналізувати надання ветеринарно-профілактичних послуг спеціалістами Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини та спеціалістами районних лікарень ветеринарної медицини Тернопільської області, то ми спостерігаємо, що з кожним роком кількість наданих послуг зменшується, це пов'язано із зменшенням кількості поголів'я тварин, та інколи з недостатньою кількістю вакцини. Тим не менше, в 2017 році від сибірки великої рогатої худоби, спеціалістами Тернопільської районної лікарні провакциновано 6207 голів (рис. 2.9), що на 1681 голову більше, ніж у 2018 р. та 2051, ніж у 2019 р., коли в той же час, спеціалістами районних лікарень ветеринарної медицини Тернопільської області в 2017 р. від

сибірки великої рогатої худоби провакциновано 117481 голів, що на 3938 голів більше ніж у 2018 р., та 7981 голову у 2019 р. (рис. 2.10).

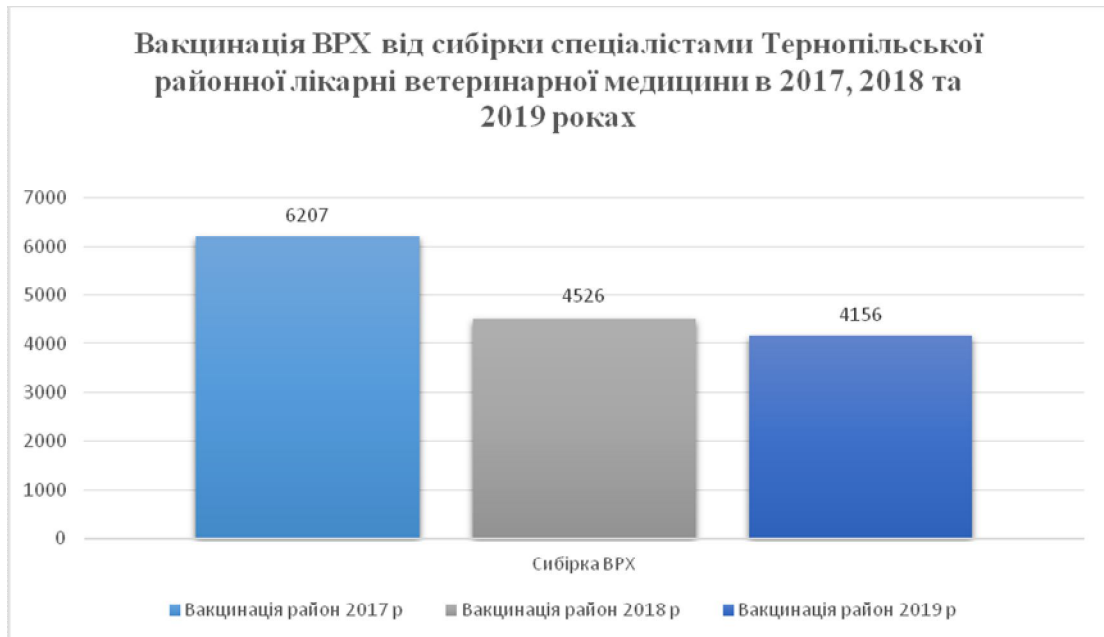

Рисунок 2.9 – Вакцинація ВРХ від сибірки спеціалістами Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини в 2017-2019 рр.

Рисунок 2.10 – Вакцинація ВРХ від сибірки спеціалістами районних лікарень ветеринарної медицини Тернопільської області в 2017-2019 рр.

Спостерігаємо іншу ситуацію з наданням ветеринарно-профілактичних послуг у свинарстві: в 2017 р. від класичної чуми свиней, лікарями

провакциновано 67106 голів, що на 70197 голів менше ніж у 2018 р. та на 33571 голову у 2019 р. (рис. 2.11), за цей же період, спеціалістами ветеринарної медицини районних лікарень області в 2017 р. провакциновано 181481 голів, що на 67984 голови менше ніж у 2018 р., та на 50837 у 2019 р. (рис. 2.12).

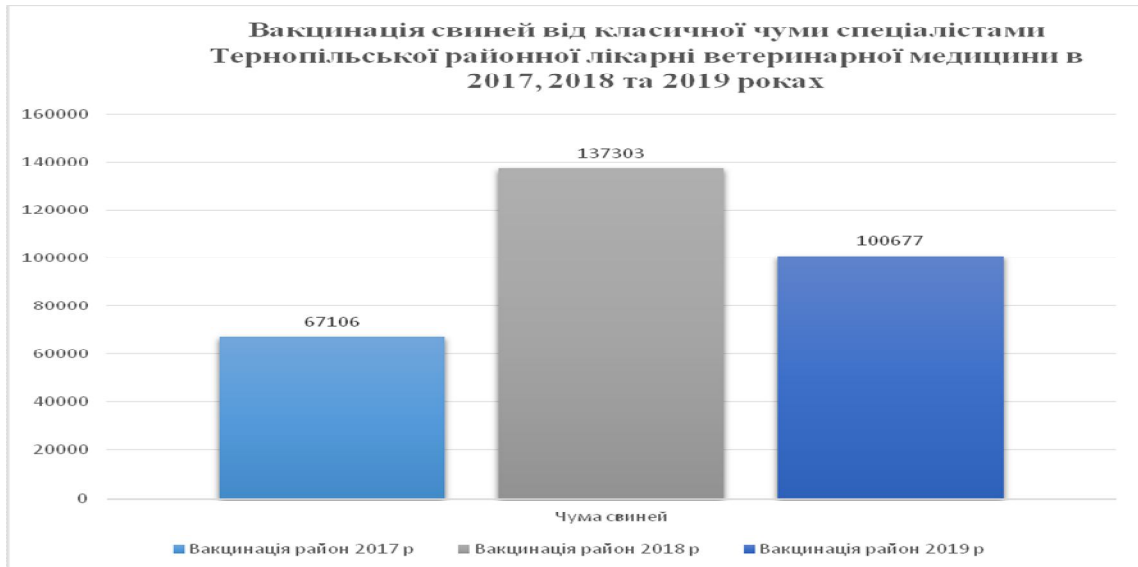

Рисунок 2.11 – Вакцинація свиней від класичної чуми спеціалістами Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини в 2017-2019 рр.

Рисунок 2.12 – Вакцинація свиней від класичної чуми спеціалістами районних лікарень ветмедицини Тернопільської області в 2017-2019 рр.

Щодо надання ветеринарно-профілактичних послуг для дрібних рогатих тварин, то тут у 2017 р. лікарями районної лікарні провакциновано від сибірки

ДРХ 508 овець та кіз, що на 39 більше ніж у 2018 р., та на 145 мене ніж у 2019 р. (рис. 2.13), щодо районних лікарень області, то тут в 2017 р. провакциновано 5112 овець та кіз, що на 217 менше ніж у 2018 р., та на 535 у 2019 р. (рис. 2.14).

Рисунок 2.13 – Вакцинація ДРХ від сибірки спеціалістами Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини в 2017-2019 рр.

Рисунок 2.14 – Вакцинація ДРХ від сибірки спеціалістами районних лікарень ветеринарної медицини Тернопільської області в 2017-2019 рр.

Не менш активно роботи ведуться і щодо профілактики сказу серед домашніх улюбленців. І так, в 2017 році лікарі Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини провакцинували 7900 собак, що на 319 більше ніж у

2018 році, та на 249 у 2019 році (рис. 2.15), інші районні лікарні ветеринарної медицини Тернопільської області провакцинували 133536 собак, що на 14571 більше ніж у 2018 році, та на 13777 собак в 2019 році (рис. 2.16).

Рисунок 2.15 – Вакцинування собак від сказу спеціалістами Тернопільської районної лікарні ветмедицини в 2017-2019 рр.

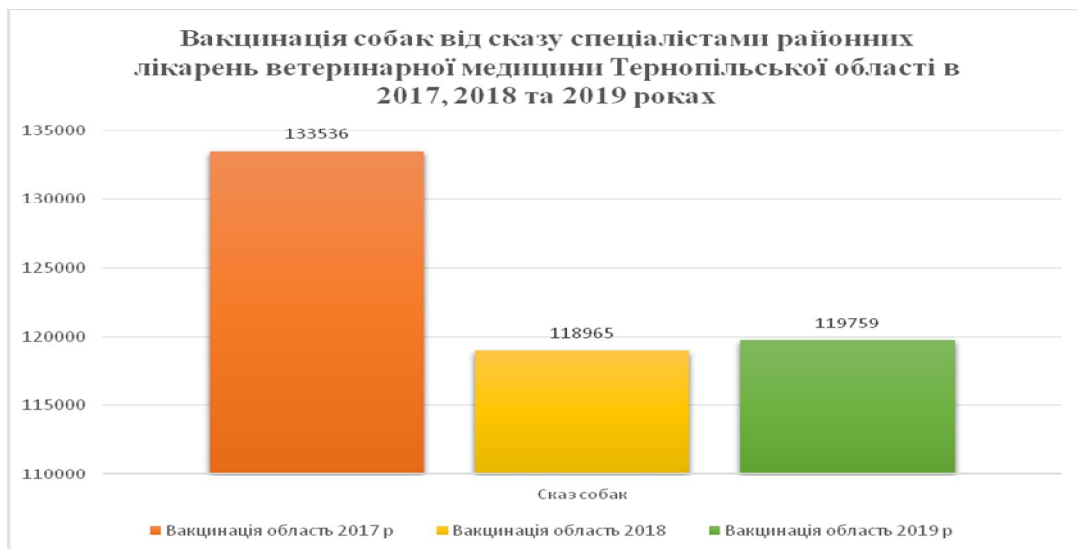

Рисунок 2.16 – Вакцинація собак від сказу спеціалістами районних лікарень ветмедицини в Тернопільській обл. за 2017-2019 рр.

Отже, робота з вакцинування здійснюється лікарями ветлікарні згідно із запланованим графіком та у встановлені терміни.

2.3 Оцінювання ефективності та шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг

Для того, щоб оцінити роботу Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини, необхідно ознайомитись із списком завдань, які відповідно до плану протиепізоотичних заходів по профілактиці основних інфекційних і паразитарних хвороб тварин, на лікарню ветеринарної медицини поставило Головне управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області. Формування планів протиепізоотичних заходів по профілактиці основних інфекційних і паразитарних хвороб тварин у Тернопільській області проводить відділ організації протиепізоотичної роботи Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області виходячи з інформації про поголів'я тварин в приватному секторі та підприємствах з утримання тварин Тернопільського району.

Ознайомившись із завданнями лікарні, було проведено оцінювання ефективності надання ветеринарно-профілактичних послуг Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини за три роки (2017-2019 рр.) по таких основних напрямках роботи як проведення щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці хвороб тварин, а саме вакцинація ВРХ від сибірки, вакцинація свиней від чуми, вакцинація ДРХ від сибірки, вакцинація птиці в приватному секторі від хвороби Ньюкасла, вакцинація собак та котів від сказу [17].

Якщо проаналізувати окремо кожен вид робіт, то побачимо, що на протязі 2017-2019 рр. всі планові завдання по проведенні щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці хвороб тварин в більшості випадків виконувались вчасно, а в окремих випадках перевиконувались. Вакцинація ВРХ від сибірки (рис. 2.17) – план виконувався вчасно; вакцинація свиней від чуми (рис. 2.18) – в 2017 та 2018 році порівняно з 2019 роком ми бачимо недовиконання плану, але як я вияснив, це пов'язано з недостатньою кількістю вакцини, лікарі не мали засобів для проведення робіт.

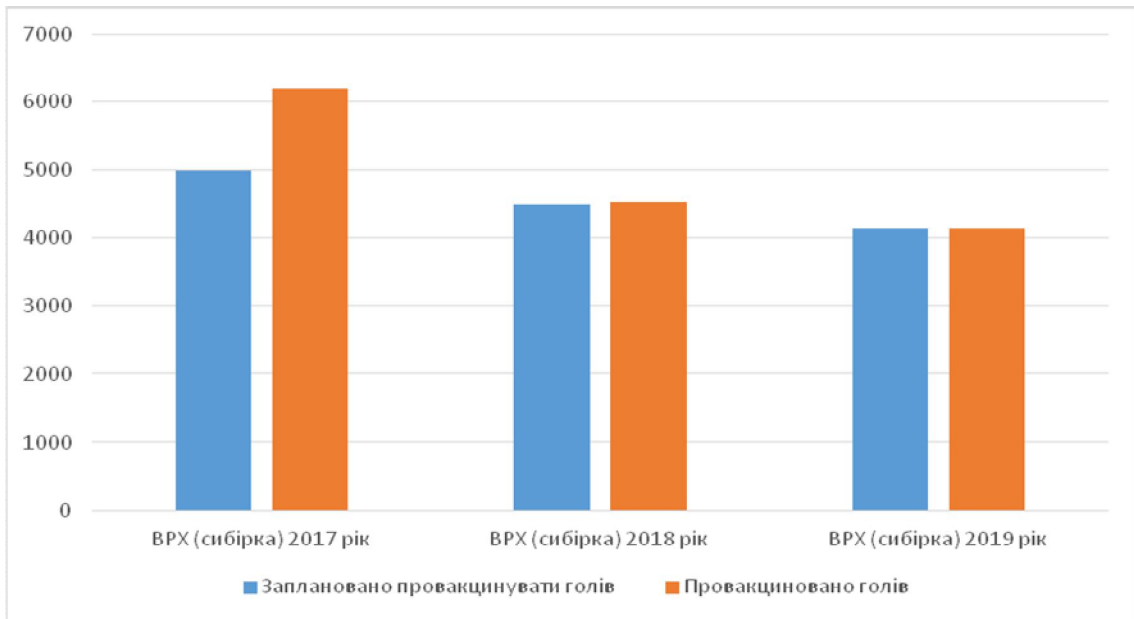

Рисунок 2.17 – Вакцинація великої рогатої худоби (BRX) від сибірки в 2017, 2018 та 2019 роках

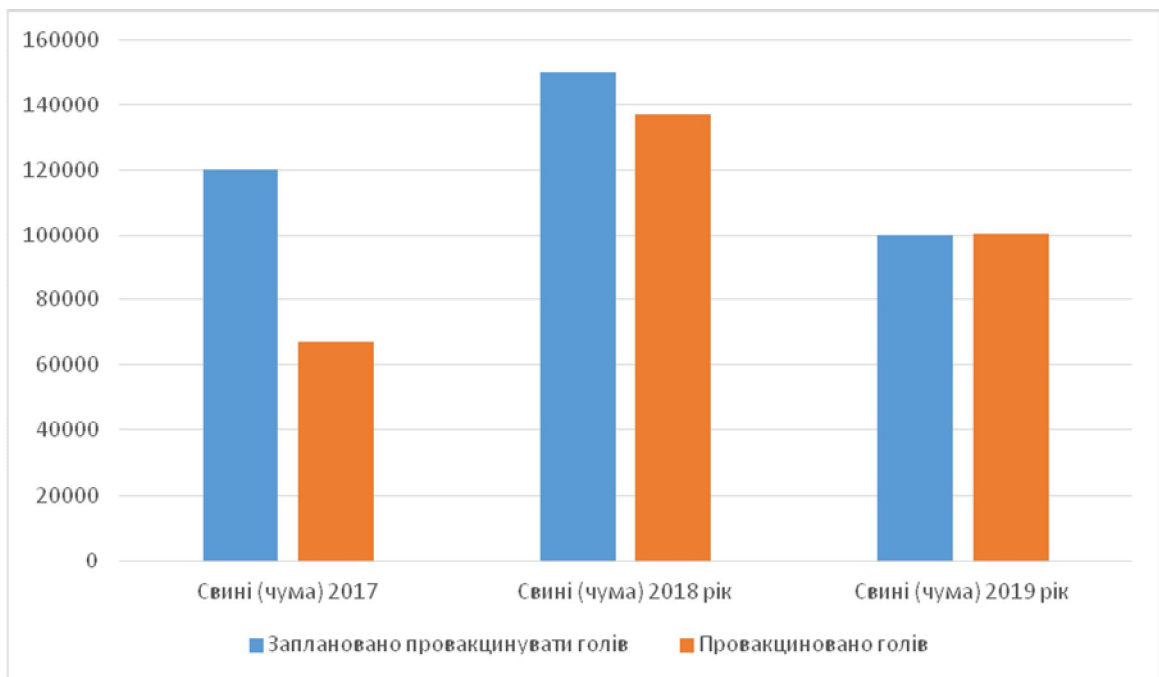

Рисунок 2.18 – Вакцинація свиней від африканської чуми в 2017, 2018 та 2019 роках

Вакцинація ДРХ від сибірки (рис. 2.19) – з року в рік бачимо перевиконання плану; вакцинація птиці в приватному секторі від хвороби Ньюкасла (рис. 2.20) – в 2018 та 2019 роках порівняно з 2017 роком план

перевиконувався, недовиконання плану в 2017 році також пов'язано з недостатньою кількістю вакцини. Вакцинація собак (рис. 2.21) та котів (рис. 2.22) від сказу також проводилась вчасно, в цьому напрямку ми бачимо стабільне перевиконання плану.

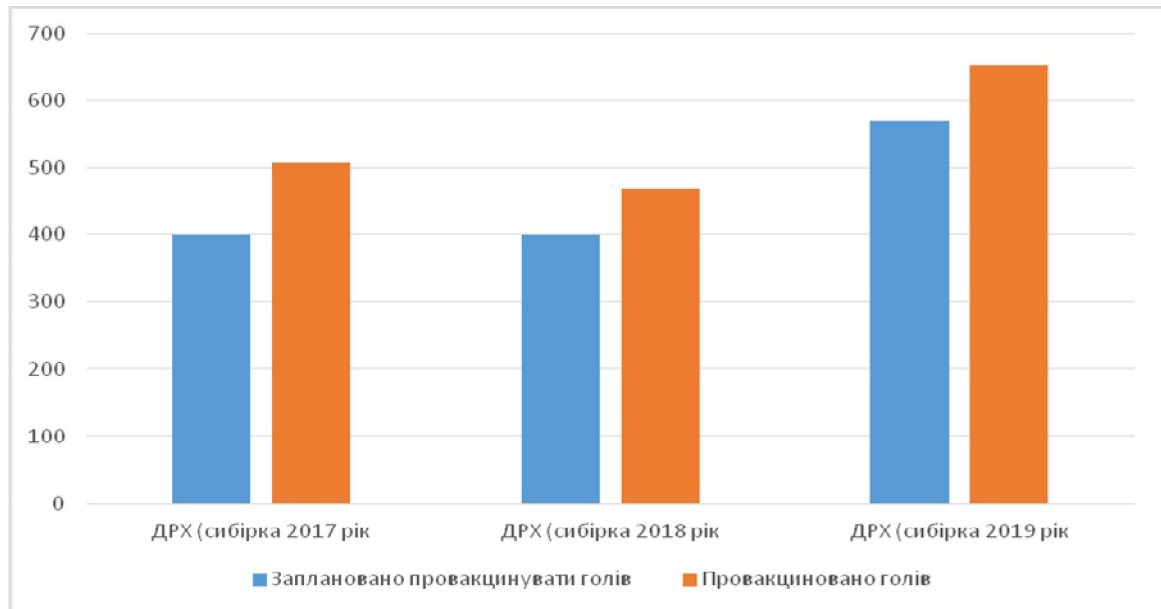

Рисунок 2.19 – Динаміка вакцинованих ДРХ від сибірки в 2017, 2018 та 2019 роках

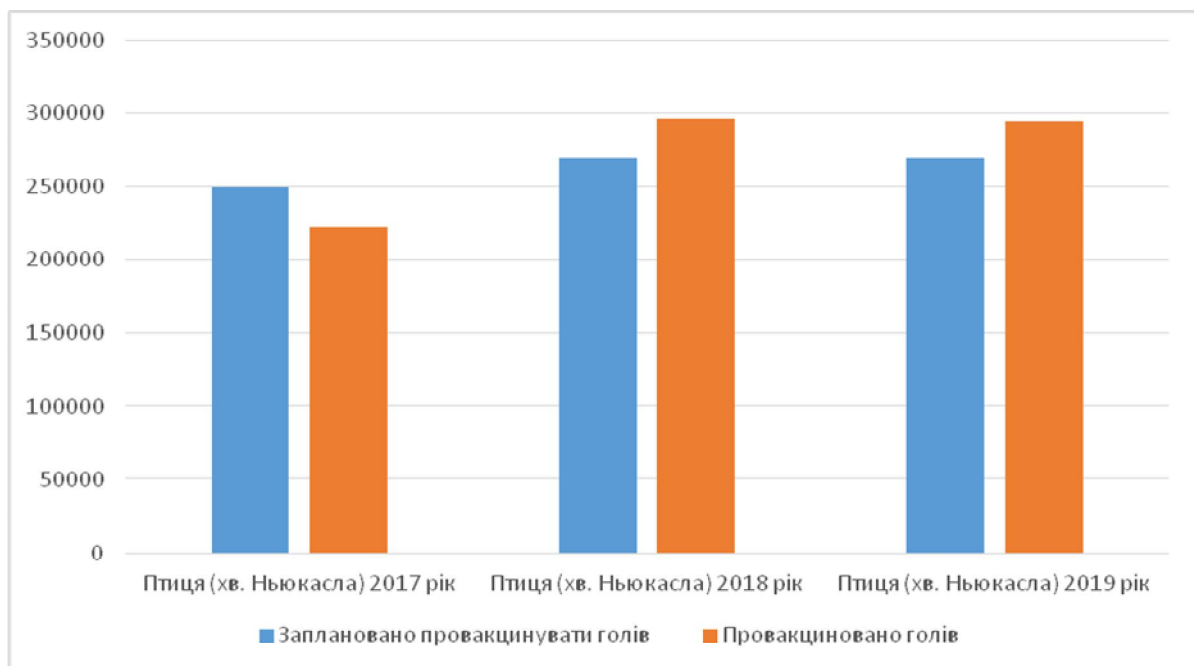

Рисунок 2.20 – Вакцинація лікарями ветлікарні птиці від хвороби Ньюкасла в 2017-2019 рр.

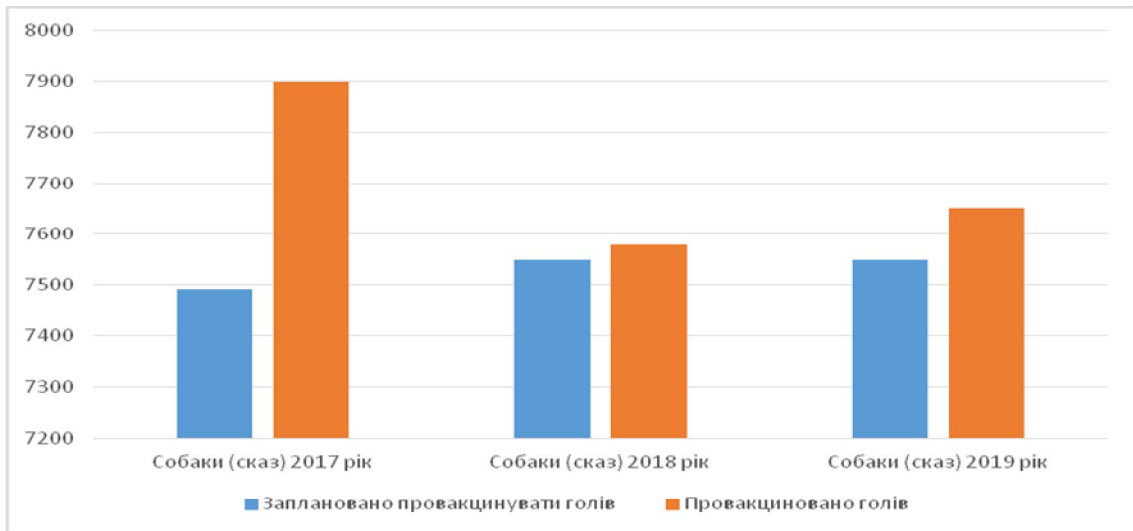

Рисунок 2.21 – Вакцинація собак від сказу в 2017, 2018 та 2019 роках

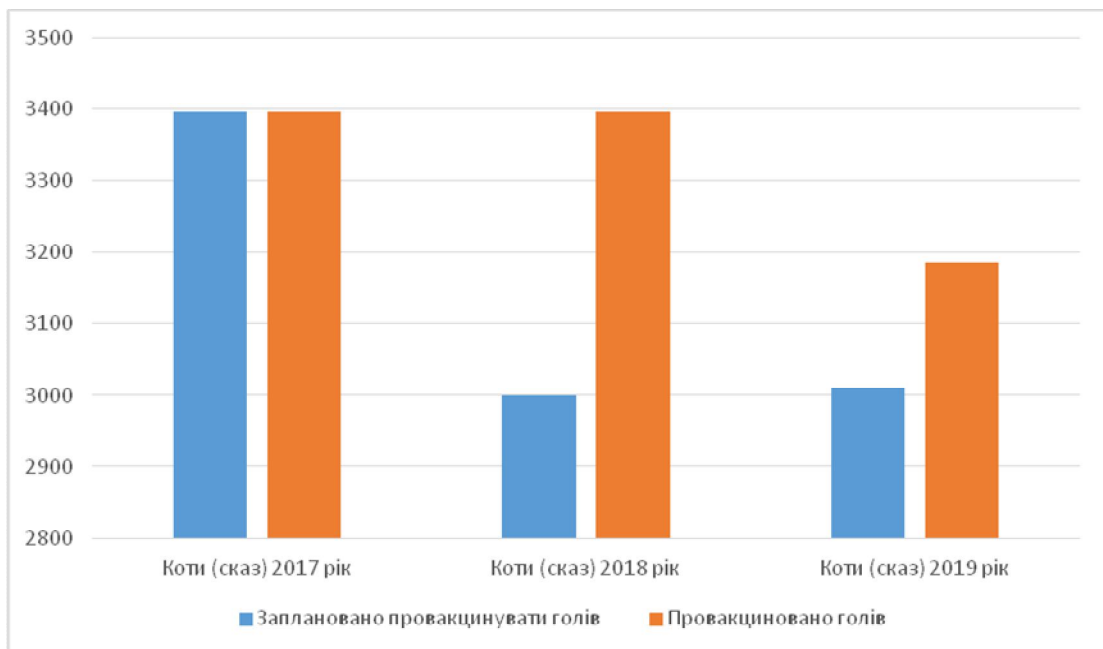

Рисунок 2.22 – Вакцинація котів від сказу в 2017, 2018 та 2019 роках

Якщо подивитись кожен рік окремо і виконану роботу перевести у відсотки, то побачимо, що у 2017 році, план по вакцинації ВРХ від сибірки виконано на 112%, свиней від чуми на 55%, ДРХ від сибірки на 127%, птиці від хвороби Ньюкасла на 88%, собак від сказу на 105%, котів від сказу на 100%. У 2018 році, провакциновано ВРХ від сибірки 100% згідно плану, свиней від чуми 91%, ДРХ від сибірки 117%, птиці від хвороби Ньюкасла 109%, собак від сказу 100%, котів від сказу 113%. Не гірша ситуація і в 2019 році, де по

більшості показників план перевиконано, провакциновано ВРХ від сибірки 100%, свиней від чуми 100%, ДРХ від сибірки 114%, птиці від хвороби Ньюкасла 109%, собак від сказу 101%, котів від сказу 105% (табл. 2.5).

Провівши аналіз роботи Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини, слід відзначити, що лікарями ветмедицини проводилась відповідна робота по профілактиці інфекційних захворювань тварин та утримання стабільної епізоотичної ситуації на території Тернопільського району. Своєчасне і якісне проведення профілактичних, протиепізоотичних заходів забезпечило стабільне епізоотичне благополуччя тваринництва господарств і населених пунктів району по сибірці ВРХ, чумі свиней, сибірці ДРХ, сказу собак і котів та інших інфекційних хворобах тварин і птиці. Плани протиепізоотичних заходів по основних показниках за період 2017-2019 років виконано за винятком – вакцинації від класичної чуми свиней в 2017 та 2018 роках, де лікарі ветеринарної медицини не мали достатньої кількості вакцини та хвороби Ньюкасла в 2017 році.

Таблиця 2.5 – Відсоток виконання плану по вакцинації в Тернопільському районі за 2017-2019 рр.

Вакцинація від	% виконання плану у			Відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018 до 2017	2019 до 2018
1. Сибірки ВРХ	112	100	100	-2	0
2. Чуми свиней	55	91	100	36	9
3. Сибірки ДРХ	127	117	114	-10	-3
4. Хвороби птиці Ньюкасла	88	109	109	21	0
5. Сказу собак	105	100	101	-5	1
6. Сказу котів	100	113	105	3	5

Також слід відмітити проведену роботу щодо африканської чуми свиней та вжиття невідкладних заходів з недопущення занесення збудника чуми

свиней на територію Тернопільського району. Слід відзначити, що Тернопільською районною лікарнею ветеринарної медицини забезпечено постійний контроль за ввезенням живих тварин, продукції і сировини тваринного походження, суворо дотримуються вимоги профілактичного карантинування з обов'язковим проведенням необхідних лабораторних досліджень. Згідно розпоряджень, наказів Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області в Тернопільському районі розроблено “План вжиття заходів щодо боротьби із африканською чумою свиней у разі її виявлення”. Створено мобільну групу для швидкого реагування у випадку підозри та виникнення захворювання на африканську чуму свиней. Свиногосподарства району переведені на закритий режим роботи, заборонено вхід та в'їзд на територію ферми сторонніх осіб та транспорту. Робиться все необхідне для забезпечення виконання плану протиепізоотичних заходів, зокрема імунізацію всього поголів'я свиней проти класичної чуми.

Впродовж декількох останніх років, Тернопільська районна лікарня активно проводить роботи у напрямку ветеринарно-профілактичних заходів проти сказу тварин. Формуються та оновлюються списки кількості собак та котів в розрізі населених пунктів району, ведуться роз'яснювальні роботи із власниками тварин щодо правил тримання собак, котів і хижих тварин у населених пунктах.

Підсумовуючи аналіз проведених робіт Тернопільською районною лікарнею ветеринарної медицини протягом 2017-2019 років, слід відмітити, що лікарі ветеринарної медицини ефективно та якісно виконували свої посадові обов'язки та покладені перед ними завдання, адже протягом цього періоду не було жодних випадків появи небезпечних інфекційних захворювань, на території району зберігалась і надалі зберігається стабільна епізоотична ситуація.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ НАДАННЯ ВЕТЕРИНАРНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ПОСЛУГ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛІКАРНІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

3.1 Прогнозування впливу ветеринарно-профілактичних послуг на число поголів'я в Тернопільському районі

Для планування числа та розміру фінансування протиепізоотичних заходів з профілактики основних інфекційних та паразитарних хвороб тварин важливою є інформація про кількість поголів'я тварин в сільськогосподарських господарствах та приватному секторі по районі загалом.

Зрозуміло, що якість вчасно проведених ветеринарно-профілактичних заходів впливатиме на розвиток захворювань тварин як інфекційних, так і незаразних. Тому, на нашу думку, важливим буде від слідкувати вплив вакцинації на кількість поголів'я тварин і це може слугувати інформативною базою та враховуватися при формуванні плану по протиепізоотичних заходах на 2020 р. Для вивчення впливу ветеринарно-профілактичних послуг на число поголів'я тварин, варто здійснити прогнозування поголів'я тварин в Тернопільському районі в 2021 р. на основі зібраних статистичних даних за минулі періоди. Періодами в нашому дослідженні виступають квартали, тобто статистику для складання прогнозів ми збрали поквартально.

Для складання прогнозу впливу одного показника на інший можна використати один з методів прогнозування – регресійне моделювання, яке передбачає формування рівняння прогнозу і його подальше використання для розрахунку його кількісного значення [39]. Рівняння прогнозу числа поголів'я на 4 квартал 2020 р. та 1 квартал 2021 р. буде враховувати тільки один фактор – кількість провакцинованих тварин, тобто складено одно факторну регресійну модель.

У тварин після вакцинації формується імунітет (протівірусний), який

захищає тварину від захворювання в середньому 12 місяців. Зрозуміло, що якість самої вакцини матиме значний вплив на ріст імунізації або розвиток інших реакцій чи ускладнень. Але у нашому дослідженні ми лише зосередимо увагу на вивченні впливу кількості вакцинованих тварин на загальне число поголів'я тварин (ВРХ, свиней та птиці) в Тернопільському районі.

Статистичні дані за чотири квартали 2019 р. та три квартали 2020 р. щодо поголів'я ВРХ та кількості головобробок наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Статистичні дані щодо ВРХ

Рік	Квартал	Поголів'я ВРХ, гол.	Кількість вакцинованих ВРХ, гол.
2019	I	4156	1712
	II	3714	2912
	III	3443	914
	IV	2561	560
2020	I	2468	842
	II	2468	1120
	III	1900	320

Однофакторна модель прогнозу поголів'я ВРХ матиме вигляд:

$$Y = b_0 + b_1 * x_1 \quad (3.1)$$

де Y – прогнозне значення поголів'я тварин (ВРХ); b_0 та b_1 – коефіцієнти, які потрібно порахувати; x_1 – прогнозне значення фактора, у нашому випадку кількості вакцинованих ВРХ.

Для розрахунку прогнозованого значення вакцинованих ВРХ використано побудову тренду [39], отримано рівняння, за яким складено прогноз на наступні два квартали – тобто четвертий квартал 2020 р. та перший квартал 2021 р.

Для цього використано графічний спосіб отримання рівняння тренду, за яким буде пораховано прогноз (рис. 3.1). Прогнозовану кількість вакцинованих ВРХ у 4 кварталі 2020 р. визначимо за отриманим рівнянням:

$$x = 31,571 * t^2 - 532,29 * t + 2694,9$$

В даному рівнянні є показник t – тобто показник, який враховує динаміку в часі, так як у нас представлено статистику за 7 періодів, то 4 квартал 2020 р. буде 8-м періодом, а 1 квартал 2021 р. – буде 9-м періодом. Це означає, що у рівняння ми підставимо замість t – числа 8 та 9.

Рисунок 3.1 – Графічний спосіб отримання рівняння для складання прогнозу числа вакцинованих ВРХ

Отже, числові значення прогнозу кількості вакцинованих ВРХ:

- у 4 кварталі 2020 р. становитимуть:

$$x = 31,571 * 8^2 - 532,29 * 8 + 2694,9 = 457 \text{ гол.}$$

- у 1 кварталі 2020 р. дорівнюватимуть:

$$x = 31,571 * 9^2 - 532,29 * 9 + 2694,9 = 462 \text{ гол.}$$

Далі, потрібно визначити числові значення коефіцієнтів де b_0 та b_1 . Для цього використаємо табличний редактор Excel, де на основі аналізу даних, виберемо регресію як метод прогнозування і отримаємо певні результати, втому числі і числові значення коефіцієнтів, які нам потрібні (рис. 3.2).

Даний додаток дозволить порахувати потрібні нам коефіцієнти і сформулювати модель прогнозу поголів'я ВРХ, яка матиме наступний вигляд, враховуючи підстановки: $U = 2132,74 + 0,689 * x_1$

SUMMARY OUTPUT									
<i>Regression Statistics</i>									
Multiple R	0,739315656								
R Square	0,546587639								
Adjusted R Square	0,455905166								
Standard Error	6,205540891								
Observations	7								
<i>ANOVA</i>									
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>				
Regression	1	2185878,147	2185878,147	6,027489382	0,057574635				
Residual	5	1813257,567	362651,5135						
Total	6	3999135,714							
<i>Coefficients</i>									
	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>		
Intercept	2132,738393	406,147342	5,251144529	0,00332308	1088,703413	3176,773372	1088,703413	3176,773372	
X Variable 1	0,689836665	0,280981707	2,455094577	0,057574635	-0,032449807	1,412123136	-0,032449807	1,412123136	

Рисунок 3.2 – Визначення коефіцієнтів регресійного рівняння для складання прогнозу поголів'я ВРХ

Отже, числові значення прогнозу поголів'я ВРХ під впливом вакцинації:

- у 4 кварталі 2020 р. буде: $U = 2132,74 + 0,689 * 457 = 2448$ гол.

- у 1 кварталі 2021 р. буде: $U = 2132,74 + 0,689 * 462 = 2451$ гол.

Провівши відповідні обчислення, результати зведено у таблицю 3.2.

Таблиця 3.2 – Прогнозні розрахунки поголів'я ВРХ в 4 кварталі 2020 р. та 1 кварталі 2021 р.

Рік	Квартал	Поголів'я ВРХ, гол.		Кількість вакцинованих ВРХ, гол.		
2019	I	4156		1712		
	II	3714		2912		
	III	3443		914		
	IV	2561		560		
2020	I	2468		842		
	II	2468		1120		
	III	1900		320		
	IV (прогноз)	$U = 2132,74 +$	2448	$x = 31,571 * t^2 -$		457
2021	I (прогноз)	$0,689 * x1$	2451	$532,29 * t + 2694,9$		462

Отже, прогнозне поголів'я ВРХ становитиме в 4 кварталі 2448 гол., в 1 кварталі 2021 р. – 2451 гол. під впливом вакцинування.

Зрозуміло, що цікавим було би дослідити вплив конкретної вакцини на імунну відповідь ВРХ, тобто порівняти показники імунної резистентності після проведеної вакцинації. Однак, це потребує певних лабораторних досліджень. Цікавим були би дослідження проведені стосовно молодняку ВРХ.

Для вивчення впливу числа вакцинованих тварин на загальну кількість поголів'я свиней зібрано наступні дані і згруповано у таблицю 3.3.

Таблиця 3.3 – Статистичні дані для складання прогнозу поголів'я свиней

Рік	Квартал	Поголів'я свиней, гол.	Кількість вакцинованих свиней від чуми, гол.
2019	I	40167	32600
	II	30471	25400
	III	40300	33120
	IV	55830	30840
2020	I	42367	36210
	II	38250	30240
	III	31555	24540

Аналогічно, використовуючи наведену вище методику, використано спочатку графік для отримання рівняння прогнозу для кількості вакцинованих свиней від чуми (рис. 3.3). Прогнозовану кількість вакцинованих від африканської чуми свиней у 4 кварталі 2020 р. та 1 кварталі 2021 р. розрахуємо за отриманим рівнянням:

$$x = -323,45 * t^2 + 3940,1 * t + 25530$$

Тобто, числовий прогноз числа вакцинованих від африканської чуми свиней у 4 кварталі 2020 р. складатиме:

$$x = -323,45 * 8^2 + 3940,1 * 8 + 25530 = 36350 \text{ гол.}$$

Числовий прогноз у 1 кварталі 2020 р. буде:

$$x = -323,45 * 9^2 + 3940,1 * 9 + 25530 = 34791 \text{ гол.}$$

В такий спосіб ми отримали прогнозні значення факторного показника,

вплив якого досліджуємо.

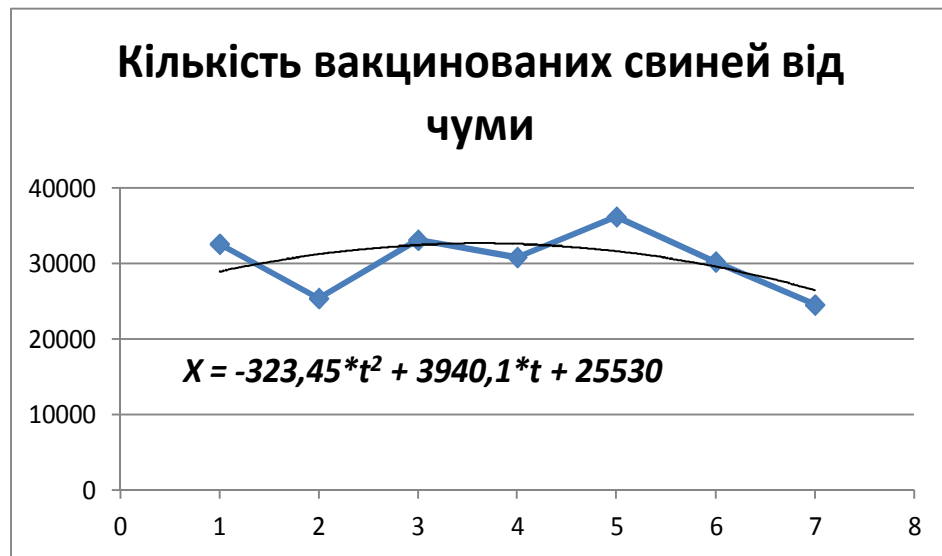

Рисунок 3.3 – Графічний спосіб отримання рівняння прогнозу числа вакцинованих свиней

Використовуючи табличний редактор, в аналогічний спосіб можна отримати числові значення коефіцієнтів для складання однофакторної моделі прогнозу поголів'я свиней:

$$Y = 5453,71 + 1,1306 * x_1$$

Тобто за цією формулою, прогнозні величини поголів'я свиней під впливом числа голо обробок:

- у 4 кварталі 2020 р. та у 1 кварталі 2021 р. відповідно будуть рівні:

$$Y = 5453,71 + 1,1306 * 36350 = 46551 \text{ гол.}$$

$$Y = 5453,71 + 1,1306 * 34791 = 44789 \text{ гол.}$$

Відповідні формули та результати отриманих числових даних прогнозів під впливом проведених ветеринарно-профілактичних заходів відображено у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Прогнозні розрахунки поголів'я свиней в 4 кварталі 2020 р.

та 1 кварталі 2021 р.

Рік	Квартал	Поголів'я свиней, гол.		Кількість вакцинованих свиней, гол.	
2019	I	40167		32600	
	II	30471		25400	
	III	40300		33120	
	IV	55830		30840	
2020	I	42367		36210	
	II	38250		30240	
	III	31555		24540	
	IV (прогноз)	$Y=5453,71 + 1,1306 * x_t$	46551	$x = -323,45 * t^2 + 3940,1 * t + 25530$	36350
2021	I (прогноз)		44789		34791

Отже, прогнозне поголів'я свиней внаслідок проведеної імунізації становитиме в 4 кварталі 46551 гол., в 1 кварталі 2021 р. – 44789 гол. під впливом вакцинування.

Для дослідження впливу числа вакцинованої птиці від Ньюкаслівської хвороби на загальну кількість поголів'я птиці представлено статистику у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Статистичні дані для складання прогнозу поголів'я свиней

Рік	Квартал	Поголів'я птиці, гол.	Кількість вакцинованої птиці, гол.
2019	I	1055393	935600
	II	1191965	968620
	III	1196215	974100
	IV	1130000	808740
2020	I	992000	818450
	II	1280000	992560
	III	1280000	993050

За допомогою графічного способу, визначено рівняння прогнозу для числа вакцинованої птиці від Ньюкаслівської хвороби та отримано розрахункові значення прогнозу, а саме:

- у 4 кварталі 2020 р.:

$$x = 12270 * 8^2 - 1150 * 8 + 126 = 776206 \text{ гол.}$$

- у 1 кварталі 2020 р.:

$$x = 12270 * 9^2 - 1150 * 9 + 126 = 983646 \text{ гол.}$$

Підставивши ці значення у модель прогнозу для поголів'я птиці, отримаємо наступні дані:

- у 4 кварталі 2020 р.:

$$Y = 203132,6 + 1,033 * 776206 = 1004752 \text{ гол.}$$

- у 1 кварталі 2020 р.:

$$Y = 203132,6 + 1,033 * 983646 = 1218984 \text{ гол.}$$

Зведені прогнозовані розрахункові дані щодо поголів'я птиці наведено в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Прогнози поголів'я птиці в 4 кварталі 2020 р. та 1 кварталі 2021 р.

Рік	Квартал	Поголів'я птиці, гол.		Кількість вакцинованої птиці, гол.	
2019	I	1055393		935600	
	II	1191965		968620	
	III	1196215		974100	
	IV	1130000		808740	
2020	I	992000		818450	
	II	1280000		992560	
	III	1280000		993050	
	IV (прогноз)	$Y = 203132,6 + 1,033 * x_I$	1004752	$x = 12270 * t^2 - 1150 * t + 126$	776206
2021	I (прогноз)		1218984		983646

Складені прогнози поголів'я тварин під впливом кількості обробок слугуватимуть інформаційною базою для розроблення ветеринарно-профілактичних заходів у наступних кварталах 2021 р. у Тернопільському районі.

3.2 Обґрунтування доцільності проведення профілактичних робіт з метою недопущення хвороби Ньюкасла у птахівництві

Впродовж декількох останніх років спалахи хвороби Ньюкасла, за даними Міжнародного епізоотичного бюро (МЕБ), реєструвались в більшості країн Євразії. Спалахи хвороби регулярно фіксуються у птахівничих господарствах різних країн світу, саме тому це захворювання є актуальними для птахівничих господарств, ось до прикладу, нещодавні випадки захворювання птиці на хворобу Ньюкасла були зареєстровані в Мексиці, Болгарії, Чехії, Ізраїлі. Великий епізоотичний ризик такого захворювання пов'язаний з перенесенням вірусу на великі відстані живою птицею, зокрема синантропною, а також із продукцією птахівництва (м'ясо, яйце, пух, перо). Тому хвороба Ньюкасла занесена до списку А (особливо небезпечних хвороб) МУБу. Економічні втрати від хвороби можуть бути досить високими внаслідок високої захворюваності невакцинованих птахів (курчата до 100%), а також і смертністю (від 55 до 85%). Єдиний надійний спосіб вберегти птицю від страшної хвороби, це проводити вчасну вакцинацію всього поголів'я [38].

Відповідно до наказу Мінагрополітики від 17.10.2011 №548 всю птицю чутливу до хвороби Ньюкасла в птахогосподарствах усіх не залежно від форми власності, в тому числі птицю, яка утримується в селянських господарствах, згідно з планом проведення профілактичних заходів в обов'язковому порядку вакцинують, вакцина є безоплатною. Потрібно відзначити, що завдяки постійній роботі лікарів ветмедицини, хвороба Ньюкасла в Україні не реєструється з 2006 року, сьогодні в нашій країні діють жорсткі вимоги до обмежувальних заходів при виникненні хвороби Ньюкасла вводяться карантинні обмеження, які можуть бути зняті через 6 місяців після проведення всіх необхідних карантинних заходів [36].

Надзвичайно важлива роль належить птахівництву в Україні, тому що це одна з найбільш динамічно-розвиваючих галузей в тваринництві, яка вирізняється швидкими темпами відновлення поголів'я птиці, порівняно низькими затратами на матеріально-технічні засоби і порівняно незначними

затратами трудових ресурсів на одиницю виробленої продукції. Куряче м'ясо та яйце є найпоширенішим харчовим продуктом у світі та більш споживаним ніж інші види м'яса. Курячі яйця та м'ясо є одними з базових складових споживчого кошика людей. Щоб птахівництво стабільно розвивалось, для збереження продуктивності стада в умовах сьогодення потрібно вчасно проводити комплекс ветеринарно-санітарних заходів спрямованих на профілактику появи захворювань птахів [36].

Хвороба Ньюкасла (азійська чума птиці) відноситься до гострої висококонтагіозної хвороби птиці, що характеризується проявами геморагічного діатезу, вірусемією, ураженням центральної нервової системи, дихальних органів, травного каналу. Потрапивши в організм, збудник хвороби Ньюкасла швидко розмножується в крові, спричинюючи інтоксикацію, септицемію, крововиливи, набряки. Через 24-48 год після потрапляння в організм, вірус можна виявити в шлунку, кишечнику, головному мозку, перенхіматозних органах спричинюючи застійні та дистрофічні зміни в різних тканинах і органах. В перші дні хвороби в курчат відмічається дуже висока загибель, а у дорослих особин хвороба триває 2-3 тижні, супроводжується значним зниженням продуктивності на 50 % і більше. Для недопущення великих економічних втрат господарству з вирощування курей як м'ясного, так і яєчного напрямків слід запобігти занесенню й виникненню хвороби Ньюкасла. Потрібно дотримуватись ветеринарно-профілактичних правил комплектування та утримання птиці в господарстві, особливу увагу звертати на те щоб інкубаційні яйця та добовий молодняк курчат завозились в господарство обов'язково з благополучних щодо інфекційних захворювань племінних господарств. Потрібно проводити якісну дезінфекцію транспортних засобів та оборотної тари для транспортування птиці, пташиного м'яса та яєць, які можуть бути фактором занесення збудника інфекції в благополучні господарства. Робота птахогосподарства має здійснюватись в режим підприємства закритого типу з належними ветеринарно-санітарними об'єктами

(дезбар'єрами, санітарно-пропускними пунктами, приміщеннями для карантинного утримання птиці) [36].

Дієвими заходами боротьби та попередження появи хвороби Ньюкасла є специфічна профілактика з використанням інактивованих вакцин. У світі існує велика кількість інактивованих вакцин проти цієї хвороби (одновалентні, моновалентні і бівалентні). Задля формування у птиці стійкого імунітету, який здатен захищати її від польового епізоотичного збудника, важливою умовою при виробництві вакцин є використання актуальних епізоотичних штамів.

У господарствах, де нещодавно було виявлено випадок хвороби Ньюкасла, або господарство вважається неблагополучним щодо хвороби – проводять профілактичне щеплення всієї птиці. Вибір вакцини та схему вакцинації визначають залежно від епізоотичної ситуації господарства, характеристик вакцин та лабораторних показників імунологічного стану птахів. В птахівництві використовують такі форми вакцин: живі атенуйовані (вірусні чи бактеріальні), інактивовані вірусні чи бактеріальні та антигенні, рекомбіновані з вірусними частинами.

Імунна система птахів оберігає їх організм від проникнення сторонніх речовин таких як бактерії, грибки, віруси, мікроорганізми. Основною метою імунної системи є вироблення антитіл для розпізнавання та ліквідації сторонніх агентів. Причиною зниження життєздатності добових курчат є незначний рівень імунної відповіді та природної резистентності який викликаний дією патогенних чинників на організм та умовами промислового утримання птиці. При низькій життєздатності птахів у разі прояву хвороби Ньюкасла суттєво знижується рентабельність їх утримання [36].

Ефективність проведення профілактичних робіт щодо запобігання хвороби Ньюкасла досліджено на прикладі ПрАТ “Птахофабрика Тернопільська”, яка обслуговується лікарями Тернопільської районної державної лікарні ветмедицини. На час проведення дослідження в господарстві утримувалось 625162 голови птиці яєчного напрямку породи “Ломан Браун”, у віці від 110 до 510 днів. Яйцєносність птиці становить 553808 шт./день, що

становить 89,2% від загального поголів'я птиці. Поголів'я птиці комплектується дорослою вакцинованою птицею у віці 105 днів з карантинного відділення ПрАТ “Птахофабрика Тернопільська”, яке знаходиться в с. Петриків.

Для профілактики хвороби Ньюкасла, на ПрАТ “Птахофабрика Тернопільська” дотримуються всіх ветеринарно-санітарних правил та використовують такі вакцини:

- жива вакцина Ма5 – Слон-30 компанії Intervet. Вакцина подвійної дії, містить штам Ма5 вірусу інфекційного бронхіту і штам Слон – 30 вірусу хвороби Ньюкасла. Вакцинують птицю методом випоювання в віці 56 днів;

- інактивована вакцина ССН-76+ІБ+ХН – інактивована масляна вакцина яка містить антиген штаму М 41 вірусу інфекційного бронхіту, штам Слон -30 вірусу хвороби Ньюкасла, а також антиген вірусу синдрому зниження несучості. Ця вакцина завдяки тривалій стимуляції імунної системи, являється високоімунногенною і захищає організм птиці на весь період яйценосності. Вакцинують птицю внутрішньом'язово в віці 95 днів.

Через 14-21 день після вакцинації відбирають і досліджують сироватку крові для визначення кількості специфічних антитіл до хвороби Ньюкасла, по яких визначають ефективність вакцинації. В майбутньому напруженість імунітету на хворобу Ньюкасла контролюють один раз в місяць, дослідження проводили в державній лабораторії Держпродспоживслужби в м. Тернопіль за допомогою РЗГ. Виявлено, що після проведення першої імунізації курчат в віці 56 днів груповий імунітет склав 100% при титрах 5-10 Log₂, при вакцинації курчат у віці 95 днів груповий імунітет також складав 100% при титрах 5-9 Log₂, що вказує на досить добрий захист від хвороби Ньюкасла.

На основі результатів лабораторних досліджень сироваток крові від птиці на наявність специфічних антитіл до вірусу хвороби Ньюкасла проведено аналіз досліджень починаючи з 110 дня. Результати виявлення титрів антитіл до хвороби Ньюкасла наведені в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7 – Напруженість імунітету до хвороби Ньюкасла

Вік пти- ці	Розведення сироватки, титр антитіл											Іму- нітет, %
	1:21 Log 2	1:42 Log 2	1:83 Log 2	1:16 4Lo g2	1:32 5 Log 2	1:64 6 Log 2	1:12 87 Log 2	1:25 68 Log 2	1:51 29 Log 2	1:10 2410 Log 2	1:20 4811 Log 2	
110	-	-	-	-	18	21	15	11	7	2	1	100
155	-	-	2	3	24	19	10	9	7	1	-	93
230	-	-	1	9	12	16	7	9	5	7	-	87
320	-	-	9	6	23	16	10	7	5	3	2	80
420	-	-	6	15	32	16	6	-	-	-	-	72
510	1	3	8	4	3	6	2	20	-	-	-	68

При аналізі результатів наведених в таблиці встановлено, що з віком спостерігається тенденція до зниження імунітету (рис. 3.4), так в віці:

- 155 днів груповий імунітет складає 93% при титрах від 3 до 10 Log₂;
- 230 днів груповий імунітет 87%, при титрах від 3 до 10 Log₂;
- 320 днів груповий імунітет 80%, при титрах від 3 до 11 Log₂;
- 420 днів груповий імунітет 72%, при титрах від 3 до 7 Log₂;
- 510 днів груповий імунітет 68%, при титрах від 1 до 8 Log₂.

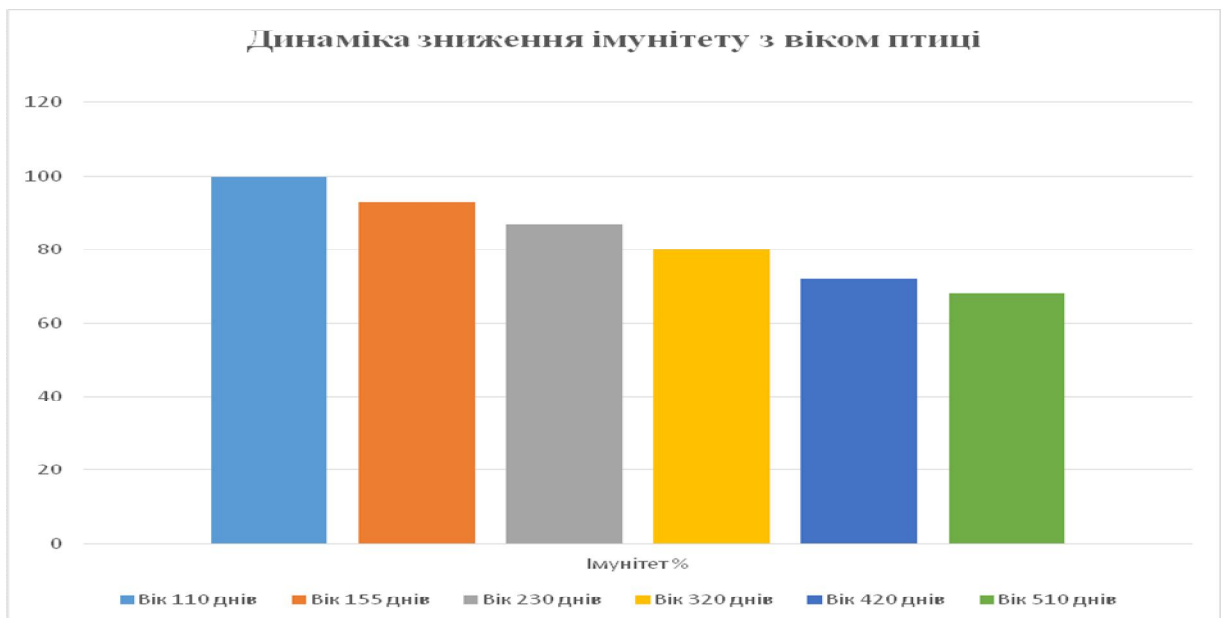

Рисунок 3.4 – Динаміка зниження імунітету з віком птиці

Проаналізувавши дані, лабораторних досліджень виявлено, що напруженість імунітету протягом періоду життя птиці знижується, чим старша

птиця, тим слабший її імунітет, так імунітет до 155 дня життя знизився на 7%, до 230 дня на 13%, до 320 дня на 20%, до 420 дня на 28%, до 510 дня на 32%. Аналізуючи ці дані, можна зробити висновок, що кожного кварталу імунітет знижується в середньому на 6,4%. Так імунітет у віці 420 днів є критичним, адже є висока вірогідність потрапляння польового вірусу в організм птиці. Згідно наукових джерел щодо оцінки напруженості імунітету до хвороби Ньюкасла, у дорослої птиці захисним являються антитіла 5 Log_2 і більше.

За результатами лабораторних досліджень сироваток крові відібраних від курчат які належать ПрАТ “Птахофабрика Тернопільська” з метою виявлення напруженості імунітету до хвороби Ньюкасла, рекомендую для груп птиці, які утримуються більше ніж 1 року проводити ревакцинацію птиці в віці 320-350 днів з метою підтримки специфічного захисту проти хвороби Ньюкасла, так як гарантований виробником вакцини час дії імунного захисту при використанні інактивованої вакцини складає 1 рік.

Рисунок 3.5 – Вплив хвороби Ньюкасла на денну продуктивність

Хвороба Ньюкасла небезпечна не тільки великою смертністю курей, але і значним зниженням продуктивності на тривалий час (рис. 3.6), що приносить значні економічні збитки господарству (рис. 3.7).

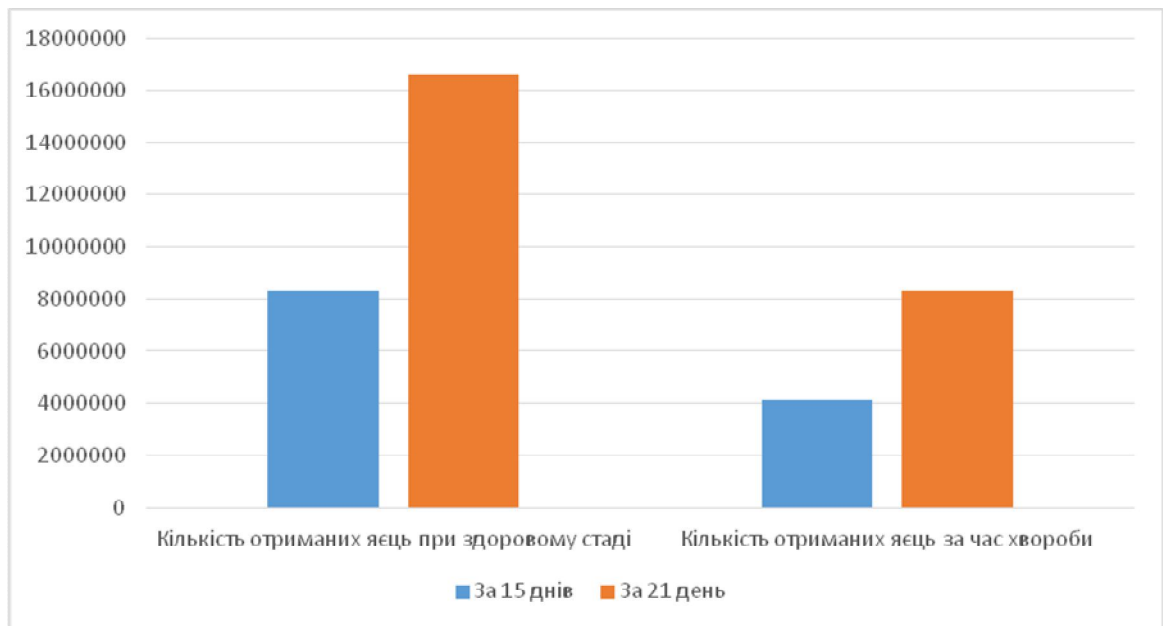

Рисунок 3.6 – Втрати продуктивності у разі виникнення хвороби Ньюкасла

Як ми бачимо на рисунку 3.6, у разі виникнення хвороби Ньюкасла, господарство може недоотримати 50% яєць, що спричинить в свою чергу значні економічні втрати.

Беручи до уваги вищезазначене, в господарствах де утримують курей несучок, потрібно строго дотримуватись всіх ветеринарно-санітарних правил, та регулярно проводити дослідження сироватки крові на наявність антитіл до найбільш поширених хвороб птиці. Службі ветмедицини господарства розробляти відповідно до лабораторних досліджень проб сироватки крові схеми вакцинації, які максимально зможуть захистити імунну систему птиці від тиску польового вірусу. Додержання цих всіх вимог є найменш затратним та економічно вигіднішим для господарства, ніж нести значні економічні втрати як в поголів'ї птиці так і в продуктивності. Також при появі захворювання, в господарстві проводиться ряд заходів, Держпродспоживслужба України накладає карантинні обмеження, встановлює заборону переміщення птиці за межі господарства, реалізації продуктів птахівництва, а саме господарство оголошують неблагополучним. Усю хвору і підозріло до захворювання птицю за кошти підприємства умертвляють безкровним методом та спалюють.

3.3 Обґрунтування необхідності створення веб-сайту для Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини

Тернопільська районна державна лікарня ветеринарної медицини надає широкий спектр послуг в галузі ветеринарної медицини. Здійснює профілактичні, діагностичні та лікувальні заходи, проводить дезінфекцію приміщень, може здійснювати ветеринарне обслуговування тваринницьких господарств не залежно від форми власності. Також видає ветеринарні документи: Ф1, Ф2, ветеринарні довідки, та Ф1, Ф2, Ф3 – СНД, міжнародні ветеринарні паспорти на тварин, проводить ветеринарно-санітарну експертизу туш тварин та видає супровідні документи для реалізації тварин на зооринках та для їхнього переміщення в межах району, області, країни та закордон.

Кваліфікований персонал лікарні швидко та якісно виконує свою роботу, але не всі про це знають, не всі знають що взагалі в районі існує така організація та які послуги вона надає. Як показує практика, у разі потреби надання ветеринарної послуги, жителі Тернопільського району дуже часто звертаються до Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області, якому підпорядковується районна ветеринарна лікарня або у приватні ветклініки, де обслуговування обійдеться дорожчим для власників тварин. Не всі жителі району знають, де знаходиться районна лікарня ветеринарної медицини, та які послуги вона надає і за яку ціну. На сьогоднішній час, єдиним способом зв'язатись з лікарнею є стаціонарний телефон, який можна знайти в телефонному довіднику, або в кращому випадку натрапити на нього в Інтернеті.

На мою думку, для покращення комунікаційного зв'язку між державною лікарнею ветеринарної медицини та власниками тварин є створення Інтернет сайту, на якому коротко можна представити функції, які виконує лікарня та які послуги вона надає. Згідно результатів соціологічних опитувань, 7 із 10 пересічних громадян нашої країни у разі необхідності отримання певної послуги, перш за все шукають інформацію про неї в Інтернет ресурсах. Я вважаю, що створення сайту Тернопільської районної лікарні ветеринарної

медицини принесе їй додатковий дохід, що дасть можливість збільшити накопичення спеціального фонду установи, що в свою чергу приведе до додаткового фінансового стимулювання ефективних працівників та на розсуд працівників лікарні та її керівника оновлювати матеріально-технічне забезпечення.

З пропозицією створення Інтернет сайту я звернувся до начальника лікарні, йому ідея сподобалась і він вирішив поставити питання створення Інтернет-сайту на голосування працівників лікарні, адже на його створення прийдеться потратити певну суму грошей. Було проведено опитування, його результати наведені на рисунку 3.7. В голосуванні взяли участь всі працівники лікарні, не залежно від займаної посади.

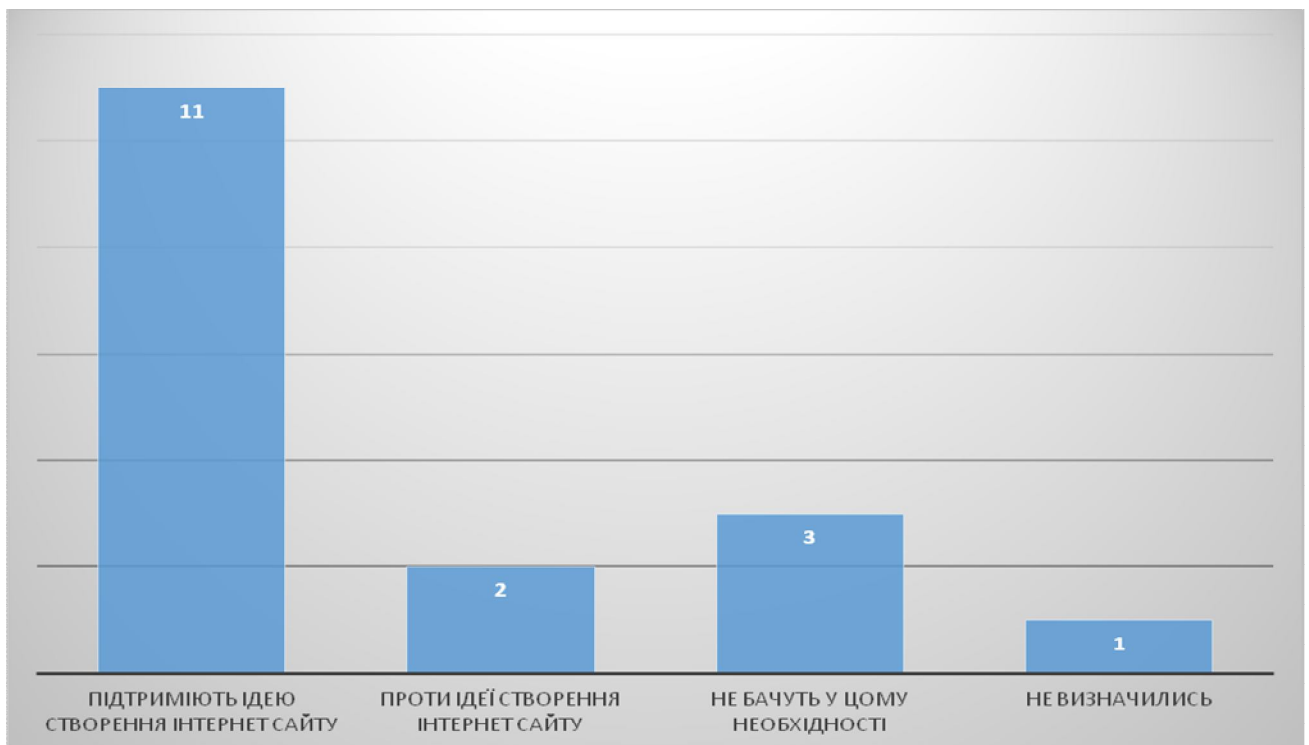

Рисунок 3.7 – Результати опитування працівників лікарні щодо створення Інтернет-сайту для Тернопільської районної державної лікарні ветмедицини

За результатами опитування, більшість працівників підтримали ідею створення Інтернет-сайту, але є і такі які проти або не бачать в цьому необхідності чи не визначились. За результатами опитування працівників лікарні, начальником лікарні було прийнято рішення провести опитування

серед власників тварин та керівників підприємств різних форм власності, які підконтрольні Тернопільській районній лікарні ветеринарної медицини. В опитуванні взяло участь 455 осіб з різних населених пунктів району, в тому числі керівники господарств різних напрямків роботи, результати опитування наведені на рисунку 3.8.

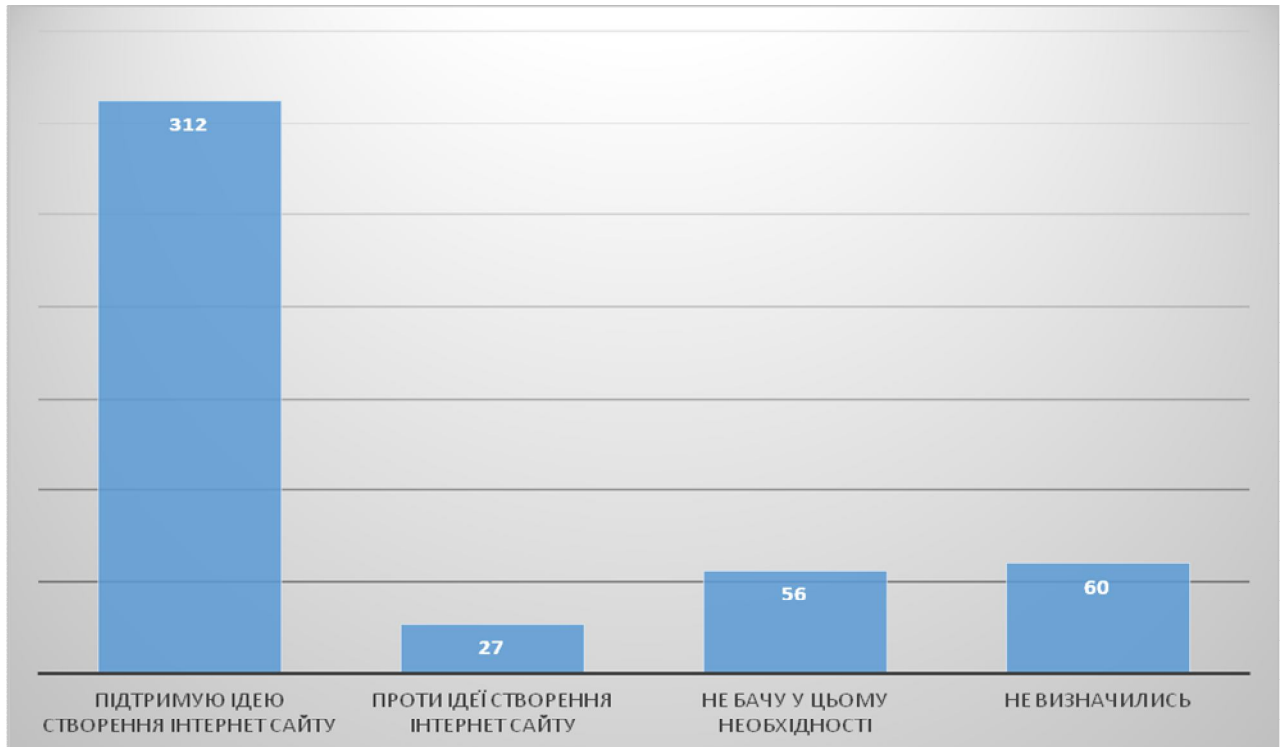

Рисунок 3.8 – Результати опитування щодо створення Інтернет-сайту для Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини серед власників тварин та підконтрольних підприємств

За результатами опитування абсолютна більшість підтримали ідею створення Інтернет-сайту. За результатами двох опитувань, начальником районної лікарні було прийнято рішення про початок підготовчих робіт для створення Інтернет-сайту. Першочергово постало питання вартості робіт і яким чином їх оплатити. Поспілкувавшись із спеціалістами по розробці Інтернет-сайтів, ціна розробки сайту буде залежати від його наповнення (рис. 3.9.).

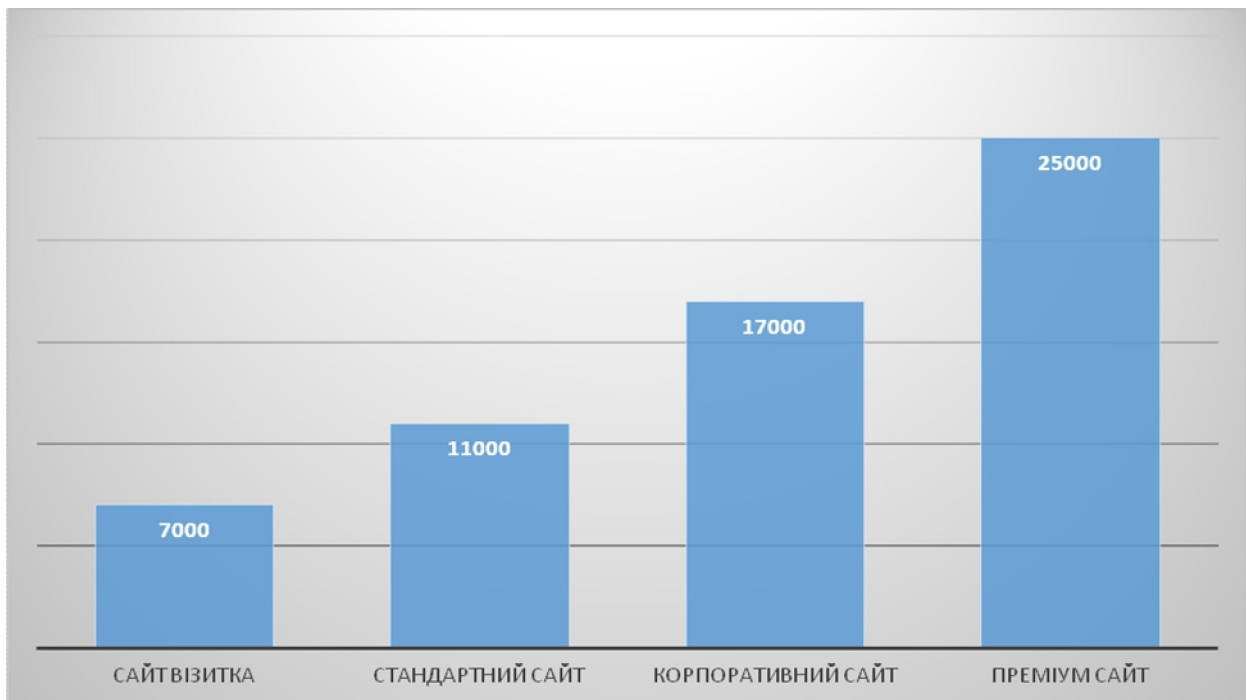

Рисунок 3.9 – Динаміка вартості розробки Інтернет-сайтів

Сайт-візитка являє собою індивідуальний стандартний дизайн з однорівневою структурою, 4-8 сторінок з можливістю галуження в глибину і ширину, фотогалерея, формат зворотного зв'язку, систему управління текстовим контентом на сторінках. Стандартний сайт включає індивідуальний унікальний дизайн, багаторівневу структуру, простий каталог послуг, інформаційні сторінки, формат зворотного зв'язку, систему управління контентом на сторінках. Корпоративний сайт є більш сучасним з індивідуальним ексклюзивним дизайном, багаторівневою структурою, розширеним каталогом послуг, інформаційним блоком (де можна вказувати час та місце проведення певних ветеринарно-профілактичних робіт), передбаченим для користувача сервісом (наприклад, підписка на новини), системою пошуку по сайту, інформаційними сторінками, форматом зворотного зв'язку. Найбільш дороговартісним та багатофункціональнішим є преміум сайт, який включає в себе в те що і попередні, плюс ще є стіл замовлень, де можна залишати заявки власникам тварин [40].

Перш за все, перед початком створення Інтернет-сайту потрібно вибрати, яка саме інформація повинна бути розміщена на ньому. Для Тернопільської

районної державної лікарні ветеринарної медицини я пропоную на сайті розмістити наступну інформацію:

1) перелік послуг, які надає лікарня із вказаними цінами, які затверджені на законодавчому рівні, для того щоб клієнт зміг дистанційно провести порівняльний аналіз цін з приватними клініками;

2) інформацію про місцезнаходження лікарні, час її роботи;

3) стрічку новин;

4) коротку інформацію про лікарню, її історію, досягнення;

5) фото галерею;

6) окрему стрічку, де власники тварин та керівники підприємств могли б залишати коментарі про якість отриманих послуг, для того щоб начальник лікарні зміг покарати недобросовісних працівників, або навпаки – нагородити добросовісних.

Дізнавшись середню вартість робіт по створенні Інтернет-сайту, як варіант оплати за його створення, пропоную кошти виділити із спеціального фонду, який лікарня може наповнювати своїми силами, за рахунок надходжень коштів за надані послуги лікарями від власників тварин, підприємств. Запропоновано обрати створення корпоративного сайту.

Орієнтуючись на середню кількість різних послуг, які надає Тернопільська районна ветеринарна лікарня, можна визначити очікувану кількість таких послуг після створення Інтернет-сторінки. Прогнозна кількість ветеринарних послуг зросте на 31%, профілактично-лікувальних – на 37%, дезінфекційних – на 113%, інших послуг – на 138% та прогнозна кількість документів дозвільного характеру зросте на 25%. Іншими послугами, які надає ветлікарня – це виклик лікаря додому. Розглянувши дані таблиці, вважаю, що створення Інтернет-сайту для Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини вважаю доцільно вигідним.

Очікувані вигоди від створення та використання Інтернет-сайт ветлікарнею можна згрупувати у таблицю 3.8.

Таблиця 3.8 – Порівняння очікуваних вигод від створення та використання Інтернет-сайту Тернопільською районною ветеринарною лікарнею

Показник	До використання Інтернет-сайту, од.	Очікуваний приріст, %	Після використання Інтернет-сайту, од.	Відхилення, од.
1. Кількість наданих ветеринарних послуг за місяць	198	31	260	62
2. Кількість наданих профілактично-лікувальних послуг за місяць	2046	37	2812	766
3. Кількість наданих послуг з дезінфекції приміщень/господарств за місяць	23	113	49	26
4. Кількість виданих дозвільних документів	172	25	215	43
5. Інші послуги	52	138	124	72

Отже, перевага в тому, що в режимі реального часу на сайті можна розміщувати інформацію про види робіт, які будуть проведені лікарнею, їх час та місце. До прикладу, це може бути туберкулінізація ВРХ, або вакцинація домашніх улюбленців від сказу, люди в населеному пункті будуть знати час проведення робіт та кількість лікарів які будуть проводити роботи. Інтернет сайт це вже не просто номер телефону в телефонному довіднику, а платформа в Інтернеті, на якій розміщена інформація про організацію, вказані засоби зв'язку, види послуг, які надає лікарня, фотозвіти з місця проведення робіт, актуальні новини. Я вважаю, що саме Інтернет-сайт допоможе більше поповнити спецфонд лікарні, адже мало хто знає, що лікарня окрім лікувальних робіт може провести дезінфекцію будь-якого приміщення, що на сьогоднішній час (в умовах корона вірусної інфекції) є дуже актуальним. Прикладів переваги створення Інтернет-сайту можна наводити безліч, адже час електронної трансформації не стоїть на місці, і все більша кількість людей перед початком проведення будь-яких робіт, шукає інформацію про них в Інтернеті.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1 Охорона праці в Тернопільській районній державній лікарні ветеринарної медицини

Охорона праці у ветеринарній медицині має важливе значення для її фахівців (спеціалістів та лікарів), адже робота з тваринами та продукцією тваринництва завжди непередбачена. У Законі України “Про ветеринарну медицину” сформовано таке визначення, що ветеринарна медицина – це робота, зорієнтована на збереження та підвищення продуктивності та здоров’я тварин, запобігання їхнім хворобам та на захист людей від пріонних хвороб та зоонозів. Значущість охорони праці у ветмедицині підтверджена також висловом, що гуманна медицина береже людину, а ветеринарна медицина – все людство [5].

Охорона праці є незамінна у виконанні своїх посадових обов’язків для лікаря ветеринарної медицини, адже саме завдяки її вимогам вдається оминати численні небезпеки та нещасні випадки. На превеликий жаль у Законі України “Про ветеринарну медицину” питанням охорони праці лікарів ветеринарної медицини не приділено достатньої уваги.

Слід зазначити, що у ветеринарній медицині охорона праці побудована на: 1) професійному підборі спеціалістів ветмедицини; 2) проведенні навчань з питань охорони праці; 3) безпечному поводженні з приладами та інвентарем; 4) безпечному проведенні маніпуляційних робіт; 5) отриманні правил пожежної безпеки; 6) забезпеченні та дотриманні працівниками ветмедицини санітарно-гігієнічних умов праці; 7) наявності достатньої кількості засобів індивідуального захисту; 8) оптимальному режимі праці та відпочинку [43].

Під час проходження практики на базі Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини, мав можливість ознайомитись безпосередньо з роботою лікарів лікарні та вимогами охорони праці, які там діють. Як правило працівники лікарні основну частину свого робочого часу

проводять на викликах, де вони проводять лікувально-профілактичні заходи. Відповідно до вимог з охорони праці лікарям ветеринарної медицини заборонено вхід до приміщень, де утримується тварини без змінного спецодягу, також повинні при собі бути гумові чоботи, резиновий фартух, одноразові гумові рукавиці, також при потребі одягати захисні окуляри та марлеву пов'язку. Для уникнення нещасних випадків при проведенні лікувально-профілактичних чи діагностичних робіт, лікарі ознайомлені з технікою фіксації тварин, тому що як правило від правильної техніки фіксації залежить безпека лікаря ветеринарної медицини. Безпосередньо перед проведенням дослідження і лікуванням тварин використовують різні підходи при маніпуляції з ними, а також способи фіксації і приборкання [45].

При проведенні маніпуляційних робіт з тваринами, лікарю ветеринарної медицини потрібно своєму помічнику провести інструктаж з правильної техніки фіксації тварини, тому що від цього залежить якість виконаних робіт і безпека людей які це роблять. Так, згідно техніки фіксації тварин, велику рогату худобу фіксують за роги, а безрогих корів фіксують за вуха а у разі агресії тварини її фіксують за риг і носову перегородку. Кіз та овець фіксують за роги або вуха, а також за тазову кінцівку. Для агресивних тварин застосовують повал і спеціальні станки для фіксації. Що стосується коней, то до них треба підходити сміливо і водночас обережно, з того боку, в який кінь повернув голову, підійшовши до коня, його обов'язково треба погладити. Найпростіший спосіб зафіксувати коня, це рукою міцно схопити за недоуздок. Фіксацію поросят проводять за вушну раковину або піднімають їх за тазові кінцівки, так щоб вони не торкались землі, а дорослих фіксують у спеціально призначених станках або за допомогою закрутки та фіксаційних пристроїв на верхніх щелепах. Щоб правильно зафіксувати собак потрібно використовувати намордники, а якщо його не має тоді накладати на щелепи бинтову пов'язку, петлю кінець якої зав'язують на тильній стороні голови. Котів потрібно фіксувати так само як і собак, або замотувати їх у щільну тканину. Хутрові звірі потрібно фіксувати так само як собак та котів, але для меншого травматизму

краще використовувати спеціальні клітки з рухомими боковими стінками. Кролів фіксують в ділянці шиї за складку шкіри, фіксуючи при цьому і вуха. Птицю фіксують за крила та кінцівки, обов'язково потрібно пам'ятати за голову, оберігатись від ударів дзьоба в обличчя [45].

Під час роботи, лікарі ветеринарної медицини використовують колючо-ріжучі предмети, які відповідно до техніки безпеки вони зобов'язані носити в спеціальному ящику, після кожної маніпуляції ретельно мити руки. Після закінчення проведення вакцинації тварин у разі залишку вакцини, лікар зобов'язаний знищити її відповідно до інструкції по використанню вакцини [46].

Також лікарям проводять інструктажі по техніці пожежної безпеки, адже ризику виникнення пожежі завжди є. Як я вже згадував, значну частину свого робочого часу лікарі проводять на викликах в приватних домогосподарствах та підприємствах різних форм власності де утримуються тварини, тому недотримання техніки безпеки може призвести до негативних наслідків. При виконанні посадових обов'язків, лікарям заборонено: курити у виробничих приміщеннях, залишати після себе легкозаймисті матеріали, нагрівати легкозаймисті речовини на відкритому вогні, використовувати саморобні електроприлади, при роботі з апаратом для умертвіння тварин безкровним методом чітко дотримуватись інструкції з його використання [46].

Усі лікарі Тернопільської районної лікарні попереджені про дисциплінарну відповідальність за порушення правил охорони праці. Робота лікаря ветеринарної медицини є напруженою і відповідальною, важливо щоб він при виконанні своїх посадових обов'язків завжди зберігав високий рівень емоційної стійкості, роботу яку виконує, потрібно розглядати як працю дуже часто в шкідливих та небезпечних умовах, тому лікар завжди повинен розуміти і дотримуватись правил охорони праці для захисту себе від потенційних виробничих ризиків. Професію ветеринарних спеціалістів віднесено до “Переліку професій і посад із шкідливими умовами праці” саме через наявність на робочому місці шкідливих і небезпечних виробничих чинників [43].

4.2 Забезпечення ефективного біологічного захисту населення і тварин

Забезпечення біологічного захисту є необхідною умовою гарантування безпеки та стабільної епізотичної ситуації на певній території зі сторони ветлікарні. Основними складовими захисту від біологічних небезпек є в першу чергу вчасне ідентифікування факторів та причин біологічного зараження, їхнього масштабу та характеру, вживання необхідних та своєчасних заходів адміністративно-господарського, карантинного, епізоотичного та проти-епідеміологічного характеру. Рівень захисту людини чи тварини від біологічних небезпек залежить від своєчасного ідентифікування осередку біологічного вогнища, проведення локалізаційних чи ліквідаційних заходів. Для відпрацювання взаємоузгодженості здійснення заходів щодо запобігання надзвичайних ситуацій, а також з метою перевірки готовності компетентних публічних органів, які у разі надзвичайних ситуацій повинні застосовувати засоби системи захисту населення і тварин, потрібно проводити навчання як поводити себе при надзвичайних ситуаціях [45].

Основними елементами ефективного захисту людей та тварин від біологічної небезпеки є [47]:

- правильне та своєчасне використання засобів захисту (колективного та індивідуального);
- забезпечення якісних робіт з дезінфекції на території, де знаходиться вогнище зараження;
- здійснення профілактичних заходів екстреного специфічного і неспецифічного характеру в осередку біологічного зараження;
- прийняття рішення про карантинні обмеження та заходи, обсервацію тварин і людей від біологічних небезпек;
- забезпечення невідкладною екстреною допомогою ураженим (постраждалим) внаслідок дії біологічних патогенних агентів;
- формування прогнозів та передбачень наслідків та масштабів біологічного зараження, розробка та реалізація вчасних заходів з

профілактичною, лікувальною, протиепізootичною, протиепідемічною метою.

При ідентифікуванні підозри про біологічну небезпеку, негайно потрібно звернутись із повідомленням про це у відповідний орган, а в повідомленні сповістити про місце і час, де виявлено небезпеку, за можливості коротко охарактеризувати чи описати вид небезпеки. До приїзду компетентних фахівців та спеціалістів постаратись якомога далі відійти від місця, де виявлено загрозу і попередити про це інших людей, які там можуть знаходитись, також не потрібно забувати про тварин, їх також потрібно відвести на безпечну відстань.

Слід розуміти, засобами масового зараження є біологічні, які спричиняють ураження тварин та людей. Біологічними засобами є хвороботворні бактерії, грибки, віруси, небезпечні шкідники, які можуть потрапити в навколишнє середовище внаслідок техногенної катастрофи у господарстві, де їх використовують, або внаслідок помилкового занесення збудника чи у разі застосування біологічної зброї. Біологічна зброя небезпечна тим, що вона спеціально розроблена для завдання шкоди, а отже при її застосуванні продумано та сплановано механізм її дії, також небезпека полягає в тому, що розробник цієї зброї не може тримати її під контролем. Тому людям у разі їх знаходження у зоні застосування біологічної зброї потрібно пам'ятати такий алгоритм дій: 1) обов'язково сповістити про своє місце знаходження компетентну службу; 2) якщо це сталось на робочому місці, тоді негайно повідомити безпосереднього керівника; 3) у разі виявлення підозрілих предметів, речовин при приїзді компетентних осіб вказати на них; 4) переконатись, що всі хто вас оточує в безпеці, в тому числі тварини; 5) нічого не торкатись, не підносити, не брати з собою; 6) відійти на безпечну відстань і за можливості ізолюватись; 7) не панікувати та зберігати спокій [48].

Не менш небезпечними є збудники інфекційних хвороб, які дуже швидко можуть поширюватись на великі території людьми, тваринами, птахами, гризунами, комахами – така ситуація в медицині називається пандемією, а у ветеринарній – епізootією. У разі пандемії, людям потрібно мінімізувати свої контакти між собою, обмежити себе у поїздках в інші регіони, країни.

Дотримуватись рекомендацій Міністерства охорони здоров'я та інших компетентних органів, а у разі необхідності самоізоляції – самоізолюватись. Потрібно свідомо ставитись до будь-яких біологічних небезпек, особливо в час пандемії. У разі епізоотії, в залежності від хвороби, яка її спричинила та на який вид тварин поширюється – великі господарства повинні перейти на закритий режим роботи, заборонити вхід сторонніх осіб на свою територію, весь транспорт ретельно мити та обробляти дезінфікуючим розчином, заборонити переміщення тварин за межі господарства, та не завозити нових тварин з інших господарств. Переконатись в тому, що персонал який працює з тваринами в підсобних приватних господарствах не утримує тварин такого ж виду, який є у господарстві. У разі виявлення підозрілих до захворювання тварин, з дозволу лікаря ветеринарної медицини господарства тварину умиють та відповідно до інструкції по виявленій хворобі утилізують або переробляють [48].

Щодо біологічних засобів ураження, то найнебезпечнішими є антропозоонозні захворювання, адже вони є спільними для людей і тварин, до них належать чума, сибірка, сказ, сальмонельоз, туляремія, сап, ящур, енцефаломієліт. До особливо небезпечних інфекційних хвороб які поражають людей належать: бактеріальні хвороби такі як тиф, холера, вірусні – віспа, грип, жовта пропасниця, рекетсійні – висипний тиф [45].

Отож за для ефективного біологічного захисту населення і тварин, потрібно вживати всіх можливих превентивних заходів, проводити вчасно вакцинації, дотримуватись санітарних та ветеринарно-санітарних вимог, ознайомлюватись з правилами поведінки при біологічних небезпеках. На підприємствах, в тому числі на тих де утримують тварин незалежно від їх виду, для працівників проводити регулярно інструктаж по правилах поведінки при загрозі біологічних небезпек. Також, задля біологічної безпеки господарства, вхід дозволити лише через санітарно-пропускний пункт, який повинен бути спеціально облаштований. Вжиття цих всіх заходів дасть можливість мінімізувати ризики поширення біологічної загрози [47].

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В представленій магістерській роботі охарактеризовано теоретичні аспекти забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг, з'ясовано сутність ветеринарно-профілактичних послуг та виділено основні засоби та шляхи забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг. Здійснено класифікацію ветеринарно-профілактичних послуг і виокремлено такі різновиди як оглядово-консультаційні, профілактичні, санітарно-гігієнічні, лікувальні та описано основні етапи здійснення ветеринарно-профілактичних заходів. З'ясовано, що якість наданих ветеринарно-профілактичних послуг залежить від ряду факторів: дієвого організаційно-правового механізму, ефективної нормативно-правової бази; наявності висококваліфікованих та мотивованих спеціалістів ветмедицини, стану матеріально-технічного забезпечення установ ветмедицини, якості та доступності ветпрепаратів та кількості профілактичних щеплень в господарствах, вчасності надання ветеринарно-санітарних та ветеринарно-профілактичних послуг. В роботі представлено регуляторні документи нормативно-правового характеру щодо ветеринарної медицини та надання ветеринарно-профілактичних послуг.

Також, з прикладної точки зору охарактеризовано роботу Тернопільської районної державної лікарні ветеринарної медицини, яка в основному зосереджена на профілактичних заходах, оскільки вони є основою у комплексі заходів з попередження та ліквідації хвороб тварин. Проаналізовано видачу дозвільних ветеринарних документів в Тернопільському районі та області за 2018-2019 рр., зроблено відповідні висновки.

Здійснено характеристику організації роботи лікарів ветеринарної медицини Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини при проведенні досліджень, під час яких передбачається відбір зразків проб та складання супровідної – ветеринарного статистичного документу, де вказується інформація про місце відбору проб, кількість проб, вид дослідження.

Досліджено динаміку поголів'я тварин в Тернопільському районі та

області за 2017-2019 рр. та з'ясовано, що чисельність тварин з року в рік поступово зменшувалася. Однак, причиною такого зменшення не була незадовільна якість наданих ветеринарно-профілактичних послуг на обласному чи районному рівні. Встановлено, що основною причиною стала відсутність державного регулювання цін на продукти тваринного походження. В більшості випадків господарства, де утримуються тварини не мають змоги визначати ціну на сировину тваринного походження (молоко, м'ясо), а кормова база з року в рік дорожчає, і часто буває так, що утримання тварин стає збитковим.

Проведено порівняльний аналіз надання ветеринарно-профілактичних послуг в Тернопільському районі та області та здійснено оцінювання ефективності надання ветеринарно-профілактичних послуг Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини за три роки (2017-2019). Таке оцінювання здійснено щодо наступних напрямків роботи: проведення щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці хвороб тварин, а саме вакцинація (сибірка ВРХ), вакцинація (чума свиней), вакцинація (сибірка ДРХ), вакцинація (птиця хвороба Ньюкасла), вакцинація собак та котів (сказ).

В ході аналізування, встановлено, на протязі 2017-2019 рр. в більшості випадків всі планові заходи проведення щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці хвороб тварин виконано вчасно, а в окремих випадках перевиконано. В магістерській роботі представлено результати прогнозування впливу ветеринарно-профілактичних послуг на число поголів'я в Тернопільському районі, оскільки інформація про кількість поголів'я тварин в сільськогосподарських господарствах та приватному секторі по районі загалом є важливою для планування числа та розміру фінансування протиепізоотичних заходів з профілактики хвороб. Складені прогнози поголів'я тварин під впливом кількості обробок слугуватимуть інформаційною базою для розроблення ветеринарно-профілактичних заходів у наступних кварталах 2021 р. у Тернопільському районі.

В роботі проведено обґрунтування необхідності та доцільності здійснення ветеринарно-профілактичних робіт з метою недопущення Ньюкаслівської хвороби у птахівництві. Було досліджено ефективність

проведення профілактичних робіт щодо запобігання хвороби Ньюкасла досліджено на ПрАТ “Птахофабрика Тернопільська”. З’ясовано, які види вакцин застосовуються в даному господарстві. Здійснено разом з лікарями ветлікарні ряд досліджень крові птиці на наявність специфічних антитіл до вірусу хвороби Ньюкасла, починаючи з 110 дня та результати досліджень згруповано та інтерпретовано певним чином. Встановлено, що чим вищий вік птиці, тим імунітет має тенденцію до падіння – 93% складає сформований імунітет на 155 день, тоді як 68% – на 510 день. Також, внаслідок проведених досліджень сироватки крові курчат, було проаналізовано напруженість імунітету до даного захворювання та рекомендовано для птиці старше 1 року, здійснити ревакцинацію (320-350 вік птиці). Показано як хвороба впливає на денну продуктивність птиці та розмір економічних збитків та смертності птиці.

Для покращення комунікаційного зв’язку запропоновано створення Інтернет-сайту для районної лікарні ветмедицини, проведено опитування працівників ветлікарні та населення і господарств, які обслуговуються лікарнею щодо доцільності створення Інтернет-сайту, здійснено порівняльний аналіз вартості створення різних видів сайтів та обрано оптимальний варіант. Представлено прогнозну очікувану кількість послуг, які надаватиме ветлікарня після використання Інтернет-сайту.

Описано особливості охорони праці у ветеринарній медицині з наголосом на необхідності навчання з питань безпечного поводження з приладами та інвентарем, дотримання правил безпеки при здійсненні маніпуляційних робіт, санітарно-гігієнічних правил та умов з правильним використанням засобів захисту, а також з питань поводження при виникненні пожежі чи інших непередбачуваних ситуацій. Також, описано рекомендації поводження у випадку небезпеки біологічного зараження, серед яких наголошено на вчасному використанні засобів захисту, сповіщенні відповідальних органів про вогнище зараження, здійснення дезенфікаційних, профілактичних, превентивних, протиепізоотичних, лікувальних, протиепідемічних та карантинних робіт та заходів.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Аранчій Я. С., Круковська О. В. Системно-структурний аналіз сутності ветеринарних послуг і особливостей їх надання. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Вип. 2. С. 32-38.
2. Недосєков В.В., Ситнік В.А., Шевчук В.М., Жуковський М.О. Організація та економіка ветеринарної справи : Навч. підручник. НУБіП України. 2019. 319 с.
3. Бусол В. О., Євтушенко А. Ф., Бондаренко Д. І., Ситнік В. А. Організація ветеринарної справи : Підручник. Культурно-освітній, видавничо-поліграфічний центр ЗДатояр. 2005. 348 с.
4. Корнієнко Л. Є., Ярчук Б. М., Тирсін Р. В., Царенко Т. М. Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині : Навч. посіб. Аграрна освіта. 2013. 349 с.
5. Про ветеринарну медицину : Закон України від 25.06.1992 р. №36
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12#Text>
6. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України від 13.09.2001 р. № 2681-III
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Про відходи : Закон України від 1998 р. №36
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною : Закон України від 20.09.2016 р. №1531-VIII
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287-19#Text>
9. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 2005 р. №48
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>
10. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2015 р. №23
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

11. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 1994 р. №27

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>

12. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів : Закон України від 2007 р. №35

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-16#Text>

13. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції : Закон України від 1997 р. №44

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/468/97-%D0%B2%D1%80#Text>

14. Довгань В. І. Фінансове забезпечення державного управління в галузі ветеринарної медицини. *Університетські наукові записки*. №1(45). 2013. С. 383-390.

15. Шведун В. О. Особливості державного регулювання ринку ветеринарних послуг і товарів. *Інвестиції: практика та досвід*. № 14. 2019. С. 42-44.

16. Ничик А. В. Теоретико-методологічні засади формування ринку ветеринарного обслуговування. *Агроінком*. №1(4). 2009. С. 20-24.

17. Поперечний С. І., Бабич Л. В. Становлення сфери ветеринарного обслуговування на засадах підприємництва і ринкових відносин. *Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С. З. Гжицького*. Т.14. №2(52). Ч.2. 2012. С. 87-92.

18. Харченко Н. М. Коригування стану організму щеплених тварин імуномодуляторами на прикладі препарату Аміксин після застосування комплексної вакцини Хіпрабвіс-4 молодняку ВРХ. *Біологія тварин*. Т. 17(1). 2015. С. 149-154.

19. Завірюха А.І., Завірюха Г.А. Новий ефективний спосіб оздоровлення ВРХ вірусом лейкозу. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького*. Том 13 № 4(50) Частина 1. 2011. С. 141-147.

20. Мармуль А. О., Аранчій А. С. Методологічні аспекти визначення економічної ефективності ветеринарної діяльності у тваринництві. *Економіка*

агропромислового виробництва. №9. 2014. С. 14-18.

21. Крикавський Є. В., Гаврилюк О. Г., Вербицький П. І. Основи концепції економічного розвитку галузі ветеринарної фармації України. *Економіка України*. № 10. 2007. С. 59-70.

22. Дідок Ю. Приватизація державних установ ветеринарної медицини в Україні. *Ефективність державного управління*. Вип.2(55). Ч.1. 2018. С. 107-116.

23. Кручиненко О. В. Концептуальні основи маркетингового планування підприємства в галузі ветеринарної медицини. *Вісник ХНАУ імені В. В. Докучаєва. Економічні науки*. № 2. 2017. С. 192-202.

24. Шепель Т. Методичні підходи до оцінки ефективності виробництва тваринницької продукції в особистих селянських господарствах. *Економічний дискурс*. Вип.(4). 2017. С. 110-118.

25. Чубак В. Я. Шляхи забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг. *Матеріали Міжнародної наукової конференції “Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції”*. Чернігів. 2020. С. 78-79.

26. Гаврилюк О. Г. До питання створення інформаційної системи структури державного управління в галузі ветеринарної медицини. *Соціально-економічні дослідження в перехідний період*. Вип. 6. 2004. С. 374-383.

27. Синьківський М. П. Правове регулювання ветеринарної справи в Україні : Навч. посіб. К. : Юрінком Інтер. 2002. 223 с.

28. Мармуль Л. О. Організація та управління розвитком ветеринарного обслуговування у тваринництві : Навч. посіб. Грінь Д.С. 2014. 194 с.

29. Довгань В. І. Зарубіжний досвід державного управління ветеринарною справою. *Держава та регіони. Державне управління*. Вип. 1. 2011. С. 27-30.

30. Яценко І. В. Ветеринарне правознавство України : підручник. Харків : Діса плюс. 2015. 391 с.

31. Кужда Т. І., Галушак М. П. Моделювання управлінських процесів з використанням типових моделей менеджменту. *Галицький економічний вісник*.

2014. № 1 (44). С. 11-21.

32. Байдевлятов Ю. А. Ефективність застосування імуностимулятора при вакцинації птиці проти хвороби Ньюкасла різними дозами вакцини “Ла-Сота”. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія “Ветеринарна медицина”*. Вип. 11 (39). 2016. С. 134-137.

33. Зубарева І. М. Епізоотологічний моніторинг хвороби Ньюкасла в Дніпропетровській області. *Безпека життєдіяльності*. 2018. С. 105-110.

34. Авдос'єва І. К., Басараб О. Б., Мельничук В.В., Регенчук І. Л. Ефективні інновації з профілактики Ньюкаслської хвороби птиці. *Науково-технічний бюлетень Державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних препаратів та кормових добавок і інституту біології тварин*. Вип.20 (2). 2019. С. 169-174.

35. Корнієнко Л. Є., Наливайко Л. І., Недосєков В. В. Інфекційні хвороби птиці. Херсон : Грінь ДС. 2012. 528 с.

36. Стегній Б. Т. Ньюкаслська хвороба: сучасна класифікація збудника, діагностика та профілактика захворювання (огляд літератури). *Ветеринарна медицина*. Вип. 96. 2012. С. 120-122.

37. Стегній Б. Т. Розробка вітчизняних біотехнологій виготовлення інактивованих вакцин проти особливо небезпечних вірусних хвороб птиці. *Науково-технічний бюлетень Інституту біології тварин та Держ. н.-д. контрол. ін-ту ветпрепаратів та корм. добавок*. Вип.10 (3). 2009. С. 187-192.

38. Баланюк І. Ф., Зіняк Ю. Р. Чинники впливу на розвиток регіонального тваринництва. *Серія Економіка*. Вип.1 (47). Т.1. 2016. С. 24-27.

39. Галушак М. П., Галушак О. Я., Кужда Т. І. Економічне прогнозування: підручник. Тернопіль : ТНТУ, 2012. 160 с.

40. Чумак О. В. Створення і розміщення веб-сайту: організація облікових процедур. Вчені записки Кримського інженерно-педагогічного університету. Вип.(33). 2012. С. 186-191.

41. Офіційний сайт Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області: веб-сайт. URL: <https://dpss-te.gov.ua/>

42. Офіційний сайт Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів веб-сайт. URL: <https://dpss.gov.ua/>

43. Войналович О. В., Білько Т. О., Марчишина Є. І. Охорона праці у ветеринарній медицині : навчальний підручник. Вид-во “Центр учбової літератури”. 2014. 554 с.

44. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист : Підручник. К. : Знання. 2013. 487 с.

45. Васійчук В. О., Гончарук В. Є., Основи цивільного захисту: Навч. посібник. Львів : Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”. 2010. 417 с.

46. Опара Н. М., Костенко А. А. Актуальні питання охорони праці у ветеринарній медицині. *Інноваційні аспекти системи безпеки праці, захисту інтелектуальної власності: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції*. 2017. С. 39-41.

47. Біологічний захист населення, рослин і тварин : Метод. Посібник. 2018. 48 с.

48. Близнюк М.Д., Волянський П.Б., Гафарова М.Т. Медичний та біологічний захист за умов надзвичайних ситуацій: навч. посібник. Х. : ФОП Панов А.М. 2016. 324с.

ДОДАТКИ

Типова схема складання протиепізоотичних планів

ПОГОДЖЕНО

Заступник голови обласної
державної адміністрації

“ ___ ” _____ 2018 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Держпродспоживслужби

В.І. Лапа

“ ___ ” _____ 2018 року

ПЛАН

протиепізоотичних заходів по профілактиці
основних заразних хвороб тварин
у _____ області

на 2018 рік

м. _____ 2017 рік

1. Поголів'я в _____ області в розрізі районів

ВРХ						
Район	В с/г підприємствах		В приватному секторі		Всього	
	Всього	В т.ч. корів	Всього	В т.ч. корів	Всього	В т.ч. корів

Інформація про наявність поголів'я ВРХ в господарствах та приватному секторі для планування досліджень на ГЕ ВРХ (форма для заповнення додається «Наявність поголів'я для досліджень ГЕ ВРХ»)

ДРХ			
Район	В с/г підприємствах	В приватному секторі	Всього

Свині			
Район	В с/г підприємствах	В приватному секторі	Всього

Коні			
Район	В с/г підприємствах	В приватному секторі	Всього

Птиця				
Район	В с/г підприємствах	В приватному секторі		Всього
		Всього	Кури	

Лисиці	
Район	

Собаки	
Район	

Коти	

Район	
--------------	--

Хутрові звірі			
Район	В с/г підприємствах	В приватному секторі	Всього

Бджоли									
Район	В с/г підприємствах			В приватному секторі			Всього		
	пасік		сімей	пасік		сімей	пасік		сімей
	Всього	Паспартизовано		Всього	Паспартизовано		Всього	Паспартизовано	

Риби						
Район	Напрямки рибогосподарської діяльності (вилов/добича, переробка відтворення, розведення, вирощування та інше)	Види водних тварин чи продукції (у разі переробки) стосовно яких здійснюється рибогосподарська діяльність			Технічні характеристики потужностей	
		Назва виду	Кількість рибогосподарств		Площа водойм	Обсяги виробництва продукції за її видами
			Всього	Паспартизовано		

**Інформація
про наявність птахогосподарств в області станом на 01.12.2017 р.**

Форма для заповнення наявності птахогосподарств в області у форматі EXCEL додається («Наявність птахогосподарств.xls»), необхідно лише внести потрібну інформацію.

2. Протиєпізоотичні заходи по профілактиці основних заразних хвороб тварин

Інформація подається, як друк з пакету “Ветеринарія”, згідно переліку поданому в пунктах 2.1., 2.2., 2.3.

В протиєпізоотичні заходи включаються **тільки** ті позиції з нижчезазначених переліків, які необхідні для забезпечення епізоотичного благополуччя області.

2.1. Перелік діагностичних досліджень для складання планів

Код хвороби	Назва хвороби	Код облікової операції	Облікова операція
100	ВРХ		
1101	Аденовірусна інфекція	203	Досліджено лабораторно
1110	Лейкоз	202	Досліджено гематологічно
1110	Лейкоз	204	Досліджено серологічно
1111	Лихорадка долини Ріфт	203	Досліджено лабораторно
1116	Чума	203	Досліджено лабораторно
1120	Ящур всіх типів	203	Досліджено лабораторно
1221	Ку-лихоманка	203	Досліджено лабораторно
1133	Злоякісна катаральна лихоманка	203	Досліджено лабораторно
1134	Інфекційний рінотрахеїт	203	Досліджено лабораторно
1136	Заразний вузликовий дерматит (бугорчатка)	203	Досліджено лабораторно
1150	Катаральна лихоманка овець (блутанг)	204	Досліджено серологічно
1176	Губчастоподібна енцефалопатія	203	Досліджено лабораторно
1210	Хламідіози	203	Досліджено лабораторно
1223	Рикетсіозний кератоконьюктивіт	203	Досліджено лабораторно
1233	Контагіозна плевропневмонія ВРХ	203	Досліджено лабораторно
1302	Бруцельоз	203	Досліджено лабораторно
1302	Бруцельоз	204	Досліджено серологічно
1310	Лептоспіроз	204	Досліджено серологічно
1311	Лістеріоз	203	Досліджено лабораторно
1313	Некробактеріоз	203	Досліджено лабораторно
1314	Паратуберкульоз (жуйних)	203	Досліджено лабораторно
1315	Пастерельоз	203	Досліджено лабораторно
1318	Сальмонельоз (паратиф)	203	Досліджено лабораторно
1320	Сибірка	203	Досліджено лабораторно
1324	Правець	203	Досліджено лабораторно
1325	Туберкульоз	205	Досліджено алергічно
1325	Туберкульоз	208	Досліджено бактеріологічно
1326	Туляремія	203	Досліджено лабораторно
1330	Емфізематозний карбункул (Емкар)	203	Досліджено лабораторно
1510	Піроплазмідози	203	Досліджено лабораторно
1522	Токсоплазмоз	203	Досліджено лабораторно
1616	Діктіокаульоз (жуйних)	203	Досліджено лабораторно
1637	Стронгілоїдози	203	Досліджено лабораторно
1646	Сетаріоз	203	Досліджено лабораторно
1654	Фасціольоз	203	Досліджено лабораторно

1703	Гіподерматоз (підшкіряний овод) ВРХ	201	Досліджено клінічно
200	Свині		
1104	Хвороба Ауески	203	Досліджено лабораторно
1108	Грип (інфлюєнца)	203	Досліджено лабораторно
1114	Парвовірусна хвороба	203	Досліджено лабораторно
1116	Чума	203	Досліджено лабораторно
1117	Чума африканська	203	Досліджено лабораторно
1120	Ящур всіх типів	203	Досліджено лабораторно
1142	Репродуктивно-респіраторний синдром свиней	203	Досліджено лабораторно
1143	Хвороба Тешена (ензоотичний енцефаломієліт)	203	Досліджено лабораторно
1144	Везикулярна хвороба	203	Досліджено лабораторно
1145	Везикулярна екзантема	203	Досліджено лабораторно
1147	Цирковірусна хвороба свиней	203	Досліджено лабораторно
1210	Хламідіози	203	Досліджено лабораторно
1302	Бруцельоз	203	Досліджено лабораторно
1302	Бруцельоз	204	Досліджено серологічно
1302	Бруцельоз	205	Досліджено алергічно
1310	Лептоспіроз	204	Досліджено серологічно
1311	Лістеріоз	203	Досліджено лабораторно
1318	Сальмонельоз (паратиф)	203	Досліджено лабораторно
1320	Сибірка	203	Досліджено лабораторно
1325	Туберкульоз	205	Досліджено алергічно
1510	Піроплазмідози	203	Досліджено лабораторно
1522	Токсоплазмоз	203	Досліджено лабораторно
1637	Стронгілоїдози	203	Досліджено лабораторно
1642	Трихінельоз	204	Досліджено серологічно
300	ДРХ		
1102	Аденоматоз	203	Досліджено лабораторно
1111	Лихорадка долини Ріфт	203	Досліджено лабораторно
1112	Віспа	203	Досліджено лабораторно
1116	Чума	203	Досліджено лабораторно
1120	Ящур всіх типів	203	Досліджено лабораторно
1149	Меді-вісна	203	Досліджено лабораторно
1150	Катаральна лихоманка овець (блутанг)	204	Досліджено серологічно
1152	Скрейпі (почесуха)	203	Досліджено лабораторно
1210	Хламідіози	203	Досліджено лабораторно
1221	Ку-лихоманка	203	Досліджено лабораторно
1302	Бруцельоз	203	Досліджено лабораторно
1302	Бруцельоз	204	Досліджено серологічно
1302	Бруцельоз	205	Досліджено алергічно
1310	Лептоспіроз	204	Досліджено серологічно
1311	Лістеріоз	203	Досліджено лабораторно
1314	Паратуберкульоз (жуйних)	203	Досліджено лабораторно
1318	Сальмонельоз (паратиф)	203	Досліджено лабораторно
1320	Сибірка	203	Досліджено лабораторно
1325	Туберкульоз	205	Досліджено алергічно
1231	Інфекційна агалактія овець і кіз	203	Досліджено лабораторно
1354	Інфекційний епідіміт (баранів)	203	Досліджено лабораторно
1354	Інфекційний епідіміт (баранів)	204	Досліджено серологічно
1510	Піроплазмідози	203	Досліджено лабораторно

1522	Токсоплазмоз	203	Досліджено лабораторно
1616	Діктіокаульоз (жуйних)	203	Досліджено лабораторно
1637	Стронгілоїдози	203	Досліджено лабораторно
1646	Сетаріоз	203	Досліджено лабораторно
1654	Фасціольоз	203	Досліджено лабораторно
400	Коні		
1106	Везикулярний стоматит	203	Досліджено лабораторно
1108	Грип (інфлюєнца)	203	Досліджено лабораторно
1109	Інфекційний енцефаломієліт	203	Досліджено лабораторно
1158	Вірусний артеріт	203	Досліджено лабораторно
1159	Інфекційна анемія (ІНАН)	203	Досліджено лабораторно
1160	Ринопневмонія (вірусний аборт)	203	Досліджено лабораторно
1302	Бруцельоз	204	Досліджено серологічно
1310	Лептоспіроз	204	Досліджено серологічно
1311	Лістеріоз	203	Досліджено лабораторно
1315	Пастерельоз	203	Досліджено лабораторно
1318	Сальмонельоз (паратиф)	203	Досліджено лабораторно
1319	Сап	203	Досліджено лабораторно
1319	Сап	205	Досліджено алергічно
1319	Сап	204	Досліджено серологічно
1320	Сибірка	203	Досліджено лабораторно
1324	Правець (стовбняк)	203	Досліджено лабораторно
1325	Туберкульоз	205	Досліджено алергічно
1326	Туляремія	203	Досліджено лабораторно
1361	Інфекційний метрит	203	Досліджено лабораторно
1510	Піроплазмідози	203	Досліджено лабораторно
1524	Парувальна неміч (підсідал)	203	Досліджено лабораторно
1632	Стронгілоїдози	203	Досліджено лабораторно
1637	Стронгілоїдози	203	Досліджено лабораторно
1642	Трихінельоз	203	Досліджено лабораторно
1646	Сетаріоз	203	Досліджено лабораторно
500	Птиця		
1108	Грип (інфлюєнца)	204	Досліджено серологічно
1108	Грип (інфлюєнца)	209	Досліджено вірусологічно
1161	Ньюкаслська хвороба (приватний сектор)	204	Досліджено серологічно
1161	Ньюкаслська хвороба (приватний сектор)	209	Досліджено вірусологічно
1168	Ньюкаслська хвороба	204	Досліджено серологічно
1168	Ньюкаслська хвороба	209	Досліджено вірусологічно
1211	Орнітоз	203	Досліджено лабораторно
1311	Лістеріоз	203	Досліджено лабораторно
1315	Пастерельоз	203	Досліджено лабораторно
1318	Сальмонельоз	203	Досліджено лабораторно
1325	Туберкульоз	205	Досліджено алергічно
504	Племінна птиця		
1318	Сальмонельоз	203	Досліджено лабораторно
505	Кури-несушки		
1318	Сальмонельоз	203	Досліджено лабораторно

506	Бройлери		
1318	Сальмонельоз	203	Досліджено лабораторно
514	Індики		
1318	Сальмонельоз	203	Досліджено лабораторно
520	Інша домашня птиця		
1108	Грип (інфлюенца)	209	Досліджено вірусологічно
1318	Сальмонельоз	203	Досліджено лабораторно
601	Лисиці		
1103	Сказ	203	Досліджено лабораторно
1103	Сказ	204	Досліджено серологічно
1103	Сказ	211	Люмінісцентна мікроскопія
1642	Трихінельоз	203	Досліджено лабораторно
602	Вовки		
1103	Сказ	203	Досліджено лабораторно
1103	Сказ	211	Люмінісцентна мікроскопія
1642	Трихінельоз	203	Досліджено лабораторно
603	Куниці		
1103	Сказ	203	Досліджено лабораторно
604	Єнотовидні собаки		
1103	Сказ	203	Досліджено лабораторно
605	Лосі		
1302	Бруцельоз	203	Досліджено лабораторно
1310	Лептоспіроз	203	Досліджено лабораторно
606	Дикі свині		
1116	Чума	203	Досліджено лабораторно
1117	Чума африканська	203	Досліджено лабораторно
1104	Хвороба Ауески	203	Досліджено лабораторно
1302	Бруцельоз	203	Досліджено лабораторно
1310	Лептоспіроз	203	Досліджено лабораторно
1642	Трихінельоз	203	Досліджено лабораторно
607	Косулі		
1302	Бруцельоз	203	Досліджено лабораторно
1310	Лептоспіроз	203	Досліджено лабораторно
608	Борсуки		
1103	Сказ	203	Досліджено лабораторно
550	Дика птиця		
1108	Грип (інфлюенца)	209	Досліджено вірусологічно
1168	Ньюкаслська хвороба	209	Досліджено вірусологічно
1318	Сальмонельоз	203	Досліджено лабораторно
560	Зоопаркова птиця		
1108	Грип (інфлюенца)	209	Досліджено вірусологічно
1168	Ньюкаслська хвороба	209	Досліджено вірусологічно
1318	Сальмонельоз	203	Досліджено лабораторно

570	Синантропна птиця		
1108	Грип (інфлюєнца)	209	Досліджено вірусологічно
1168	Ньюкаслська хвороба	209	Досліджено вірусологічно
1318	Сальмонельоз	203	Досліджено лабораторно
701	Собаки		
1103	Сказ	203	Досліджено лабораторно
1310	Лептоспіроз	204	Досліджено серологічно
1510	Піроплазмідози	203	Досліджено лабораторно
1522	Токсоплазмоз	203	Досліджено лабораторно
1642	Трихінельоз	203	Досліджено лабораторно
1657	Дирофіляріоз	203	Досліджено лабораторно
702	Коти		
1103	Сказ	203	Досліджено лабораторно
1522	Токсоплазмоз	203	Досліджено лабораторно
1642	Трихінельоз	203	Досліджено лабораторно
1657	Дирофіляріоз	203	Досліджено лабораторно
703	Кролі		
1326	Туляремія	203	Досліджено лабораторно
800	Риби		
1118	Весняна віремія коропа	203	Досліджено лабораторно
1197	Виразкова хвороба щук і судака	203	Досліджено лабораторно
1768	Токсикоз риб	203	Досліджено лабораторно
900	Бджоли		
1380	Американський гнилець	203	Досліджено лабораторно
1381	Європейський гнилець	203	Досліджено лабораторно
1545	Нозематоз	203	Досліджено лабораторно
1731	Акарапідоз	203	Досліджено лабораторно
1733	Варооз (Варроатоз)	203	Досліджено лабораторно
1735	Браульоз	203	Досліджено лабораторно
910	Хутрові звірі		
1103	Сказ	203	Досліджено лабораторно
1104	Хвороба Ауески	203	Досліджено лабораторно
1116	Чума	203	Досліджено лабораторно
1325	Туберкульоз	203	Досліджено лабораторно
1326	Туляремія	203	Досліджено лабораторно
1510	Піроплазмідози	203	Досліджено лабораторно
1642	Трихінельоз	203	Досліджено лабораторно

Примітка: * У вірусологічні дослідження включасмо ПЛР. Заявка на діагностикуми розписується по видах хвороб відповідно до пункту 2.1.

2.2. Перелік заходів з профілактики для складання планів

Код хвороби	Назва хвороби	Код облікової операції	Облікова операція
100 ВРХ			
1103	Сказ	340	Вакцинація
1310	Лептоспіроз	340	Вакцинація
1315	Пастерельоз	340	Вакцинація
1320	Сибірка	340	Вакцинація
1330	Емфізематозний карбункул (Емкар)	340	Вакцинація
1654	Фасціольоз	346	Лікувально-профілактична дегельмінтизація
1510	Піроплазмідози	371	Обробка
1703	Гіподерматоз (підшкіряний овод) ВРХ	371	Обробка
200 Свині			
1104	Хвороба Ауески	340	Вакцинація
1116	Чума	340	Вакцинація
1143	Хвороба Тешена (ензоотичний енцефаломієліт)	340	Вакцинація
1310	Лептоспіроз	340	Вакцинація
1320	Сибірка	340	Вакцинація
1510	Піроплазмідози	371	Обробка
300 ДРХ			
1103	Сказ	340	Вакцинація
1231	Інфекційна агалактія овець і кіз	340	Вакцинація
1310	Лептоспіроз	340	Вакцинація
1320	Сибірка	340	Вакцинація
1510	Піроплазмідози	371	Обробка
1654	Фасціольоз	346	Лікувально-профілактична дегельмінтизація
400 Коні			
1103	Сказ	340	Вакцинація
1310	Лептоспіроз	340	Вакцинація
1320	Сибірка	340	Вакцинація
1510	Піроплазмідози	371	Обробка
500 Птиця			
1161	Ньюкаслська хвороба (приватний сектор)	340	Вакцинація
1168	Ньюкаслська хвороба	340	Вакцинація
1170	Віспа-діфтерит	340	Вакцинація
701 Собаки			
1103	Сказ	340	Вакцинація
702 Коти			
1103	Сказ	340	Вакцинація
703 Кролі			
1177	Вірусна геморагічна хвороба	340	Вакцинація
1178	Міксоматоз	340	Вакцинація
910 Хутрові звірі			
1103	Сказ	340	Вакцинація
1104	Хвороба Ауески	340	Вакцинація
1116	Чума	340	Вакцинація

2.3. Перелік ветсанробіт для складання планів

Назви робіт:
Дезінфекція профілактична
Дезінфекція вимушена
Дезінсекція
Дератизація

3. Потреба в засобах захисту тварин на протиепізоотичні заходи на 2018 рік

Форма для заповнення замовлення засобів захисту тварин у форматі EXCEL додається («Потреба 2018 в 4 додатках 13.11.2017.xls»), необхідно лише внести потрібну інформацію (забороняється дописувати або витирати рядки).

4. План оздоровлення господарств

5. Замовлення необхідних витратних матеріалів та обладнання для лабораторної діагностики

Дане замовлення підписує директор регіональної державної лабораторії Держпродспоживслужби в області.

В замовлення включаються **тільки** ті позиції, які необхідні для проведення діагностики хвороб зазначених в п. 2.1. даного плану.

6. Перелік рибогосподарських потужностей (наказ від 05.10.2007 р. №131 згідно з додатком № 1)

7. Інформація про імпортоване поголів'я

№ п/п	Країна-експортер	Вид тварин	Підприємство-одержувач	Район	Кількість тварин на звітну дату (гол)

8. Перелік племінних господарств в розрізі районів по напрямках

9. Пояснювальна записка

**Інформація про поголів'я свиней в
Тернопільському районі станом на ІV квартал 2019 року
та короткі відомості про біозахисту**

Назва господарства	Кількість утримуваних свиней (на звітну дату)	Повна огорожа господарства так/ні	Наявність діючого санпропускника з душевими та роздягальнями так/ні	Наявність діючого дезбар'єру так/ні	Забезпечення спеодягом та спецзуттям обслуговуючого персоналу так/ні	Централізоване прання та дезінфекція спеодягу так/ні	Утримання працівниками свиней в особистих господарствах так/ні	Термічна обробка кормів для годівлі свиней	Кількість проведених перевірок за 2019 р.	Кількість виданих приписів за 2019р.	Кількість накладених адмі- ністративних стягнень за 2019 р.	Матеріали направлені до суду так/ні
ПАП "Агропродсервіс"	25,000	так	так	так	так	так	ні	ні	2			ні
ТОВ "Пан- Меркурій"	1,300	так	так	так	так	так	ні	ні				ні
ПП "Агролідер"	1,230	ні	так	так	так	так	ні	ні	1			ні
ПП АФ "Медобори"	950	так	так	ні	так	ні	ні	ні				ні
ФОП Войцович Тарас Ярославович	500	так	ні	так	так	так	ні	ні				ні
ФОП Твердохліб Михайло Богданович	285	так	ні	так	так	так	ні	ні	1	1		ні
ФОП Охотницький Володимир Миколайович	399	так	ні	так	так	ні	ні	ні				ні
ФОП Уніят Тарас Кирилович	225	так	ні	так	так	ні	ні	ні				ні
ФОП Ванджула Олег Анатолійович	205	так	ні	так	так	ні	ні	ні	2	1		ні
ФОП Дмитришин Юрій Юрійович	110	так	ні	ні	так	ні	ні	ні	2	1	-	ні
ФОП Сапужак Михайло Миколайович.	95	так	ні	ні	так	ні	ні	ні	2	1	-	ні
С/Г ТОВ "Агрокомплекс "	80	ні	ні	ні	так	ні	ні	ні				ні
ТОВ "Меркурій" ЛТД	47	так	ні	так	так	ні	ні	ні				ні
СФГ "Солтисьяк"	45	так	ні	так	так	ні	ні	ні				ні
ВСЬОГО	30471								10	4	0	

Додаток В

Перелік господарств (ферми, комплекси, тощо), в яких утримується ВРХ, (наказ від 07.03.2017 р. №150) станом на 01.01.2020 р.

Тернопільська область

№ з/п	Область	Район	Ідентифікаційний код юридичної особи (ФОП)	Назва господарства	Статус господарства: Т - товарне П - племінне	Напрямок виробництва: МОЛ - виробництво молока, МЯ - виробництво м'яса, ММ - виробництво молока та м'яса	Порода тварин	Поголів'я ВРХ	
								Всього	В т.ч. корови
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Тернопільська	Тернопільський	21131806	ТзОВ "Дружба"	П	МОЛ	Українська чорно-ряба молочна	450	245
2	Тернопільська	Тернопільський	30903363	СГ ТОВ "Стегниківське"	Т	МОЛ	Українська чорно-ряба молочна	300	100
3	Тернопільська	Тернопільський	30588523	СГ ТОВ "Агорокомплекс"	П	МОЛ	Українська чорно-ряба молочна	300	180
4	Тернопільська	Тернопільський	00954567	ПП "Агрофірма "Медобори"	Т	МОЛ	Українська чорно-ряба молочна	100	90
ВСЬОГО								1,150	615

Аналіз виконання плану проведення діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин за четвертий квартал 2019 року
Тернопільський район, Тернопільська область

Види тварин, назви хвороб та досліджень	План на рік, тис. досліджень	За квартал				З початку 2019 року				Всього з початку року	
		План, тис. досліджень	Факт, тис. досліджень	% виконання плану	Реагувало позитивно (голів)	План, тис. досліджень	Факт, тис. досліджень	% виконання плану	Реагувало позитивно (голів)	тис. досліджень	реагувало позитивно (голів)
ВРХ											
<i>Досліджено клінічно</i>											
Ящур всіх типів	4.240	1.920	0.000	0.00	0	4.240	4.241	100.02	0	4.241	0
Заразний вузликовий дерматит (бугорчатка)	4.240	1.920	0.000	0.00	0	4.240	4.245	100.12	0	4.245	0
Гіподерматоз (підшкіряний овод) ВРХ	3.700	0.000	0.000		0	3.700	3.958	106.97	0	3.958	0
<i>Досліджено лабораторно</i>											
Заразний вузликовий дерматит (бугорчатка)	0.010	0.000	0.000		0	0.010	0.010	100.00	0	0.010	0
Губчастоподібна енцефалопатія	1.097	0.275	0.000	0.00	0	1.097	0.350	31.91	0	0.350	0
Хламідіози	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.002	0
Пастерельоз	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.001	0
Сальмонельоз	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.001	0
Трихомоноз	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.004	0
Фасціольоз	0.100	0.050	0.050	100.00	0	0.100	0.100	100.00	0	0.100	0
<i>Досліджено серологічно</i>											
Лейкоз	2.600	0.000	0.010		0	2.600	0.861	33.12	0	1.790	1
Бруцельоз	3.900	0.000	0.408		0	3.900	3.219	82.54	0	3.219	0
Лептоспіроз	0.030	0.000	0.000		0	0.030	0.060	200.00	1	0.060	1
<i>Досліджено алергічно</i>											
Туберкульоз	6.500	1.000	1.348	134.80	0	6.500	7.651	117.71	0	7.651	0
<i>Досліджено методом ІФА</i>											
Лейкоз	1.300	0.000	0.000		0	1.300	1.384	106.46	0	1.384	0
Заразний вузликовий дерматит (бугорчатка)	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.011		0	0.011	0
Свині											
<i>Досліджено лабораторно</i>											
Грип	0.020	0.020	0.020	100.00	0	0.020	0.020	100.00	0	0.020	0
Чума африканська	0.220	0.055	0.155	281.82	0	0.220	0.256	116.36	1	0.256	1
Везикулярна хвороба	0.020	0.020	0.020	100.00	0	0.020	0.020	100.00	0	0.020	0
Сибірка	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.001	0
<i>Досліджено серологічно</i>											
Бруцельоз	4.500	1.000	0.455	45.50	0	4.500	3.230	71.78	0	3.230	0
Лептоспіроз	4.500	1.000	0.455	45.50	30	4.500	3.200	71.11	30	3.200	30
<i>Досліджено алергічно</i>											
Туберкульоз	1.000	0.000	0.000		0	1.000	1.000	100.00	0	1.000	0
ДРХ											
<i>Досліджено клінічно</i>											
Ящур всіх типів	0.676	0.338	0.161	47.63	0	0.676	0.676	100.00	0	0.676	0
<i>Досліджено лабораторно</i>											
Скрепі	0.003	0.000	0.003		0	0.003	0.003	100.00	0	0.003	0
Інфекційний епідидиміт (баранів)	0.020	0.000	0.000		0	0.020	0.020	100.00	0	0.020	0
Фасціольоз	0.020	0.010	0.010	100.00	0	0.020	0.020	100.00	0	0.020	0
<i>Досліджено серологічно</i>											
Бруцельоз	0.300	0.000	0.000		0	0.300	0.330	110.00	0	0.330	0
Лептоспіроз	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.001	0
Коні											
<i>Досліджено лабораторно</i>											
Стронгілятози (коней)	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.005	0
<i>Досліджено серологічно</i>											
Сап	0.150	0.000	0.000		0	0.150	0.173	115.33	0	0.173	0
Птиця											
<i>Досліджено лабораторно</i>											

Орнітоз (хламідіоз)	0.005	0.000	0.000		0	0.005	0.005	100.00	0	0.005	0
Лістеріоз	0.020	0.005	0.010	200.00	0	0.020	0.020	100.00	0	0.020	0
Досліджено серологічно											
Грип	0.210	0.070	0.000	0.00	0	0.210	0.160	76.19	0	0.160	0
Ньюкаслська хвороба (приватний сектор)	2.320	0.580	0.000	0.00	0	2.320	0.240	10.34	0	0.240	0
Ньюкаслська хвороба	0.140	0.000	0.000		0	0.140	0.000	0.00	0	0.000	0
Досліджено вірусологічно											
Грип	0.005	0.000	0.000		0	0.005	0.005	100.00	0	0.005	0
Ньюкаслська хвороба	0.005	0.000	0.000		0	0.005	0.005	100.00	0	0.005	0
Кури-несушки											
Досліджено лабораторно											
Сальмонельоз	0.305	0.080	0.114	142.50	0	0.305	0.395	129.51	0	0.395	0
Синантропна птиця											
Досліджено вірусологічно											
Грип	0.010	0.005	0.005	100.00	0	0.010	0.010	100.00	0	0.010	0
Ньюкаслська хвороба	0.005	0.000	0.000		0	0.005	0.000	0.00	0	0.000	0
Лисиці											
Досліджено лабораторно											
Сказ	0.022	0.011	0.000	0.00	0	0.022	0.008	36.36	0	0.008	0
Досліджено серологічно											
Сказ	0.022	0.011	0.000	0.00	0	0.022	0.000	0.00	0	0.000	0
Досліджено щелепи											
Сказ	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.016		6	0.016	6
Дикі свині											
Досліджено лабораторно											
Чума	0.004	0.004	0.000	0.00	0	0.004	0.000	0.00	0	0.000	0
Чума африканська	0.004	0.004	0.000	0.00	0	0.004	0.000	0.00	0	0.000	0
Бруцельоз	0.001	0.001	0.000	0.00	0	0.001	0.000	0.00	0	0.000	0
Лептоспіроз	0.001	0.001	0.000	0.00	0	0.001	0.000	0.00	0	0.000	0
Трихінельоз	0.004	0.004	0.000	0.00	0	0.004	0.000	0.00	0	0.000	0
Косулі											
Досліджено лабораторно											
Бруцельоз	0.001	0.001	0.000	0.00	0	0.001	0.000	0.00	0	0.000	0
Лептоспіроз	0.001	0.001	0.000	0.00	0	0.001	0.000	0.00	0	0.000	0
Щури											
Досліджено лабораторно											
Сказ	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.001		0	0.001	0
Собаки											
Досліджено лабораторно											
Сказ	0.004	0.002	0.000	0.00	0	0.004	0.000	0.00	0	0.000	0
Коти											
Досліджено лабораторно											
Сказ	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.005		0	0.005	0
Бджоли											
Досліджено лабораторно											
Американський гнилець	0.010	0.000	0.000		0	0.010	0.012	120.00	0	0.067	0
Європейський гнилець	0.010	0.000	0.000		0	0.010	0.012	120.00	0	0.067	0
Нозематоз	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.059	0
Акарапідоз	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.001	0
Варооз (Варроатоз)	0.000	0.000	0.000		0	0.000	0.000		0	0.064	0
Худобомогильники											
Досліджено лабораторно											
Сибірка	0.001	0.001	0.001	100.00	0	0.001	0.001	100.00	0	0.001	0

Супровідна №1

Комісія в складі офіційного лікаря ветеринарної медицини Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини Жданова В. В., нач. цеху № 2 Колісник І. М., головного лікаря ветеринарної медицини Козака М. Г., відібрали зразки, а саме:

- 3 проби корму з кожної 5 партії (дата виробництва 31.07.20; 12.08.20; 25.08.20) виробник – цех по виробництву комбікормів ПрАТ «Птахофабрика Тернопільська», смт. Дружба, Тербовлянський р-н.

Проби корму відібрані з годівниць пташника, які знаходяться на ПрАТ «Птахофабрика Тернопільська» с. В. Гаї реєстраційний номер а-UA-19-15-22-Х-РР, вид господарської діяльності – Потужність з виробництва яйця. Для дослідження відповідно до «Програми контролю сальмонельозу птиці»

Підписи: Жданов В. В.

Колісник І. М.

Козак М. Г.

Супровідна №2

Комісія в складі офіційного лікаря ветеринарної медицини Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини Жданова В. В., нач. цеху № 2 Колісника І. М., головного лікаря ветеринарної медицини Козака М. Г., відібрали зразки, а саме:

змиви з яєць курячих:

- пташник №3(крос Ломан Браун, вік – 74 тиж.) одна об'єднана проба взята з поверхні 10 шт. яєць;

- пташник №4(крос Ломан Браун, вік – 56 тиж.) одна об'єднана проба взята з поверхні 10 шт. яєць;

- пташник №5(крос Ломан Браун, вік – 73 тиж.) одна об'єднана проба взята з поверхні 10 шт. яєць;

- пташник №6(крос Ломан Браун, вік – 71 тиж.) одна об'єднана проба взята з поверхні 10 шт. яєць;

- пташник №7(крос Ломан Браун, вік – 38 тиж.) одна об'єднана проба взята з поверхні 10 шт. яєць.

Разом 5 об'єднаних проб

Проби відібрані на ПрАТ «Птахофабрика Тернопільська», реєстраційний номер а-UA-19-15-22-X-PP, вид господарської діяльності – Потужність з виробництва яйця. Дата відбору 26.08.20 (на даних пташниках вакцинація проти сальмонельозу птиці і антибіотики не використовувались). Для дослідження відповідно до «Програми контролю сальмонельозу птиці.

Підписи: Жданов В. В.

Колісник І. М.

Козак М. Г.

Супровідна №3

Комісія в складі офіційного лікаря ветеринарної медицини Тернопільської районної лікарні ветеринарної медицини Жданова В. В., нач. цеху № 2 Колісника І. М., головного лікаря ветеринарної медицини Козака М. Г., відібрали зразки, а саме:

товарні яйця курячі:

- пташник №3(крос Ломан Браун, вік – 74 тиж.) одна об'єднана проба 10 шт. яєць;

- пташник №4(крос Ломан Браун, вік – 56 тиж.) одна об'єднана проба 10 шт. яєць;

- пташник №5(крос Ломан Браун, вік – 73 тиж.) одна об'єднана проба 10 шт. яєць;

- пташник №6(крос Ломан Браун, вік – 67 тиж.) одна об'єднана проба 10 шт. яєць;

- пташник №7(крос Ломан Браун, вік – 38 тиж.) одна об'єднана проба 10 шт. яєць.

Разом 5 об'єднаних проб, 50 шт. яєць

Проби відібрані на ПрАТ «Птахофабрика Тернопільська», Потужність з виробництва яйця. Дата відбору 26.08.20 (на даних пташниках вакцинація проти сальмонельозу птиці і антибіотики не використовувались). Для дослідження відповідно до «Програми контролю сальмонельозу птиці.

Підписи: Жданов В. В.

Колісник І. М.

Козак М. Г.

ГОЛОВНА

КОНФЕРЕНЦІЇ

ЖУРНАЛИ

МОНОГРАФІЇ

НАЙБЛИЖЧІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Натисніть на відповідну піктограму, щоб завантажити інформаційний лист конференції, заповнити анкету на участь або перейти на сторінку конференції та переглянути вимоги до оформлення матеріалів, перелік секцій та тематичних напрямків, скористатися калькулятором розрахунку організаційного внеску тощо.

міждисциплінарна

ISBN (UKR), DOI (за бажанням), УДК, ©

МЦНД

зарєєстровано УкрІНТЕІ

CrossRef, OUCI & ORCID (якщо є DOI), Google Scholar

сертифікат учасника - 0,1 кредиту ЄКТС (3 години)

04.12.2020

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ:

Чернівів (UKR)

ПРИЙОМ МАТЕРІАЛІВ:

до 30 листопад

РОЗМІЩЕННЯ НА САЙТІ:

4 грудня

ПОШТОВА РОЗСІЛКА:

14 грудня

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Чубак Володимир Ярославович

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ВЕТЕРИНАРНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ПОСЛУГ

Щодо шляхів забезпечення якості надання ветеринарно-профілактичних послуг, то тут слід розуміти що означає термін ветеринарно-профілактичні послуги. Отже, ветеринарно-профілактичні послуги – це спектр послуг, які надаються спеціалістом ветеринарної медицини, який здійснює свою діяльність в державній установі ветеринарної медицини, проводить лікувальні заходи, здійснює та організовує діагностичні та профілактичні роботи, проводить санітарні, ветеринарно-санітарні та протиепізоотичні роботи у разі виявлення інфекційних хвороб, проводить аналіз причин виникнення хвороб тварин, аналізує причини загибелі тварин, знаходить шляхи випередження проявів хвороб тварин, розробляє графіки та проводить роботи в напрямку так званих “ДДД” дезінфекції, дезінсекції та дератизації на підприємствах які займаються переробкою, виробництвом, транспортуванням та зберіганням продуктів харчування а також на підприємствах, де утримуються тварин.

На сьогодні є ряд ветеринарно-профілактичних послуг які надаються в приватних установах ветеринарної медицини, в основному – це є лікувальна робота, пов’язана з дрібними тваринами, однак на приватні установи ветеринарної медицини не поширюються державні програми з профілактики хвороб тварин.

Враховуючи світові тенденції поширення хвороб, які переносяться дикими та домашніми тваринами, то для того, щоб захистити сільське господарство, зокрема тваринництво, керівництво країни має збільшувати обсяги фінансування, спрямовані на боротьбу з поширенням хвороб тварин, запроваджувати державні програми з профілактики хвороб тварин. І тут виникають проблеми із забезпеченням якісного надання ветеринарно-профілактичних послуг для виконання державних програм по боротьбі з хворобами тварин – це недостатня кількість кваліфікованого персоналу, застаріла матеріально-технічна база, недосконале нормативно-правове законодавство. Тут також потрібно розуміти що якісно надана ветеринарна послуга напряму впливає на фінансове становище власника тваринницьких господарств.

Тобто, якість наданих ветеринарно-профілактичних послуг визначається такими факторами як:

- дієвий організаційно-правовий механізм, досконала нормативно-правова база у цій сфері;
- наявність висококваліфікованих спеціалістів та відповідний рівень їхньої мотивації;
- рівень та стан матеріально-технічного забезпечення установ ветмедицини;
- якість та доступність ветеринарних препаратів та кількості реалізованих профілактичних щеплень в господарствах;
- вчасність надання, ветеринарно-санітарних та ветеринарно-профілактичних послуг.

Для якісного надання ветеринарно-профілактичної послуги, ветлікару потрібно перед початком надання своєї послуги на підприємстві (господарстві) провести аналіз даного господарства. Потрібно враховувати все, починаючи з географічного розташування господарства, розташування будівель на його території, матеріалів, які використовуються для будівництва, адже від цього залежить гігієна і здоров’я тварин. Також, необхідно враховувати рух транспорту.

Якщо мова буде йти про будівництво нового об’єкту, то його власник може звернутися за консультацією до лікаря ветмедицини, при цьому йому потрібно буде враховувати ряд правил, які потрібно застосовувати при виборі місця для будівництва

об'єкту, а саме: розпочинати будівництво підприємства як найдалше від інших підприємств задля зменшення ризиків розповсюдження захворювань; враховувати основні напрямки вітру, для забезпечення єдиної підконтрольної вентиляції; не допускати будівництво підприємств біля великих водойм, річок, де може групуватись водоплавна птиця, адже вона постійно мігрує і може бути переносником багатьох інфекційних захворювань; по можливості потрібно будувати об'єкт подалі від великих автомобільних шляхів.

Потрібно добре вивчити розміщення будівель на території господарства, і з якою метою вони використовуються. Якщо на господарстві утримуються різновікові групи тварин, то потрібно, щоб такі групи утримувались якомога подалше одна від другої, для мінімальних ризиків поширення мікроорганізмів між ними. Кожна будівля повинна бути огорожена таким чином, щоб унеможливити проникнення шкідників (гризуни, комахи), які можуть бути переносниками сальмонельозу, а також інших захворювань; попадання бродячих тварин. Господарство повинно працювати в режимі закритого типу, тобто вхід дозволено тільки працівникам, які проходять обов'язково через санітарно-пропускний пункт. При в'їзді на господарство задля забезпечення біологічного захисту потрібно облаштувати дезінфекційні бар'єри для санітарної обробки транспорту.

Якісна дезінфекція залежить від багатьох факторів, основними із яких є:

- пора року, адже від температури навколишнього середовища буде залежати метод проведення дезінфекції;
- якісний дезінфекційний розчин та правильно розрахована концентрація і необхідна кількість дезінфекційного розчину;
- якісно проведена механічна чистка обладнання, адже якщо обладнання погано очищено від бруду, то якість дезінфекції можна порівнювати з кількістю бруду на обладнанні, чим більше бруду, тим нижча якість дезінфекції і навпаки.

Запорукою успішного тваринництва є якісно проведені ветеринарно-профілактичні послуги. Однією із найважливіших ветеринарно-профілактичних послуг є вакцинація. Вакцинація – є найефективніший метод захисту тварин від інфекційних хвороб, під вакцинацією розуміється ряд заходів метою яких є захист тварин шляхом активування специфічної імунної захисної системи тварин проти вірусних і бактеріальних інфекцій або паразитарних інвазій. Вакцинація активізує імунну систему тварин і стимулює механізми захисту організму. Суть вакцинації лежить у веденні живих, ослаблених (атенуйованих) або вбитих (інактивованих) збудників хвороб, які в результаті селекції втратили свою активну життєдіяльність та здатність до зараження (вірулентність), але зберегли здатність викликати імунну відповідь (імуногенність). Як результат це дає можливість тварині захиститися від інфекції, а у разі ураження – стійко перехворіти з мінімальними клінічними проявами.

Отже, для якісного надання ветеринарно-профілактичних послуг, для ефективних шляхів їх забезпечення потрібно перш за все достатня кількість кваліфікованих спеціалістів, які проведуть якісний аналіз роботи господарства, врахують всі можливі ризики захворювання, епізоотичну ситуацію та підберуть якісне медикаментозне лікування та необхідну схему вакцинації. Адже у більшості випадків вакцинація тварин у господарстві проводиться за індивідуальною схемою вакцинації, розробленою лікарем ветеринарної медицини із врахуванням епізоотичного становища в межах господарства, та за його межами. Для вирішення проблеми з кваліфікованим персоналом, необхідно на державному рівні заохочувати учнів шкіл до вступу на навчання за ветеринарним напрямком, створити відповідні ознайомчі програми, курси, де б учні змогли зрозуміти користь від роботи лікаря ветеринарної медицини. Також, для якісного надання ветеринарно-профілактичних послуг важливе значення має матеріально-технічна база, адже відсутність необхідного обладнання не дасть змоги якісно виконувати свою роботу, до прикладу звичайна електронна вага, якою можуть зважуватись медикаменти, повинна бути справною та відкаліброваною, адже від неї залежить потрібна доза препарату.